

31/4/9

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూలై నెల 24-వ తేది శుక్ర వారము
శ్రీ క్రొధనామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

No. 97.
సంచిక ౯౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. వందభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

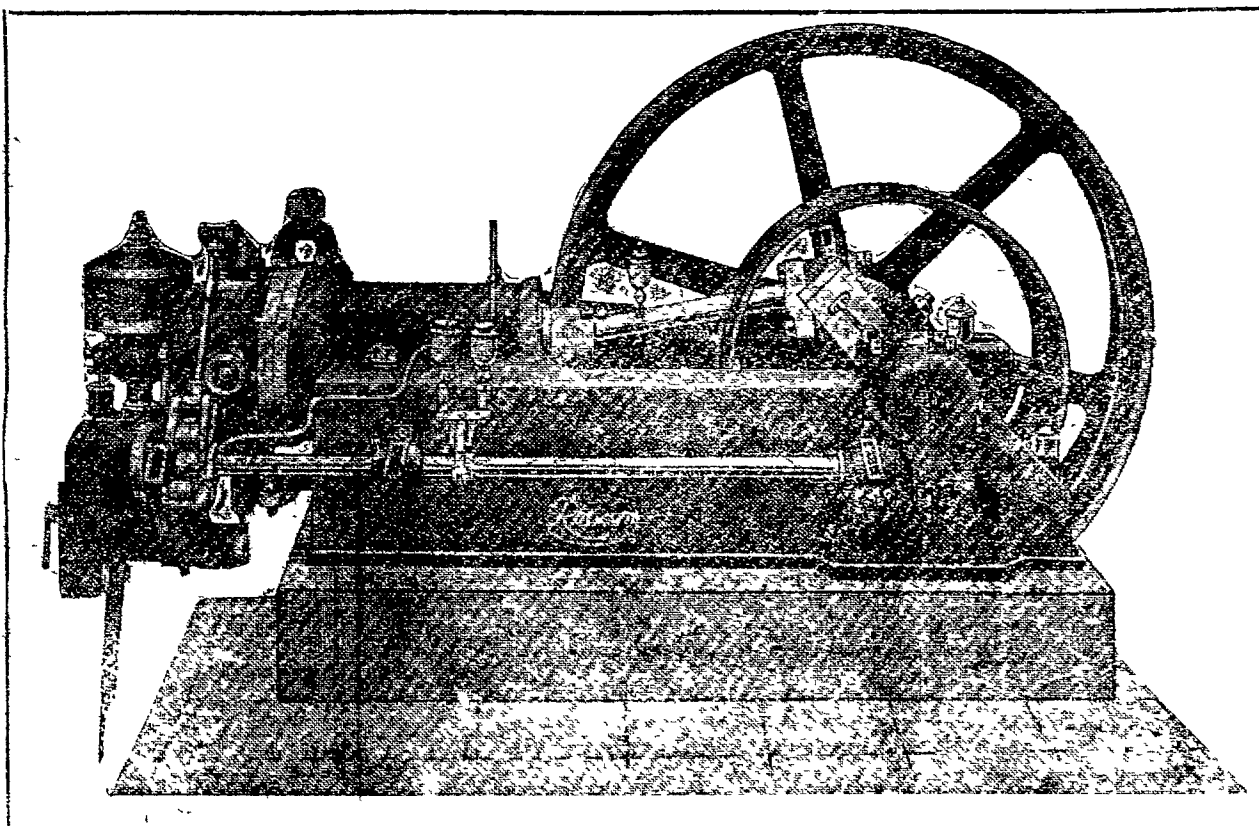

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు తేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నె” లాంగువ్లోక్ న్యూట్రెపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1860

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మడ్డి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చుగను
వేపరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఓంపరు అధికముగానున్న వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్పరితనము అక్కరలేదు
సోల్ యేజెంట్సు:-

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

Telegrams “LAKSHMI” Bezwada.

(అన్నిరకముల మిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింప్రొర్టుచేసి స్టాకుయంచువారు “రాబ్ నె” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంబులకున్నా సోల్ యేజెంట్సు)

బంగారు వెండినగలలో ఏది కావలసినను మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి

మాకు చిన్నవి పెద్దవి అను వ్యత్యాసము లేదు. కష్టము సులభము అను భేదములేదు. పెద్దవారు వచ్చినను చిన్నవారు వచ్చినను సులభముగా వ్యత్యాసముండదు. ఎంతకాలము గడిచినను మార్పులేదు. మీరు మావద్ద తీసిన నగలను తెచ్చిన అప్పుటి బజారువలెనట్టి వైక విచ్చెదము. అర్జరిచ్చిన తృప్తిరముగా లేనిచో, వారెయ్యి రంగు యిచ్చెదము. లేక వైకము కావలసినను తిరిగి వాచి పిచ్చెదము. సవరం బంగారు నీమవెండికి పూచీనిచ్చెదము. యింత తెలుపనేల! మా కాలాదారులకు తృప్తికలిగించుటయే మా ముఖ్య ఉద్దేశము. 172 ఫుటులగుల విచిత్రమైన క్యాటలాగు రు. 1-0-0

ఇదివరలో మా ప్రదర్శనశాలకు రానివారు ఒకడపా రాగోరెదము.
ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ
నగలవర్తకులు, 25, చైవాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

Powell's Extract of Golden

(4321) పవలుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగరో గమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద జ్ఞానములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, పీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే నవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. బానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్ష్ణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1—4—0.

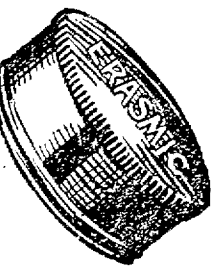
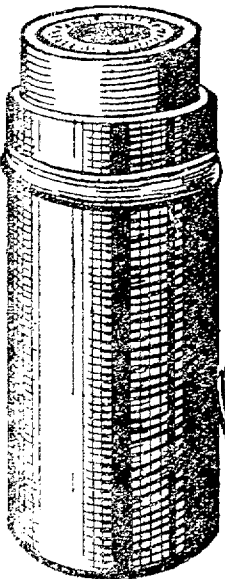
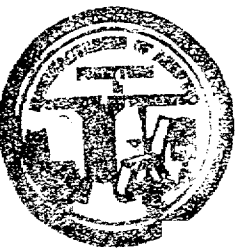
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1—8—0.

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, BOMBAY

మీగడవలె నమృద్ధిగానుండు
నురుగువలన నుఖముగా
క్షౌరము చేసుకొనుటకు వీలగును.

ముఖమును ఎండనీయదు. 1

“ఎరాన్ మిక్”
వే వింగుప్రిక్

ఎరాన్ మిక్ పర్ ఫ్యూమర్స్, లండన్, పారిస్.

అన్ని స్టోరులందును దుకాణాదారులయొద్దను దొరకును.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ సభ

అయ్యో! 1925 వ సం॥ రం జూలై 27 తేదీ మధ్యాహ్నం 2 గంటలకు గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు కార్యస్థానమునందు జరుగునుగాన లాము తప్పక వచ్చుచేయవలయునని కోరుచున్నాము.

విషయములు

1. దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి అకాలమరణము వలన దేశమునకు కలిగిన నష్టమునకు సంతాపమును వారి కుటుంబమునకు సానుభూతిని వెల్లడించుట.
  2. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘ సభ్యులుగ నుండి 1925 సంవత్సరమున వడుకునూలును యిచ్చి కాంగ్రెసు సభ్యుడుకానివారిస్థానే అఖిలభారత స్థాయిసభ్యులునకు నూలు చందా నిచ్చిన సభ్యుల నెన్నుకొనుట.
  3. జాతీయవిద్యనుగూర్చి జాతీయ విద్యాశాఖవారు కావించిన నూచనలనుగూర్చి యోచించుట.
  4. ఆంధ్రరాష్ట్ర దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి సహాయ కార్యదర్శి శ్రీగుమ్మడిదల వెంకటసుబ్బారావుగారు వారి కార్యస్థానపు రికార్డులను ప్రస్తుతపు కార్యస్థానమునకు ఒప్పగింప పిలువదని వ్రాసిన పుత్తెరము.
  5. హిందూదేశ మంత్రయగు బర్మెను హెడ్డుగారు హిందూదేశ పరిపాలనావిషయమున యిచ్చిన యుపన్యాసముపైన కాంగ్రెసుసంఘము తీసికొనవలసిన చర్యనుగూర్చి.
  6. తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము ఖాదీబోర్డుల మధ్యగల వివాదమును పరిష్కరించుట, వారి జిల్లానుండి కార్య నిర్వాహకవర్గమునకు సభ్యులు నెన్నుకొనుట.
  7. అంగులూరు నేత పరిశ్రమాలయము వ్యవహారమును గూర్చి.
  8. పల్లెపాడు ఆశ్రమముయొక్క రిపోర్టునుగూర్చి.
  9. గుడివాడ సేవాశ్రమమును గురించి అఖిలభారత సంఘమువారు వ్రాసిన యుత్తరమును శ్రీగుంటూరు రామచంద్ర రావుగారు పంపిన ప్లేటుమెట్లను గురించి అభిప్రాయము నిచ్చుట.
  10. మదరాసు రాష్ట్రమునుండి రావలసిన సొమ్మును వసూలుపరచుటనుగూర్చి యోచించుట.
  11. ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాజనసభలకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుట నిబంధనలలో అవసరమైన మార్పులను చేయుట.
  12. స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలయందు ప్రవేశించు కాంగ్రెసుసభ్యులు నడుచుకొనవలసిన విధులను నిర్ణయించుట.
  13. కలకత్తాలో అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు చేసిన తీర్మానములను గూర్చి యోచించుట.
  14. గాంధీపూజానిధి వసూలునుగురించి.
  15. జిల్లాలనుండి కావలసిన తిలకు స్వరాజ్యనిధి కోటాను వసూలుచేయుట.
  16. 1923, 1924 సం॥రముల ఆదాయవ్యయపట్టికల నామోదించుట.
  17. సభ్యులు పంపించు అవసరమైన తీర్మానములను గూర్చి యోచించుట.
  18. కార్యదర్శిపుంతు అవసరమైన యితరవిషయములు.
- * * * * *
- షరా:—(1) సభలో సభ్యులు పెట్టబోవు తీర్మానములను యాకార్యస్థానమునకు 24-7-25 తేదీలోపున అందునట్లు పంపుచు ఇతర సభ్యులకు తెలియునట్లు పత్రికలలో ప్రచురింప బ్రార్థింతులు.
- (2) రాష్ట్రసంఘ సభ్యత్వపు చందాను చెల్లింపనివారు ఓటుచేయుటకు అధికారముండదు. కావున తమ సభ్యత్వపు చందాను సభకు పూర్వము చెల్లింపగలందులకు బ్రార్థించుచున్నాను.
- (3) జూలయినెల తొలూకు నూలుచందాను చెల్లింపని రాష్ట్ర సంఘసభ్యులు ఓటుచేయుటకు అధికారముండదు గావున వారి నూలును జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘములకు చెల్లించి రాష్ట్ర సంఘసభ జరుగులోపల మాకు అందునట్లు నూడవలెను.
- మండపాక రంగయ్యనాయుడు,
కార్యదర్శి.

కోల్ మాన్యు ఆవపిండి

కొల్ మాన్యు, పొంగులపూడి (బంగాళా) యొక్క ప్రఖ్యాత ప్రాంతం, పంజాబ్, రిజిస్టర్డ్ మొదలగు ప్రాంతాలలో ఉన్న పిల్లలు, బాల్యము ఈ దునికరమైన వాణ్యమును త్రవ్వకుతో ఉన్న నూరిగి పెడరు)

కోల్ మాన్యు ఆవపిండితో ఉపయోగించిన పిల్లలను తుదికరముగా పిల్లలు.

గంజత్రానునట్టివారందరూ ప్రస్తుతము దీనిని పూర్తిగా తిరుగుతున్నారని తెలుసుకోవచ్చును. అయితే

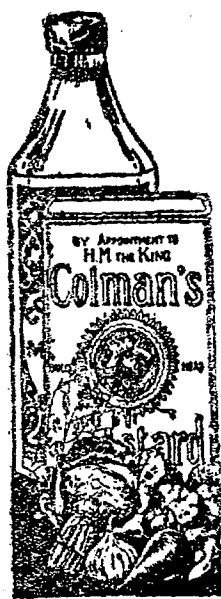
కోల్ మాన్యు ఆవపిండిని ఉపయోగించుట ముఖ్యము.

అది తినితినే, పూటవేయి అనేకమార్లు తినితినే, మంచి అలవాటు పుట్టించును. దునికరముగా ముందుకు మిక్కిలి పూటగా ఉండవలెను. కా నుగా తియ్యదుచేయబడిన ఆవపిండి మంచి తీర్థ శక్తిని గలిగియును. కావలెను అలవాటును కోల్ మాన్యు ఆవపిండి మిక్కిలి పూటవేయి, తినితినే, తి. ఎస్. ఎఫ్ (తగిన ప్రమాణాలతో ప్యాక చేయబడినవి) ద్వారా తగిన ప్రమాణాలతో ముద్రలతో ప్యాక చేయబడినవి)

వర్తకపు గుర్తును

గమనింపును

అన్ని దేశాలలో, దునికరమునకు విశేష ప్రాధాన్యము దొరుకును.

No. 12.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నోస్ట్రలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతమైన మందు. ఇది ఇచ్చుచున్నది తగిన రుచునున్న శ్రోత్రమందు గాదు. ఇరువదేండుగా దేశమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యమృతము. నోస్ట్రలు, వాపులు, క్షీణాయములు, షిగ్గలు, పోట్లు, దెబ్బకులు మొదలగు వాటిలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. చర్మముపైన గాచిన లోషణి వ్యాపించి లోపలి నోస్ట్రలు సయితము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును కీర్రాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్ని పాపులలో దొరకును

తామర తైలము

తామర, తీట్ల, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్లపొటకు తీపులకు మంచిపొడుము.

మోహినీ తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

శ్రీ దేశబంధు మరణస్తోత్రం

(ప్రతాపకృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు, డింగుటూరు)

శ్లో॥ ఏతస్మిన్ భారతే వర్తే స్వరాజ్యప్రాప్తికామినాం ।
ఆభాగంవిధానాఽన్య దేశబంధు ర్దీనంగతః ॥ ౧.

శ్లో॥ భూయిష్టాం భరతావసీం సుకృతసంపూర్ణాం పరాక
ర్షితాం ।

ఏతస్మిన్ భూమనాస్సనాతనవిధిన్లోకాన్ప్రతీయస్యయం ।
కృత్యాస్యాన్ధముపేక్ష్యకేవలమహస్వరాజ్యకామినాం ।
క్షిప్తాయనిరగాద్దీనం భవనబంధుస్మృతి దూయామహే ॥ ౨.

శ్లో॥ నపర్యాప్తా యతోన్మీ నచ సుఖ మవాప్తా త్రిజగతీ ।
నగాంధిమాహాత్మ్యం దృఢతరధియాఽపశ్యదవలం ।
న సర్వలోకాశ్చ స్వముదమపయంతి స్థితరా ।
మిదాసిం శ్రీదాసే దీన ముపగతే హ హతవిధే ॥ ౩.

శ్లో॥ శ్రీదేశబంధుమరణం పరితాపహేతు ।
శ్రుత్వానయంతు నపహేమ పిథాయకర్తా ।
తూష్టింభవేమ బరహేతి విచింతయామో ।
దేశాయభూయ ఉదితుం విధి మర్మయేమ ॥ ౪.

శ్లో॥ భోభో భారతదేశవాసిన ఇదం కృత్యంతు చింతామధ ।
ప్రశ్యంతుప్రథిత ప్రశస్త సుమనా శ్రీదేశబంధు ర్మృతః ।
దేవత్వం పరికల్పితవ్యమహావేషేణ తాత్ర మిమాం ।
నిర్వాణాంకురు శేస్వరాజ్యమపివోదస్తే పురాణాశ్చరం ॥ ౫.

శ్లో॥ యానేనాపరితాః క్రియాత్సుభకరాదేవతాస్త్రాయథా ।
శక్తిద్రాగనయంతు సంవ్రతుతే నోక్తాస్సునాచపున ।
ర్విజ్ఞాయాత్మని భక్తిః పరినియచ్చంతుస్వరాజ్యాధిపః ।
సామ్రాట్టవ సమావరంతు భవంతో భారతయోజనాః ॥

(గోపరాజు వేంకటాచలపతిరావుగారు)

గీ. భర్తృవనశ్చై సత్కర్తృ త్యాగమూర్తి
సమితసాజన్య దేశభక్త్యాగ్రగణ్యః

జ త్వంజనదాసుని జేర్చినావు
స్వర్గమును! బాదు క్రోధనవత్సరంబ!
చ. పరమకృత్యులం బహుళపాపుల దుర్మరదువైచిత్తలం
జరతరజీవులకొ సలిపి శిష్టల సుత్రమ దేశభక్తులకొ
వరగుణులకొ మహాత్ములను బరిశీతులం గొనిపోవుమందు ఏ
తెలుగుననయ్యయో! హతవిధి! నినునేమని దూఱగాదగున్.
సీ. నెలనెలకుకొ వేరి కొలదిగా విత్త మా
ర్జించినాడు యశంబుఁ గాంచినాడు
తనతండ్రి చేసివ తలుగనియుములఁ
దీర్చినాడువిముక్తిఁ గూర్చినాడు
దేశదీనస్థితి దిలకించి ముందుకు
వచ్చినాడు చెఱుమ జొచ్చినాడు
పట్టుబట్టి స్వరాజ్యపక్షంబు నిర్మించి
మించినాడు డాకితుల నొంచినాడు
తివిరి తనధనంబు దేశంబునకు ధార
వోసినాడు తనవుఁ బాసినాడు
చిత్తరంజనండు సింహప్రతీకాశ
సాహసండు ధర్మకాస్త్రవిదుడు.
సీ. భర్త గలిచె నీ బ్రదు కింక నెందుల
కని వసంతాదేవి యడులుమండె
గుడిజేయి పడిపోయెఁ గోరు స్వరాజ్యంబు
వచ్చుటెట్లని గాంధీ వంతెబొందె
వధ్యక్షరహిత పత్తాభివృద్ధి యిఁకెట్లు
టంచు నెవ్వనా చింతయందు మునిగె
ముందునకుం గొనిపోవు నాయకుఁ డేడి
యంచుఁ బ్రవాసవి యలమటించె
నక్కటా! వేయిమాటల నాడనేల
నీకునై దేశమునఁ గంట నీరువెట్లు
నట్టివాఁ మండు నే యొకం డైనగాని?
యమితదాసరాధేయ! దాసాభిధేయ!

క. అకటా! నిన్నుం బోలెడు
నకలంకుడు ధైర్యయుతుడు నమ్మతగుణు
ప్రకరుడు నాయకుఁ డౌనే
యిఁకమాకుం దాస! సర్వవృద్ధయనివాసా!
* * * * *
శ్లో॥ శ్రీ దేశబంధు
చిత్తరంజన దాసుగారు
[అకుల పూర్ణానందగుప్తగారు]
మ॥ ఉరుభాస్వధూణ శేనుపీవిధపు దేశోద్ధారదీక్షరతుకొ
బరమోత్కృష్ట నితాంతకాంతుని వయావారాశి సచ్చిలు
సత్కరుణోదారాని చి త్తరంజనుని స్వర్ణామంబునన్ జేర్చి
సుస్థిరమై దుర్భరమైన ఘోరవిపత్తికొ ముంపనానే విధి.
మ॥ అనఘంబా భరతావసీపతి స్వరాజ్యస్థాపనకొ శేయూనా
దనిరూఢికోబలుకష్టముల పడినడికొద్వంద్యప్రభుత్వంబునా
శనముకొ జేసినయట్టిపట్టు నిల సచ్చాంతాత్మ్య దైవత్వం
దను గోల్పోతివిగాద యో భరతమాతా నీవు నిర్భాగ్యునై.
చ॥ తరణిసుతుండు దానమున ధైర్యమునకొ గనకాద్రి త్యాగమం
దరయ దధిచి కాంతమున ధర్మతనూభవు దాశ్రతాలినికొ
దిరముగ రక్ష నేయ శిధి భీరగుణంబున గాంగనూతి నాఁ
బరగడి చి త్తరంజనుని భక్త్యుసశిలము నెన్న శక్యమే.
క॥ ఒక్కొక్కనియందు సద్గుణ మొక్కొక్కటె గల్గెగాని యొప్పుగ
నిటులకొ! తెక్కుగుణంబులు ధర్మవైఁ జక్కఁగ నొక్కయని
యందు సంభవ మగునే?

గీ॥ పాలసంధ్రమునై శేషపాన్యుపైన
బాల యోర్తుకొ పాదముకొ పట్టుమండ
పచ్చరించెడునట్టి యా భరమపురుషుఁ
డెతులకాంతి నొసంగునీ కననరతుకు
చి త్తరంజనదాస! నీ చి త్తమునకు.

గుంటూరు జిల్లా సంఘము

పంచాయతీ ఒడంబడిక

గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణగారు ప్రకటనార్థం హామీరి, తేదీన మొదలైన (జరిగిన) వ్యవహారము (చేబులు, ఖాతా, వేరం, భారా, తంఖా, కవులు, దఖలు, పరిష్కారన, విక్రయ) సంబంధమైన వసూలు, అనుబంధ, వర్తనసానమును గూర్చి, వానమగ్గ నప్పటికి ఏర్పడిన తేజాలు, చిక్కులు, తగవులు నచ్చినను, అట్టివానిని కోర్టులకు పోకుండగనే, పంచాయతీ ద్వారా ఖయీసలు చేసికొనుటకు ఇందు మూలముగా ఒప్పు కొనుచున్నాము. మనకిష్టమైన ఏకపంచాయతీ గారువల్లగాని; చెరి ఒకరిని పెళ్ళిని మనకు సమ్మతమైన, లేదా మనము పెళ్ళిని వారికి సమ్మతమైన, మగ్గన రిని ఏర్పాటుచేసి, అట్టి మగ్గన ద్వారాగాని, సైతమైన నియమములలో మనకు సఖ్యత కలుగనియెడల, గుంటూరు జిల్లా సంఘమువారిచే స్థాపించబడిన పంచాయతీ ఉపసంఘ అగ్గతమనిచే నియమింపబడిన మగ్గన పంచాయతీ ద్వారాగాని, పరిష్కరించుకొనగలవారము. హాజరు కానివారల పరోక్షముందు పంచాయతీ తీర్పు జరుగుటకున్నా, పంచాయతీ ఉపసంఘముచే చేయబడు నిబంధనలకు లోబడి జరుపుకొనుటకున్నా గూడ సమ్మతించుచున్నారము.

కోయలకుంట్ల తాలూకా బోర్డు

ఈ బోర్డును రద్దుచేసి మరల యేల నిర్మింపరాదను ప్రశ్న కర్నూలు జిల్లా బోర్డు సమావేశమున చర్చింపబడి చివరకు ప్రెసా చనానుసంఖ్యను తీర్మానమే జరిగెను. అందు ఈ తాలూకా బోర్డుపని కొంతముగ క్రమముగా జరగవలెనన్న రద్దుచేసి తిరుగ నూతనముగా నిర్మించుటయే మంచిదనినట్లు 14-7-25 గల ఆంధ్ర ప్రతికలో గాననగును. కనుక జిల్లా బోర్డువారు శాంతిక్రమముల నెంతవరకు పాటించగలిగిరిని ఆలోచించితిమేని యిప్పుడు తాలూకా బోర్డునందుండు 20 మంది సభ్యులలోని 5 గురు నియమిత సభ్యు లేవత్తును వహించు రనుట ఈ మండలమున ఎన్నికలలో సంబంధముగల ప్రతియొకరును కులభేదముగ తెలిసికొనగలరు. మిగత యెన్ని కొనబడిన 15 గురిలో 10 మంది ఒక ప్రక్కను 5 గురు మరొక ప్రక్కను నిర్ణయింపవలసి జిల్లా బోర్డును రద్దుచేసి నూతనముగా నిర్మింపవలయుననుటలో గల క్రమసంరక్షణ చదువరు లాలోచించుకొనగలరు. మొత్తముపై నిప్పు డభిప్రాయభేదము చే వివాదపడువా రిరువదిమంది సభ్యులమాత్రమే. స్థానిక సంఘమునకు నిర్వచింపబడినవారు తమ బాధ్యతను గుర్తించి వక్ర లాప్రాంతములకు వెళ్లినవారు వారిలో సభ్యులగుదురట్లుకు ప్రయత్నము చేయవలసినదానికి పూర్వోత్తరసంధర్భముల నామాలాగ్రముగా తెలిసికొనుట కవకాశము లేని సమావేశమున ఏకొలదికాల మోచర్చచేసి ప్రశ్నకు సమాధాన మిడుటయే కర్తవ్య మనుకొని వారు కావించిన తీర్మానానుసరణి బోర్డు రద్దుపరచి మరల యెన్నికలారంభించుటలో ఈ కక్షలు గ్రామ గ్రామములకు ప్రాతి పాయలై మూలమూలల వ్యాపించుటకు కారణ మగుచున్నది. అప్పట్ను శాంతి నెట్టు రక్షింపగలుగుదురో యూహించ వీలు లేకున్నది. మొత్తముపై నెట్లయిననేమి దిట్టిబట్టిబోర్డువారు తమచేజిక్కిన అవకాశము పోనాడిరి. మంత్రిపుంగవులయినను క్రమసంరక్షణ జరిపి వివాదములు పెంపొందనట్లాలోచించెదరని ఆశించుట కవకాశము లేకపోలేదు. వివాదాస్పదమగు విషయముల సఖ్యతకొరకు ప్రతివా రును ప్రయత్నించవలసియున్నది. అయితే యిందుకొర కేసంఘము పాటుపడలేదని చెప్పట లేదు. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపార్తికి చెందిన శ్రీయుతులు హరిసర్వోత్తమరావుగారు భగీరథ ప్రయత్నము లానర్జియు ఫలితము లేకపోయెను. అయితే ఆ ప్రాంతముల కొంతవరకు జన్మిగుపక్షప్రచార మున్నది. ఆ పక్షమున బాధ్యతవహించిన ప్రముఖు లీమండలమున లేకపోలేదు. పైగా తాలూకా బోర్డునందెక్కువ సంఖ్య రెడ్డికులజాలు. ఆ సంఘాభివృద్ధికొరకు పాటుపడు రెడ్డిప్రముఖులనేకు లీమండలములో నున్నారు. ఈ రెంటియం దేసంఘప్రముఖులు ప్రయత్నించినను వివాద మంతరించునని తోచెడిది.

ఈ కోయలకుంట్ల తాలూకా పరిస్థితులను గుర్తించి పరిశ్రాంతములలో నుండు గుత్తి తాలూకాలో వలె పెచ్చు పెరుగు నేమోగాయని భీతాహవదుటకు కారణమగుచున్నది. అట్టిసితు లేపడండానే ఈ కక్ష లంతరించునట్లు ప్రముఖులు ప్రయత్నించుదురుగాక యని కోరుచున్నాను.

ఒక శ్రేయోభిలాషి

సి. వై. చింతామణిగారు

ఇండియను మెయిల్స్ సంపాదకత్వమున

కవుడే రాజీనామా నిచ్చిరి

జూలై నెల మొదటి తేదీన చింతామణిగారు తాత్కాలికముగా సంపాదకత్వము వ్యక్తి కరించిరి. ఈ పత్రికకు యజమాని యగు జె. బి. పెట్టిగారు ధనికపక్షాభిమాని. ఇప్పుడు బొంబాయిలో ధనికులకు మిల్లులపనివాండ్రకును తగవులు కలుగుటవలన డెయిలీ మెయిల్స్ ఏపక్షమునలంబింప వలెనను విషయమున పెట్టిగారికిని చింతామణి గారికిని భిన్నాభిప్రాయములు కలిగెను గాన 21 వ తేదీన చింతామణిగారు రాజీనామా నిచ్చిరి. 22 వ తేదీన ఇంకొక సంపాదకుని పేరుతో పత్రిక వెలువడెను. (ఒకవిలేఖరింపివార్త)

కాకినాడ కాంగ్రెసు సంఘము

(న్యూయిట్లెఖరి)

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

కాకినాడ, జూలై 23-కాకినాడ పట్టణ కాంగ్రెసు సంఘము 55 గురు సభ్యులతో శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షత క్రింద నిన్న సాయంకాలము 5 గంటలకు సమావేశమై 8 గంటలసేపు చర్చచేసి యీక్రింది తీర్మానములు చేయబడెను.

పాదుపూడి సత్యనారాయణగారి తీర్మానము మొదటి తీర్మానము రద్దు అని ఉపపాదన అంగీకరించలేదు గాని ఆ తీర్మానమును తిరిగి చర్చించుటకు అంగీకరించడమైనది.

1. కాకినాడ నగర కాంగ్రెసు సంఘమువారు కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీ యెన్నికలకు సభ్యులను నిలుపవలసినదని తీర్మానించుచున్నారు.

2. ఎన్నికలకు నిలబడు సభ్యులకు ఒక ప్రతిజ్ఞ ఉండవలెను.

౧. నేను కాంగ్రెసు సభ్యుడగునని నడచెదను.

౨. విదేశవస్తువులను ఎల్లప్పుడు బహిష్కరించి రాజకీయ సభలయందును కాంగ్రెసు మ్యూనిసిపలు సభలందును కాంగ్రెసు మ్యూనిసిపలు కార్యనిర్వహణమునందును తప్పక పూర్తిగా భిద్రును ధరించెదను.

(3) ప్రభుత్వోద్యోగీయుల యొక్కయు, బిరుదులను పొందుచున్నయొక్కయు గౌరవార్థమే జరుపబడు సన్మానముల యందు పాల్గొనను.

(౪) ప్రభుత్వోద్యోగీయులకు సన్మానపత్రముల సమర్పించుటకు సమ్మతుల నియ్యను.

(5) పురపాలక సంఘముద్వారా కాంగ్రెసు నిర్మాణ కార్యక్రమమును కొనసాగించుటకు నాయావచ్చక్రిని వినియోగించెదను.

(౬) అన్ని ముఖ్య విషయములయందును పురపాలక సంఘములోని కాంగ్రెసు పార్టీ సమావేశమై నిర్ధారణచేయు తీర్మానములకును నిబంధనలకును బద్ధుడనై నడచుకొందును.

(౭) కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమము నమలుతో నెట్లు విషయములో నగర కాంగ్రెసు సంఘము ప్రత్యేకముగా చేయు తీర్మానముల నామోదించి అమలులో పెట్టెదను.

(౮) కాకినాడనగర కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిన్ను అభ్యర్థిగా నెన్నుకొనక పోయినయెడల అనిర్ణయమును నేను మనఃస్ఫూర్తిగా అంగీకరించి ఎన్నికలకు నేను దరఖాస్తు చేయను.

౯. నేను మ్యూనిసిపలు యెన్నికలయందు కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి వ్యతిరేకముగా పనిచేయను.

8. రాబోవు ఎన్నికలకు దరఖాస్తులు నగర కాంగ్రెసు సంఘమునకు ప్రైవేటిజను సంతకముచేయుచు 24-7-25 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 8 గంటలలోపున కార్యదర్శికి అందజేయవలెను.

4. ఈదరఖాస్తులు పరిశీలించి రాబోవు మ్యూనిసిపలు యెన్నికలలో ఆయా వార్డులకు అభ్యర్థులను, కాంగ్రెసు తరపున నిర్ణయించుటకు సంపూర్ణాధికారము బులుసు సాంబమూర్తిగారికి ఇయ్యడమైనది.

ఇందు అసలు పెట్టబడిన తీర్మానములు గాని లేక సవరణలుగాని, జరిగిన 8 గంటల చర్చగాని ప్రచురించుటకు వీలులేదన్నందున పై తీర్మానములు మాత్రమే ప్రచురింపబడెను.

శ్రీ శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య శివగారు

నిన్న ఉదయమున చనిపోయిరి

నీలమణిల్లా, పాపరపత్రి భరతపురమునందు నిన్న 28 తేదీ ఉదయమున అరుగంటలకు శివగారు శివసాన్నిధ్యముననేగిరి. ధర్మపురినుండి చాలనుండి మిత్రులును కాంగ్రెసు ప్రముఖులును నిన్ననే భరతపురమునకు వచ్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ జరిగించిరి. శివగారికి లోకమాన్యునిపట్ల సభిక్తమగు భక్తికలదు. ఇతడు కారాగృహవాస శిక్ష ననుభవించెను. పాపరపత్రిలో భరతమాత దేవాలయమును కట్టించుటకు శివగారు సర్వశక్తులను ధారపోసిరి. శివగారి దేశభక్తియు కాంగ్రెసుపై చిరికిగల అభిమానమును సుప్రసిద్ధములు.

శివగారి మరణమునకు మిక్కిలి చింతనొందుచు వీరి కుటుంబమునకు మనఃపూర్వకముగ మోసానుభూతిని నివేదించు చున్నాము (ఆం. ప. సం)

వాతావరణస్థితి

1925 సం॥ జూలై నెల 24-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గరిష్ఠ తేలిక గరిష్ఠ తేలిక	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గరిష్ఠ తేలిక గరిష్ఠ తేలిక	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గరిష్ఠ తేలిక గరిష్ఠ తేలిక	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గరిష్ఠ తేలిక గరిష్ఠ తేలిక	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత గరిష్ఠ తేలిక గరిష్ఠ తేలిక
గోపాలపురం	81.5	77.0	0.05	11.02	44.96
విశాఖపట్టణము	88.0	74.6	...	4.70	37.09
కాకినాడ	82.6	74.7	0.23	13.18	39.09
మచిలీపట్టణము	85.5	73.7	0.32	8.49	41.59
కర్నూలు	90.1	75.3	...	5.61	26.01
బళ్లారి	93.8	75.7	...	0.29	20.51
కడప	89.2	77.3	0.03	5.07	31.23
నెల్లూరు	91.8	77.3	...	4.03	37.98
మద్రాసు	91.0	72.2	0.58	3.50	50.74
కడలూరు	89.5	72.2	1.03	2.59	52.94
నీలము	96.6	74.0	0.81	4.73	39.30
కోయంబుత్తూరు	83.7	71.1	...	3.08	22.25
తిరుమనాపల్లి	94.4	77.0	...	4.40	33.15
నాగపట్టణము	91.9	80.8	...	0.93	54.95
మధుర	94.2	76.8	...	2.52	33.55
పాంబల్	87.9	78.2	...	0.15	37.05
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.64	28.35
తిరువేంగుడు	81.3	75.6	...	12.03	64.51
కొచ్చిన్	83.9	75.2	...	36.10	114.51
కాలికట్టు	88.3	74.3	0.70	65.96	117.16
మంగళూరు	83.8	74.5	0.11	79.06	125.68
బెంగళూరు	83.0	65.6	0.16	4.82	35.37
మెర్కార	69.6	62.0	0.04	67.13	125.46
కొడెకనాథ్	64.6	50.8	0.09	10.25	62.18

సర్కారులు:—వర్ష పాతము సాధారణముగ నున్నది. మచిలీపట్టణములో 0.32 కాకినాడలో 0.23 వర్షించెను. గోపాలపురంలో తుంపరపడెను. మేఘములు ఒకమోస్తరు నున్నవి. పగటివేడిమి 8 నుండి 7 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రి వేడిమి 3 1/2 నుండి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్టర్:—కడపలో చిగుకులుపడెను. మేఘములు విస్తారముగనే యున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. ఇచట పగటివేడిమి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. బళ్లారిలో పగటివేడిమి 8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—కడలూరులో 1.03 వర్షించెను. మద్రాసులో ఉరుములు గాలి వీచెను. 0.58 వర్షించెను. మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 4 1/2 నుండి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రి వేడిమి 5 1/2 నుండి 6 డిగ్రీలు తక్కువ. వచ్చే 24 గంటలలోను పెద్దమార్పుండదు.

ఎస్. ఆర్. యు. స్వామీయారు,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

అపీలు

మమతజుకు కుమార్తె పుట్టుట

ఈ కేసులో శిక్షింపబడినవారు శ్రీవీణానియ్యలో అపీలు చేయవలసి వ్యావహారికంగా జె. ఎం. పార్థసారథి, సర్ జాను ప్రెమను, సర్ జార్జిలెండనుగార్లను నియమించిరి.

బొంబాయి హైకోర్టు (ఫైలు నెంబి)ను అపీలు చేయుటకు అడ్వకేటు జనరలు అనుమతిని కోరుతు ఒక పిటిషనుగూడ పెట్టిరి. ముందువారములో ఆవిచారణగూడ జరుగగలదు.

ఈ కేసు విషయమున మిగిలిన ముద్దాయాలను గూర్చి గూడ విచారణచేయుటకు పోలీసు యినస్పెక్టరు బ్రహ్మగుగారిని సబుయినస్పెక్టరు భర్తలగుగారిని నియమించిరి. పదికోజులక్రితమువా రిద్దరును అప్పీలసరుకు పెట్టిరి.

మమతజు జేగము గర్భవతిగా నుండె నని యిదివరకే చూచాయగా తేలియనచ్చినది. ఇట్లు డామె ప్రసవించినది. కుమార్తె కలిగినది.

“నేను బావలాగారిభార్య నని వాదించదలపలేదు” అని బెనుక మమతజు జేగము స్వప్నముగా తెలిపియుండెను. మమతజుకు లక్ష్మీరామాయలను ఇచ్చునట్లు బావలాగారు మరణాననమును వ్రాసియున్నారు గాని ఆసామ్యునికను ఆమె కు ఇ య్య లేదు. బావ లా గా రు మృ తి నొం ది నది నయు మొదలు 18 నెలలలో గా ఆసామ్యు నామె కిచ్చెదరని తెలియుచున్నది.

మమతజు జేగమును ఆమె తలిదండ్రులును గిర్గాంలో నొక గృహమున నివసించుచున్నారు. ఈ నెల 19 వ తేదీఆది వారమునాడు మధ్యాహ్నము ఆమె ప్రసవమైనది. పోలీసునర్తను కెప్టెను జి. వి. భారంతులుగారు ప్రసవసమయమున దగ్గరనుండి బిడ్డ పుట్టినవిషయము నేటియరసీకోడ్డునందలి జనమెను లాజియం దున్న నర్సింగు హోముకు ఆమెను పంపించెను.

మహమ్మదీయ మతభర్తాసంసారముగ బిడ్డకు మేకను దిగ దుడుచుట మున్నగు జాతకర్మలను జరిపిరి. (తైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా)

నోటీసు

ఏలూరు డి. మునసపుకోర్టులో

O. 61 of 1925

వాదులు.—సోమవరప్పగారు గ్రామం తాలూకు సోల వానిచెరువుకారివర్ల వానికుంటల క్రిందను ఆముకట్టు రహితముల తరపు రిప్రజెంటేటివ్సు.

1. గుత్తాధిపత్యము 2. మాగంటి సత్యన్నారాయణ 3: మాగంటి వెంకటరత్నం.

ప్రతివాడు:—అల్లం నరసిములు వగయరాలు.

జెప్టు గోదావరి జిల్లా ఏలూరు తాలూకా సోమవర ప్పాడు గ్రామంలోని సోలవాని చెరువు కారివర్లవాని కుంటల క్రింద ఆముకట్టు రహితముల తరపున రిప్రజెంటేటివ్సుగా యీ వాదులు ప్రతివాదులపైన సోలవాని చెరువు కాల్యవ్యవహార నీరు ప్రసహింపచేసికొనుటకు హక్కు వారులుకున్న వాగులు రిపెజెంటుచేయు రహితములకున్న మాత్రమే హక్కులను స్థిర పరిపించుటకున్న సదరు హక్కును ప్రతివాదులు నిర్బంధపర్చు కుండా వుండేట్లు Permanent Injunction యిచ్చించ గలదులకున్న మొదలయ్యి హితములు కోరుతూ దావా దా ఖిలుచేసినారు. గనుక సదరుపై ప్రకారం గ్రామ రహితములతర పున వాదులు ముగ్గురు దావా గ్రంథం ఖర్చించుటకు ఏముయినా Objection వున్నయడల 6-8-25 తేదీకి కోర్టువారికి తెలి యపర్చుకోవలెనని యిందు మూలముగా తెలియజేయడ నయ్యుది.

బడేటి వెంకట్రామయ్యగారు, B. A. M. L.

దుగ్గిరాల రామారావుగారు, B. A. B. L.

వాసులవక్తలు.

వెల్లింగ్టన్ సి సి మా

18-7-25 శనివారమునుండి 24-7-25 శుక్రవారమువరకు

సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆరులు రాత్రి 9-30 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3 గం-15 నిల్ కూడ ప్రవర్తనము గలదు.

పాతన్ క్రొత్తి శీరియల్

రూత్ రోలండు ఇన్ రూత్ ఆఫ్ రేంజి (4 వ భాగము) అత్యద్భుతము, తప్పక చూడవలసినది.

గంగాభాగీరథీ సమానయగు వసంత దేవిగారు

మహాత్ముని వ్యాసము

“కొన్ని యేండ్లక్రితము నేను రామాబాయి రోడ్గారిని చూచి ఆమె వైద్యము ననుభవించుచున్న కీర్తి భాగినీయముగా నున్నదని వివరింప గుండెనని.

ఈవారి యిట్టి దురదృష్టమును నందరిదేవిగారిని సంప ర్శింపవలసినగతి నాకు పట్టినది.

1919 లో నేను మొదట వసంతదేవిగారిని సందర్శించి తిని. 1921 లో పరిసయము చాల మోచిన్నది. ఆమె వినయ మును బోధార్థమును విజ్ఞతనుగూర్చి నేను చాల వినియుంటిని. పిమ్మట స్వయముగా గూడ గ్రహించియుంటిని. డార్జిలింగ్లో ఆమె దాసుగారిలోగూడ పరిచయ మధికమైనది. దాసుగారు చనిపోయిన పిమ్మట వారు శవముతోగూడ డార్జిలింగ్నుండి కల కత్తాకు వచ్చిన ఖుషియ మొదలు నేను వసంత దేవిగారి సన్నిధి నే యుండుమంటిననిగూడ చెప్పవచ్చును.

వైద్యము వచ్చినపిమ్మట తొలిసారి దాసుగారి అల్లుని యింట దేవిగారిని నేను చూచుట తలపించినది. చాలమంది స్త్రీలమధ్య నామె కూర్చుండియుండెను. దాసుగారు జీవించి యున్న పుడు వారి యింట నొక గదిలో నేను బసచేయుచుండువాడను. అప్పుడు దేవిగారి స్వయముగా నా యోగక్షేమమును విచారించుచుండిరి. ఆమెను ఎదురుగావచ్చి యింటిలోనికి తీసుకొని పోవుచుండెను. ఇప్పుడామె వైద్య దుఃఖ నిమగ్నయై యున్నది. ఇక నన్ను ప్రత్యక్షమైనను చేయు వా రెవరున్నారో ఆ స్త్రీలందరును శిలావిగ్రహములారే కూ ర్చుండియుండిరి. నేను దేవిగారిని మొదట గుర్తింపజాలక కొంతసేపు నిదానించి చూడసాగితిని. ఆమె నువాసినిగా నున్న పుడు పాపిలలో పసుపు, మొగమున కుంకమ, చెవ్రులపై తాంబూలరాగము, కేతులకు కంకణములు, వదనమున మందహా సము మున్నగు శుభలక్షణములతో నొప్పియుండెడిది. ఇప్పుడ జీవియును లేవు. ఆమె నికనెలుల గుర్తింపగలను? అందువలన నేను చేరువకేగి ఆమెమొగమును చూచి గుర్తింపగలిగితిని. ఆమెకు దుఃఖము పోని పోరవచ్చుచుండెను. ఆమెకష్టముతో ఆపుకొనుచుండెను. నేనా అశ్రువు చూచి సహింపజాలకపో తిని. అతికష్టమువీడ గుఱుము నాపుకొంటిని. చననను రాయి చేసికొని ఆమె నోవార్చుచు అనతిమరణమున కూర్చుంటిని.

ఆమె చిరునాగి సంతరించినది. ఆమెనోదార్చి ఆమెకు వికాసమును కలిగించుటకు చాల ప్రయత్నించితిని. చాలసేపటి కామె కొద్దిగా నశ్చెను.

నేను దైర్ఘ్యముతెచ్చుకొని మాటలాడితిని. “మీరు ఏదను గూడదు. మీరేడ్చినచో అందరును గూడ విలసిం చెదరు. మీచేత నికను చాల పనిచేయింపవలచియున్నాను. కాన దుఃఖమును వర్జింపుడు” అని నే నంటిని.

“నేను దుఃఖింపను. ఇకనే మున్నది?” అని ఆమెయ నెను. నేను గ్రహించి పోతుండెనని.

ఏడ్చుటవలన ననోభారము లిగ్గును. భారమును తగ్గించు కొనుట ఆమెకష్టములేదు. అధికభారమును వహించుటకే ఆమె పూనుకొని యున్నది.

హిందువులలో వితంతువులు దుఃఖిచేవలెను. వారు యావ జ్ఞీనమును ఓరిమితో దుఃఖభారమును వహించుచుందురు. కష్ట ములను సహించుటయే వారిధర్మము.

1920 వరకు దేవిగారు ఆహారవియమమును పెట్టుకొన లేదు. కోరికవాని సన్నిధిని భుజించుచునేయుండెను. పెక్కు విధములగు రుచ్యపదార్థములను ప్రతివ్రాటను వారిమందిరమున వంట చేయుచుండిరి. వేలకొలది ప్రజలకు ఆమె ప్రతిదినమును ఆతిథ్య మొసగుచుండెను. ఒకనిమనమైన ఆమె తాంబూలము ను మానజాలకుండెను. పాదాను ఎల్లప్పుడును ఆమె చెంతనే యుండవలెను.

ఇప్పుడు వానిసన్నిధిని ఆమె వదలివేయవలెను. ఆధరణ ములు, తాంబూలము, రుచ్య మాలగు వంటకములు, మత్స్య మాంసములు మున్నగు భోగముల సన్నిధిని వర్జింపవలెను. నిరంతరమును దైవమును భ్యాసముచేయుచుండవలెను. ఆమె కిప్పుడు కర్తవ్యము.

ఆధరణములను వర్జింపుడు. భోగములను వదలివేయుడు. దుగ్ధద్రవమును మానుడు. అని నేను చాలమంది స్త్రీలకు బోధించితిని. కొద్దిమంది మాత్రమే ఆటలులేరి. హిందూస్త్రీకి వైద్య వ్యము వచ్చినతోడనే పాము లేన కుముసమును వదిలివేయుటలు

సర్వవిధభోగములను ఆమె వేంటనే వదిలివేయును. ఇతరుల యెదుట దేవిగారు కన్నీరువిడువదు గాని ఆమె వదనము వికాస పీనమైనది. దీర్ఘకాలము వ్యాధిగ్రస్తయై యుంకి యిప్పుడే ఆరోగ్యమును బడయుచున్నదీతిని కనపడుచున్నది. అది చూచి మోటాగకాసులో గాలికొరకు వెళ్లెదము రండని పిలిచితిని. ఆమె అంగీకరించి వచ్చినదిగాని ఏమియును మాటలాడకుండ కూర్చుండెను. నేను చాలసేపు మాటలాడితిని. ఆమె ఊరక వినుచుండెను. చల్లగాని ఆమె అనుభవించినది గాని అవల చాల దుఃఖింపలేదు. ఆరాత్రి ఆమె నిద్రించనేలేదు. తనభర్తకు పికార ప్రయోగముగాన తా నాపొగ్గమును సమర్పించుట గొప్ప తప్పని ఆమె విగతజీవనాగను. చిరరంజనవాసు నావద్దకు వచ్చి ఆ సంగతి తెలిపెను. ఆనాడు నాకు మానవ్రతముగాన నిటుల కాగిలనుమీద వ్రాసియిచ్చితిని.

“ఈ వ్యామోహము కూడదని అమృతో చెప్పా. చని పోయిన మన బంధువులకు ప్రయత్నములను వాని నెన్నిటికో పానము అనుభవించుచునే యుండవలెను. అది తప్పదు. భోగము కొరకు అమృ పికారురాలేదు. ఆమె ఆరోగ్యమునకు చల్లగాని ముఖ్యావసరము. మనమామె నోదార్పనలెను. మీతండ్రి పూర్తి చేయని పనిని పూర్తిచేయుటకు ఆమె తన శరీరమును కాపాడు కొనుట అవసరము. మనకొరకు ఆమె అటుల చేయవలె నని చెప్పెను” అని నేను వ్రాసితిని.

“ఈసంగతి మీతో చెప్పవలసి అమృ నొక్కి చెప్పినది. నేను సహింపజాలక మీ కెరిగించితిని” అని చిరరంజన బాబు పలికెను.

ఆహా! ఎవ్వరిని లక్ష్యము చేయని చిరంజీవి నేడు పరమ సాధువయ్యెను. భగవంతుడు వానిని కాపాడుగాక.

వైద్యమును సహించుట చాలకష్టము. పత్రికాతాళకో మణియగు నారీమణి దైర్ఘ్యముతో కలలల క్రాంతిచున్న వారు లో నృత్యము చేయుచుండగా నాబోటివాడు వైమండి చూచు టకు గూడ దైర్ఘ్యము చాలక పరితపించుచుండును. పత్రికా తాళకోమణులారా! మీరు కష్టము ననుభవించెదరు. అది కష్ట మనిగూడ మీరు తలపరు. మీస్వరణకలన నెందరో తరించిరి. ఇంకను ఎందరో తరింపగలరు (నవజీవను)

ప్రకటన

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా భీమవరంలోయున్న శ్రీభీమేశ్వర స్వామివారిబ్రహ్మ మార్గ శ్రేణులంగారికి మతి స్థిరముగా లేనందున దేవస్థానంపనులకొరకు తాజాబ్రహ్మి యేర్పాటు చేయ వలసి నదిని మార్గ శ్రేణులారాయన గారు నెం M. P. 477 of 25/11 S. 41 of 1922 ర్ను పిటిషన్ దాఖలుచేసినారు. శ్రీభీమేశ్వరస్వామివారి ఆలయమందు యింట రెండు కలిగినవారు ది 22-7-1925 తేది పగలు 11 గంటలకు నరసాపురం సబుకోర్టుకు హాజరై ఆక్షేపాలు చెప్పకోవలెను. నరసాపురం } బుద్దిరాజు వెంకటకృష్ణారావు, 15-7-25 } ఓ.పి.,ఓ.ఎల్. హైకోర్టువక్తలు, ఫో పిటిషనరు.

నవరములకు, విగ్గులకు జుట్టు

సింహాచలంలో వేలం అమ్మకము

విజయనగరం సంస్థానంలో సింహాచలం కొం డపై 1334 ఫస్ట్ యందు వసూలయిన పుట్టుకొప్పల జుట్టు అక్టోబరు 3 వ తేదీ శనివారంనాడు సింహా చలం ఊరులో, రైల్వేస్టేషనుకు 3 మైళ్ల దూర మున, వాల్తేరుస్టేషనుకు 7 మైళ్ల దూరమున, వేలం వేయబడును. వెంట్రుకలు 3 తరగతులుగ విభజింపబడినవి:—

1 నుండి 1½ అడుగులుగలవి	1498 పౌనులు
9 నుండి 12 అంగుళములలోపువి	1419 ,,
9 అంగుళములకు తక్కువ పొడవు గలవి	4150 ,,
మొత్తం	7067

7067 పౌనుల బరువుగలది.

ఇంకను వివరములు తెలియగోరువారు సింహాచలం దేవాలయం అమీనాగారికి వ్రాయవలెను.

మదరాసు వార్తలు

క్రిష్ణగానసభ.— తిరువళ్ళీకి కారదాహాలు, 21 పెద్దవిధిలో మిన పద్మావతి బాయిగారు సీతాకళ్యాణ కాలక్షేపము 25-7-25 సాయంత్రం 4½ గంటలకు జరిపెదరు.

సాహుకారుపేట డివిజనుకు నూతనాభ్యర్థి:— కొల్ల వెంకటరాఘవచెట్టిగారు 11 సాహుకారుపేట డివిజనుకు అభ్యర్థిగ నిలచుచున్నారు.

రాకపోకలు:— బొబ్బిలిదివాను, ఎన్. ఎ. వి. రాజాచారిగారు, నేడు విచ్చేసిరి.

మదరాసు కైల్వే ఏజంటు బిస్సెగారు నిన్న బెంగళూరు బోయిరి.

భగవత్కథాప్రసంగసభ:— 26 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 4 గం హిందూతియలజికలు హైస్కూలులో బ్రహ్మశ్రీ మూర్త్యుని సోదరులవల్ల మార్గండ్లయ చిరితి కాలక్షేపము జరుపబడును.

స్ట్రీట్ ఎండ్వరు సొసైటీ:— ఈ సంఘము దిరమునందు 2, ఫిలిప్స్విధిలో 25 తేదీ శనివారము 5-15 గం. ౨7. గోపాలినానుగారు ఎం. సి. బ్రెగ్గె “పారిశిటీ” అనుగ్రంథముగూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

భగవత్ కథాప్రసంగసభ:— ఈసభవారి యాజమాన్యమున మింటువీధి తొండమండలం హైస్కూలునందు రేపు శనివారము సాయంకాలము 4-30 గం. పార్వతీ కల్యాణము, ఆదివారము రామాయా ప్రభావము కాలక్షేపములకు చిదంబర భాగవతరుగారు జరిపెదరు.

ట్రెస్టి కేసు సంగీతసభ: గొప్పగూత్రపాట:— 25-7-25 శనివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు సౌందర్య మహాలులో చెందై వైద్యనాథ భాగవతులు పాట, తిరుక్కోడి కావల్ నారాయణసామి అయ్యర్ ఫీజిత్, పురుకోట దక్షిణామూర్తిశైల్య మృదంగము, ఉమయాపురం సుందరఅయ్యర్ ఘటం, జరుగును.

ఎన్నికసభలు- ముత్యాలపేట డివిజను:— శ్రీ బుర్రాసత్యనారాయణగారి అభ్యర్థిత్వమున బలపరచుటకై రేపుసాయంకాలము 6-30 గం. లింగచెట్టివీధిలో మన్నడి ప్రాంతమున 91 గృహమువద్ద కాలగ్రెను, స్వరాజ్య కిలాఫతు సంఘముల యాజమాన్యము క్రింద సభ జరుగును.

మధ్యసిద్ధాంత భగవద్గీత

ఉపన్యాసము

మధ్య శ్రీయదునాథాచార్యులవారు

రేపు ఉదయము (25వ తేదీ శనివారం) 7 గంటలకు తిరువళ్ళీకి సింగారాచారి వీధిలోనున్న శ్రీమదు త్తరాధిపకమున మధ్యకాస్త్ర సంపన్నులను, విద్వాంసులను, మంచి వాగాటి గలవారును, అర శ్రీయదునాథాచార్యులవారు శ్రీమద్భగవద్గీతను శ్రీరాఘవేంద్ర స్వాముల (మంత్రాలయ శ్రీపాదులు)వారి వివృతి గ్రంథమునుగూర్చి కన్నడభాషయందు పన్యసించెదరు. చైత్రమాసముమొదలు ప్రతిఆదివారమును యీరీతిగా శ్రీయదునాథాచార్యులవారు గీతా ఉపన్యాసములను గావించుచున్నారు. వీరి ఉపన్యాసములు చాల ప్రసంగశీలములుగా నున్నవి. పెక్కుమంది సర్వైష్టవ ప్రముఖులకు తొమ్మిదివలె దికులును గూడ యీ యుపన్యాసములను వచ్చి శ్రద్ధాభక్తులతో వినుచున్నారు. ఈనెల 26 వ తేదీ ఆదివారము ఋగ్వేదులకు ఉపాకర్మయలచే ఆచార్యులవారి ఉపన్యాస మిసారి రేపే ఏర్పాటు చేయబడినది. తిరువళ్ళీకిలోనున్న మధ్యసభవారిటి ఉపన్యాసముల సేర్పాటు చేసి వందనీయులగుచున్నారు. కాన చెన్నపురి యందుండు మధ్యమతావలంబు లందరును వచ్చి యీ ఉపన్యాసముల నాలకించి మధ్య సభవారికి యధాశక్తిని ధనసహాయ మొసంగి మధ్యకాస్త్ర ప్రచురణప్రచారమునకు తోడ్పడ గోరవ న్నని తీవ్రతగ్గు లొకరు మాకు వ్రాసిరి.

సంగీతసభ - గోక్లేహాలు:—ఆదివారం 26 తేదీ

సాయంకాలము 4 గం ట్రెస్టి కేసు సంగీతసభవారి యాజమాన్యమున గోఖలేహాలులో గొప్ప విద్వాంసులచే వాయిదీరి జరుగును. సంతోషరావుగారు (పల్లవం) వేణు (పల్లవం), గోవిందస్వామిశైల్య గారు (తిరుచునావల్లి) ఫీడలు. అలగనంబి పిల్లెగారు (కుంభకోణం) - మృదంగం. దక్షిణామూర్తిపిల్లెగారు (పురుకోట) కంజీర. సుందర అయ్యర్గారు (ఉమయాపురం) -ఘటం.

జగన్నాథ భక్తసభ:—శ్రీకృష్ణ జయంత్యుత్సవ సందర్భమున పైసభవారు జరుపు గాన సభలలో మొదటిది ఆదివారము 26 వ తేదీ సాయంకాలము 4-15 గం. ఎస్కూరు వేదవిలాసు మండిరమున జరుగును. సర్. ఎం. సి. టి. ముత్తయ్యచెట్టిగారి వంతు:—

విశ్వనాథయ్యగారు— (మహారాజపురం)- గాత్రపాట, నారాయణస్వామి అయ్యర్ (సెమ్మంగుడి)-ఫీడలు, రంగుఅయ్యంగారు (కుంభకోణం)- మృదంగం-సీతారామయ్యగారు- మోర్సింగు.

మదరాసు ఆంధ్రవిద్యార్థిసంఘము:—

పైసంఘము కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు, 22 వ తేదీ బుధవారమునాడు ప్రాశస్త్యం పి. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి అధ్యక్షతవలన సమావేశమై సోమవారము 27 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గం. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము నందు జనరలుబాడీ సభ సమావేశపరచుటకు నిశ్చయించిరి.

కార్యక్రమము (1) కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొనుట. (2) సభ్యత్వపుచందా ఫీరపరచుట (3) సంఘప్రచారము జరుగుటకు పత్రికయు, పత్రముందిరము, నాటకములు, మున్నగునవి స్థాపించుట, (4) ఇతరవిషయములు.

గౌ. వి. రామదాసు పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించెదరు. ఆంధ్రవిద్యార్థులెల్లరు విచ్చేయప్రాధీకులు. - ఎ- రామమూర్తి- కార్యదర్శి.

మునిసిపలు సంఘముల బాకీలు

ఈదిగువ ప్రకటన గజెటులో ప్రకటించబడినది:—

మునిసిపలుసంఘములు, జిల్లాబోర్డులు 1925 మార్చి 31 తేదీ సరికి ప్రభుత్వమువారికి చెల్లించవలసిన బాకీలు రూ. 40.8 లక్షలు, రూ. 0.66 లక్షలు గలవు. మునిసిపలు సంఘము లన్నింటిలో గంటూరుసంఘము యొక్క మొత్తము రూ. (1,04,739) చెల్లించవలసియున్నది. పరిశ్రామిక పాఠశాలకు, పార్కు, ప్రయాణికుల బంగాళాకు, క్రెకొన ఫలము నిమిత్తము యీ ధన మొసంగవలసియున్నది. తరువాత తిరుచునావల్లి రూ. 87, 448 యొక్కమొత్తము చెల్లింపవలెను. చీరాల, బెజవాడ, నాగపట్నం, తిరువళ్ళూరు పట్టణములు చెరి రూ. 10,000 బాకీయున్నవి.

జిల్లాబోర్డులో ఉత్తరాగ్రాదు, కర్నూలు మాల్రము రూ. 10,000 పైన మొత్తములు చెల్లించవలసియున్నవి.

18 మునిసిపలు సంఘములు, 8 జిల్లాబోర్డులు అన్ని బాకీలను తీర్చుకొనినందులకు ప్రభుత్వమువారు సంతోషించుచున్నారు. మునిసిపలుసంఘములు తమ శిస్తులను వసూలుచేసికొన లేకుండుటయే యీ లోటునకు కారణమని తెలియుచున్నది. స్థానికసంఘముల పన్నులను త్వరలో వసూలు చేసికొనజాల వంశినచో వాటిపరపరి చెడును. కావునసాధ్యమైనంతత్వరలో వసూలుచేసికొని తమ బాకీలు తీర్చుకొనవలె నని ప్రభుత్వము వారు ప్రోత్సహించుచున్నారు.

స్థానిక సంఘములకు ప్రభుత్వమువారు చెల్లించవలసిన గ్రాంటులలో ప్రాథమికవిద్య గ్రాంటుకాక తక్కిన గ్రాంటుల నుండి తమ బాకీమొత్తము రాబట్టవలె నని ప్రభుత్వమువారు ఆకాంక్షించు జనరలుకు తెలియజేసి యుండిరి.

1925 సం॥ సెప్టెంబరులో అంతకుండు అర్ధ సంవత్సరము నకు రిపోర్టు లంపునపుడు స్థానికసంఘములు ప్రభుత్వమువారికి చెల్లించవలసిన బాకీలు రూ. 10,000 పైగా నుండినచో, అంత మొత్త మేల నిలిచిపోయినచో యెట్లు తీర్చుకొన నెంచికో తెలియజేయవలెను.

తాలూకా యూనియను బోర్డుల అధ్యక్షులు జిల్లాబోర్డులకు చెల్లించవలసిన బాకీలు ఆలస్యము చేయకుండ జి. బో. అధ్యక్షులు శ్రద్ధవహించవలెను.

అర్ధ సంవత్సరము లెక్కల నివేదికలను ప్రభుత్వమువారి కాలస్యముగ పంపుచున్నారు. ఏప్రిలు 20 తేదీన పంపవలసిన నివేదికను పెద్దాపురం, కర్నూలు మునిసిపాలిటీవారును గంటూరు కృష్ణ, మధుర, నెల్లూరు జిల్లాబోర్డులవారు నిక పంపలేదు. ఈ ఆలస్యమును నిందించుచు నికముందును సరిగ పంపవలెనని ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(ప్రభుత్వ ప్రకటన)

స్థానికసంఘముల లెక్కల విశంబన

అధ్యక్షులు దెల్పుకారణములు

స్థానిక సంఘములు నెలవారి లెక్కలను సకాలమున ఆడిటు కచేరికి పంపకున్నారని ఎక్జామినరుగారు రిపోర్టుచేయగ, ఆసంఘాధ్యక్షులను సంజాయిషీ దెలుపవలసిన దని ప్రభుత్వము కోరియుండిరి. ఈ దిగువరీతి ప్రత్యుత్తరములు వచ్చినవి.

కొందరు అధ్యక్షులు, ఎక్జాం-టెంటులు పని సరిగ చేయుటలేదనియు, గుమాస్తాలు నెలవుమీద బోయి రనియు, అమ్మపాఠములు లేననియు కారణముల తెలిపిరి. ఇవన్నియు అధ్యక్షుల పని బద్ధకమును దెలుపుచేగాని సరియైన కారణములు గానేరవు.

మరి కొందరు తా మంపిన ప్యాసు పుస్తకములను సబు ట్రెజరీ ఆఫీసువారు తిరిగి బంపునపుడు ఆలస్యముజేయుచున్నారని ఫీర్యాదుజేసిరి. సబు ట్రెజరీ ఉద్యోగులు త్వరలో పంపి వేయునట్లు కలెక్టరులు శ్రద్ధవహించవలసిన దని ఆజ్ఞ చేయబడిరి. ఆడిటు కచేరికి లెక్కలు సకాలమున బంపకుండిన పనియంతయు బందగును కావున యికముం దిట్టి కారణములు దెలుపక లో పంపవలసిన దని స్థానికసంఘాధ్యక్షులను గోరుచున్నాం. (ప్రభుత్వ ప్రకటన.)

స్థానిక మునిసిపలు సంఘముల నిబంధనలు

స్థానిక మునిసిపల్ చట్టముక్రింద ప్రజలు అనునరింపవలసిన నిబంధనలు నియమములు (మోడలు బైలాను) గజెటులో ప్రకటింపబడినవి.

ఇందు గ్రామమొత్తముపై నుండుచెరులు, నూతులు మున్నగు జలాశయముల సుభయోగించువిధములు సూచించబడినవి. ఆవిధము నతిక్రమించిన శిక్ష విధింపబడును.

ప్రజలు స్నానముజేయ ప్రశ్నేకింపబడు జలాధారము లందు మరిగిగుడ్డలను పశువులను చేర్చరాదు. వ్యాధిగ్రస్తులు చేరరాదు.

పురపాలక సంఘమువారి నీటిసరఫరా యేర్పాటులు ప్రకారము ఇండ్లలో వైపుల నుండుకొనువారు ఆ వైపు గొట్టములను బయట కగబడుచు, తరుచు సురక్షము జేయుటకు ఏలకనట్లుగా నుంచవలెను. ఈనీటిసరఫరా విషయమున నీరు కొల్పి యంత్రములు పెట్టుటకు వృథాఖర్చు జేయకుండనుండుటకు యితర పరమ్యత్తులకు వివిధవిధముల నూచించు నిబంధనలు అందుగలవు. ఇందేని అతిక్రమించినను శిక్షలు విధింపబడునట్లు ప్రతిదానికి ప్రశ్నేకముగ తెలియజేయబడినది.

శిశుసంరక్షణాలయములు

ఈరాష్ట్రమునందు 44 శిశుసంరక్షణాలయములు మాల్రము గలవు. కడప, కర్నూలు, గంటూరు, నెల్లూరు, మలబారులలో శరణాలయము లేనేలేవు. చిత్తూరుజిల్లాలో 8 గలవు. ఇతర జిల్లాలు కొన్నింటిలో 4, 8, 2 చొప్పున గలవు. తాడిపత్రి, బందరు, రాజమండ్రి, భీమునిపట్నం, విజయనగరం, చిత్తూరు, చంద్రగిరులలో ఈ సంవత్సరమునందు నూతనము స్థాపించబడినవి. ఇకముం దిట్టిశరణాలయముల నభివృద్ధి జేయుటకై ప్రభుత్వమువారు 4 రు స్త్రీలను హెల్పింగుటరులుగా శిక్షణ యొసంగుటకు నిశ్చయించిరి. వీరిని నూతనశరణాలయముల స్థాపించుటకై స్థానికసంఘములవారు నియమింపవలెను. శరణాలయములందు ట్రేయినింగు అయిన దాయిలను మంత్రసానలను నియమించు అధ్యక్షులకు అన్ని సంఘములగుర్తించలేదు. గంజాము, విశాఖపట్నం జిల్లా బోర్డులు భీమునిపట్నం, నాగపట్నం మునిపట్నం సంఘములు మాల్రము గుర్తించినవి.

శిశుశరణాలయస్థాపనప్రచారము జేయుటకై స్థానిక ప్రజలను ప్రశ్నేకసంఘములుగ ఏర్పరుచుట యందు శ్రద్ధ యగ పడుచున్నది.

నిరుటి రిపోర్టుకన్న యీసంవత్సరము రిపోర్టు కొంత యభివృద్ధిని గనుపరచుచున్న సంతృప్తికరపరిణామము. శిశువుల బాలెంతిరాండ్ర అకాలమృత్యువులను తగ్గించవలెనన్న ఇట్టి శరణాలయముల స్థాపించి తగిన ఉపచారముల జేయుచుండుటయే యని స్థానికసంఘములు గుర్తించవలెను. (ప్రభుత్వ ప్రకటన)

గజదొంగ. — ఎలి ఫెంటు గేటువద్ద ఇంట్టు కన్నము వేయు పనిముట్లతో తిరుగుచున్న ఒకని జూచి అనుమానపడి పోలీసువారు అతనిని జేసి రి. వాని ప్రేలిముద్రలు పంపగా, పూనా ప్రేలిముద్ర పరిశోధకాలయమునుండి, వచ్చిన సమాచారముబట్టి గజదొంగయని తెలిసెను. ఇదివరకు 12 సార్లు శిక్షితుడు. బోధా పెంటలు జెయిలులో 9 ఏండ్లు శిక్ష ననుభవించి, తప్పించుకొని దొంగతనముగా పారివచ్చెను. బోధా పోలీసువారు వచ్చువరకు ఇచ్చట కైదీగా నుంచిరి.

హైకోర్టు కార్యక్రమము: — రాబోవు వారమున హైకోర్టు న్యాయమూలైన కార్యక్రమ మిక్రింది విధముగ ప్రకటింపబడెను. అక్టోబరు 30 నాటికి, రెండవది. క్రిమినలు మినలేయన్ కేసులు న్యాయ. దేవదాసు న్యాయ. వాలరుగార్లు. బి. ఎన్. అప్పీళ్లు మొదటి అప్పీళ్లు ప్రధానన్యాయమూర్తి న్యాయమూర్తి సి. వి. కుమారస్వామికాశ్రయిగార్లు, పార్థసారథి మొదటి అప్పీళ్లు న్యాయమూర్తి రామేశ్వర, న్యాయమూర్తి వెంకట సుబ్బారావుగార్లు మొదటి అప్పీళ్లు అడ్డర్స్ న్యాయ. మాధవనగార్లు. రెండవ అప్పీళ్లు న్యాయ. ఫిలిప్స్ న్యాయ. బాక్సన్ గార్లు. ఒరిజినలు కేసులు న్యాయ. కృష్ణం న్యాయ. బీసీ, న్యాయ. వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగార్లు.

హత్య ప్రయత్నము: — శౌజండు లైటువద్ద బాండునాగురు గేల్లరు అను వాడు ఒకరిని హత్యజేసి తాను ఆ తల్లి హత్య గా విం చు కొ న జూ చె ను. ఈతడు చేరువనున్న ఆంగ్లీయిండియన్ స్ట్రీ యింటికి బోవుచుండు అలవాటు గలడు. ఆమె వేరొకరితో బోవుచున్నట్లు తెలిసి తన అయ్యత్త దెలిపెనుగాని ఆమె లక్ష్యము జేయలేదు. నిన్నరాత్రి 10 గ. వాడొకరికి బోయి ఒకగదిలోనికి గొంపోయి మంగలికత్తితో తన చేయి గొరిగి కొనుచు పెద్ద కోత కోసికొనెను. ఆమెతల్లి యిదిచూచుచు పోలీసువారికి కబురం పెను. వారువచ్చులోపున అతడు ఆమెకి చాలభాగము ఉత్తరించి, తనమెడగూడ కోసికొనుచుండెను. ఇంతలో పోలీసువారు వచ్చియుండు సమయంలో ఆమెను ఆస్పత్రికింపిరి. ఆమె బాగు చున్నది. అతను తప్పించుకొనివచ్చి మెడరక్తము కారుచుండ రోడ్డుపై బోవుచున్న ఆంగ్లీయనిబండి నెక్కబోయెను. ఆయన మోటారు దెబ్బివానిని ఆస్పత్రిలో వేసెను. ఆస్పత్రిలో పోలీసువారికాపురలక్రింద నున్నాడు.

హార్బరువద్ద శవము తేలుట

గత బుధవారమునాడు సముద్రములో నీరుచుచనిపోయిన అమెరికను నావికుడు రాల్ఫు డెల్టాసుకొరకు మేరెన పోలీసువారు చేసిన యత్నములు నిష్ఫలమయ్యెను.

నేడు దయము పోలీసు వారికి ఒక శవము నీటిలో కొట్టికొనివచ్చుచు కాన్పించెను. అది తీరము చేరుసరికి డెల్టాసుది కానట్లు తెలిసెను. అది యొక హిందువుని శవము. చెట్టి లేక మహారాష్ట్రదై యుండును. మెడలో జంధ్యమున్నది. హాల్డెంచెక్క కోటు, ట్రీసులు వర్షధరించి యున్నాడు. ౬0 ఏడ్లప్రాయమువానివలె అగపడుచున్నాడు. నేతలొక కెండి పట్టితో రిప్టు వాచి యున్నది. అందు 6-25 గం చూపబడుచున్నది. బహుశ యీ తడు నిన్న సాయంకాల మాసమయమునకు నీట బడియుండును. శవ మెవరిదో గుర్తింపబడలేదు.

నెల్లూరుజిల్లా మధ్యల సంఘము

‘మధ్యపత్రిక’ సంపాదకులు నెల్లూరువచ్చినపుడు నెల్లూరులోనున్న మధ్యలంచర ఆంజనేయస్వామి దేవాలయమువద్ద 19 వ తేదీని సభజేసి, వారిని సత్కరించిరి. రా. బి., నందగిరి లక్ష్మణారావు పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. నాటి అధి. మధ్యల సంఘముల స్థాపించవలసిన ఆనికృత గూర్చి ఉపన్యసించిరి. జిల్లా సంఘములు, స్థానిక సంఘములు స్థాపించి మతప్రచారము జేయుకున్నచో ఉన్నతముగూడ ఉడిపోవునని వారు దెలిపిరి. సోములు, దేవశములు, బాగుగ పనిజేయునట్లు జూచి, వాటి రాబడి ని సర్కార్ కు లభింప వలెనని యోగించవలెననిరి. మరియుపురుగూడ యిట్లే ఉపన్యసించినపిద ప యిట్లు తీర్మానించబడెను.

నెల్లూరులోనున్న మధ్యలసభను జిల్లా సంఘముగా మార్చవలెను. ఆంగ్లము చదివిన మధ్యలెల్లరు ‘మధ్య పత్రిక’కు సంధాదారులుగ చేరప్రార్థితులు.

కార్యరేషను ఎన్నికలు

అగట్టు 8 వ తేదీన కార్యరేషను ప్రతినిధిపదవులకు జరుగనున్న నాల్గవసంవత్సరము అభ్యర్థులుగ నిలుచువారి నామ జేవనలు నిన్నటి దినమున ప్రకటనయ్యెను. నామజేవనలను పరిశీలించిన పిదప నీ క్రిందివారి నామజేవనలు అంగీకరింపబడెను.

30. డివిజను, మైలాపూరు

టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యగారు, కె. భాష్యం గారు.

8 డివిజను, ముత్యాలపేట

రా. బి. ఓ. తణికాచలం చెట్టిగారు, బుర్రా సత్యనారాయణ గారు,

12. డివిజను ట్రివెలిన్ బేసిన్

ఆర్. మదనగోపాలునాయుడుగారు, ఎం. శింగారవేలు చెట్టిగారు.

సామలకూరుపేట

సామి వెంకటాచల పెట్టిగారు, సి. వి. రాఘవచెట్టిగారు రాజగోపాలుమదలియార్ గారు.

జమిందారీ భూమిపన్ను

రెవిన్యూకోర్టులో దావాచెల్లునా?

(హైకోర్టు)

న్యాయమూర్తి ఫిలిప్స్ గారిదివనమున, విజయనగరము సంగ్రామపుట్టి తల్లితల్లన చేబసిన ఒకరెండవ అప్పీలునందు తీర్పుచెప్పిరి.

ఒకబాడవభూమిమీద జమిందారీ భూమిపన్ను కొన్ని వత్సరములుగా నిలచియుండగా వానిని వనూలుచేయుటకు గాను ఎన్టీటుల్యాండు ఆక్టు 77 నెక్సనుక్రింద ఈదావా చేబడెను. దావాభూమి, రాయితీభూమి కాదనియు ప్రతివాదికి, కాసనమున నిర్వచింపబడిన ‘రయతు’ అను పదము వర్తింపదనియు నెంచి, ఈదావాను రెవిన్యూకోర్టులో దెచ్చుటకు వీలులేదని జిల్లాజడ్జి తీర్పుచెప్పెను. ఆయు తరపునైన ఫిర్యాది హైకోర్టున కప్పీలు జేసుకొనెను.

జిల్లాజడ్జి అభిప్రాయము పారబాటనియు, ఎన్టీటుల్యాండు ఆక్టు (ఎ) షెడ్యూలు 8 నిబంధనలప్రకారము, జమిందారీ భూమిపన్ను వనూలుజేసికొనుటకు, రెవిన్యూకోర్టులో దావాదెచ్చుట కధికారము గలదనియు ఫిర్యాదితరపున ఎ.సి. సంపత్య్యంగారు న్యాయమూర్తి ఫిలిప్స్ గారియెదుట వాదించిరి. రెవిన్యూకోర్టులో దావాచేయుటకు, వాది భూస్వామియనియు, వాది కోరు నది భూమి పన్ను అనియు స్థిరపరచిన చాలునని మాత్రమే కాసనము గోరుచున్నది. భూమిపన్ను అనగా, ఎన్టీటులోని భూమిని వ్యవసాయమొనర్చుకొనుటకు ఎన్టీటుదారున కొనగవలసిన అద్దెయని కాసనమున నిర్వచింపబడెను. ఈనిబంధనలు ప్రస్తుత సందర్భమున సంశ్లేషింపరుపబడెను.

ప్రతివాదుల తరపున వై. సూర్యనారాయణగారు వాదించుచు అద్దె అనగా రాయితీభూమి సందర్భమున రయతు ఇచ్చుచెల్లించునది మాత్రమే నని నుడిచెను.

న్యాయమూర్తి వాదుల తరపున వాదన సంగీకరించి దావా పునర్విచారణ కు తర్రు వోనరైనను.

తిరువాన్కూరు దివాను

ఆగమనము

ఎగ్జాకులము, జూలై 28: — కొట్టాయమునుండి మోటారుమీదుగ తిరువాన్కూరు దివాను గారిచటకు నిన్న సాయంత్రము వచ్చిరి. మదరాసు సంస్థానముల పోలిటికలు ఏజంటుగ సి. డబ్లియ. కాటనగారి యింట బసజేసిరి. కొచ్చి హార్బరు కాన్సరెంసు విషయమై పీరు వచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

మొల స్వరాజ్యపక్షమున జేరుట

కలకత్తా జూలై 24- బి. యన్. శస్త్రిగారు మొల స్వరాజ్యపక్షముందు చేరిరి.

(అ. ప్రె.)

తెలిగ్రాఫు మోసపుకేసు

నీలామాధవుని అప్పీలు తప్ప తక్కినవి త్రోసివేయబడెను

పాట్నా, జూలై 24: — చాప్రా దర్శంగ మొదలగు ప్రదేశములకు దొంగ తెలిగ్రాఫు కాళును మోసముజేయుటకై క్షులును బన్నినందులకు చాప్రా అసిస్టెంటు సెషన్సుజడ్జి నీలామాధవ చౌదరి, హరిపాద ముఖర్జీ, సుధీర్ కుమార్ బెనర్జీలకు 6 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించిన కేసులో పాట్నా హైకోర్టులో న్యాయమూర్తులు ఆదామీ బక్షీలుగార్లు తీర్పుచెప్పిరి. మన్జిద్ బాగి నోటు ఫార్జరీ కేసులో నిచ్చిన తుమాఫణమే యిచ్చటను చాలునని న్యాయమూర్తులు నీలామాధవుని అప్పీలును అంగీకరించిరి. కలకత్తా నోటుఫార్జరీ కేసులో ముద్దు బిచ్చకొనిన విషయములు లాప్రకారమే రికార్డు చేయబడెనని చెప్పి హరిపాదుని అప్పీలును త్రోసివేసిరి. సుధీరుని అప్పీలుగూడ నా విషయముగానే త్రోసివేయబడెను. (అ. ప్రె.)

విప్లవకర విషయములకు

సంబంధించిన నోటు ఫార్జరీ కేసు

ముగ్గురు భద్రలోగలపై తేబసిన నోటు ఫార్జరీ కేసును డెక్కా అడిషనల్ సెషన్సుజడ్జి హేమచంద్రనియోగీగారు నేడు పరిష్కారము జేసిరి. కేసువిషయములివి: — మార్చి నెలలో నొకనాడు అడిషనల్ పోలీసుసూపర్ టెంటు రాంసెను కొందిమందిపోలీసు అధికారులతో కలిసి నారాయణగంజి సబుడి విజనులోనున్న కృష్ణపురమును గ్రామమునకు బోయి ముద్దాయిలలో నొకడగు బంగేశ్వరదాసుగపై గృహమును వెదకిరి. అచ్చట ఆయుధములు మొదలగునవి మిక్కుటముగా దొరకునని ఎన్వకో చెప్పిరి. పోలీసువారింటిని చుట్టవేయగా తక్కిన ముద్దాయి లిరువురును చాల ఫార్జరీనోట్లతో పారిపోవుటకు ప్రయత్నించిరి. పోలీసువారు వెంటబడి వారినరెండు చేసిరి. పోలీసువారు తరువాత యింటిని చదుకగా, గృహము రసాయనములు మొదలగునవి కొన్ని దొరికెను.

ముద్దాయి ప్రబోధచంద్ర దాసుగపై వారిసాలు నివాసుడు. డెక్కన్ జాతీయపాఠశాలలో ఉపాధ్యాయుడుగా నుండేవాడు. అర్థి నెన్నక్రింద అతనిని వెదకుచుండుటచే 1924 ఆక్టోబరునుండి పలాయితుడైనాడు. మరీయొక ముద్దాయి శచీంద్ర చంద్ర చక్రవర్తి విక్రమపూరు నివాసి. ఇతడును విప్లవకారుడని అనుమానముక్రిందనే ఉంటున్నాడు. నోట్లను ఫార్జరీజేయుటలో విప్లవపక్షమునకు డబ్బును ప్రసూకార్చుటయే కొరి యుద్దేశ్యమని ప్రాసిక్యూషను తరపున చెప్పబడెను. ప్రబోధ శచీంద్రులవద్ద అటువంటి పరిరూపాయల నోట్లు 700 కనబడెను. జూరీ వీరిద్దరిని దోషులని చెప్పి బంగేశ్వరుని అనుమానముక్రింద నుంచిరి. న్యాయమూర్తి ప్రబోధ శచీంద్రులకు 5 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించి బంగేశ్వరుని విడుదలచేసెను.

(అ. ప్రె.)

నీటి గండము

తిరుచినాపల్లి, జూలై 28: — వైష్ణవ సంఘ నాయకులగు ఆయ్యనాచారి గారి కోడలు కొలరూను నదియందు స్నానము చేయుచుండగా మునిగిపోయెనని దెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

శ్రీ జగన్నాథ రథోత్సవము - విజయనగరము

విజయనగరం గవర్నమెంట్ హాండ్లరును యీ సంవత్సరం, జూను 28 వ తేదీ ఆదివారం మొదలు 29-30 తేదీలవరకు జయప్రదముగా ఉత్సవము జరిగినది. ఈ వీధిబాలురు యావన్ముది యీ యువ్యమును తోడ్పడి కార్యము కొనసాగించిరి. 28 వ తేదీ ఆదివారం రాత్రి మండా సత్యన్నారాయణ దాసుగారి ప్రహార హరికథాకాలక్షేపము జరిగెను. దాసుగారికి, సువర్ణ పతకమును, బహుమతిగా పమర్పించిరి.

30 తేదీని పురమందిరములన్నియును హరికథలతోడను హరిభజనలతోడను తులతూగుచుండెను. మండా సత్యన్నారాయణ దాసుగారి ప్రహార హరికథయందు మధ్యమధ్య దేవనాయకుల స్వములును సి. ఆర్. దాసుగారి మరణ సంతాపమును జాతీయగీతములును, హితబోధనలు నెలవరింపబడుచుండెను. (ఒకవిలేఖరి)

స్వరాజ్యవిధానము

స్వరాజ్యవిధానమును తయారు చేసికొని రాయల్ కమిషనువారియెదుట సమర్పించుకొనవచ్చునని, బర్మేశాహ్లా ప్రభువుగారినివరకు సూచించియుండిరి. స్వపరిపాలనాశయము పట్ల విముఖత గనుపరచెడి స్పెక్టరు పత్రిక సయితము, ఈతీని సలహా నిచ్చుచున్నది. ఇందుకొక ప్రత్యేకసమావేశము గూడవలయునట. ఇందు మూడవవంతు శాసనసభాప్రతినిధులుండవలయునట. మూడవ వంతుమందిని ఇండియా ప్రభుత్వము వారు పేర్కొనవలయునట. ప్రభుత్వమువారు పేర్కొనుటకు కారణము అన్నిజాతులవారికిని న్యాయము కలుగుటకే నట. మిగిలిన మూడవ వంతును సంస్థానాధీశులు పేర్కొనవలయునట. బ్రిటీషు పాలకులు, న్యాయాధిపతులు, జ్యూరిస్టులు మున్నగువారు అస్సెసరులుగనుండి సలహా నీయవలయునట. ఈ సమావేశమువారు స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేసి ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సమర్పించుచో, వారు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి సలహా నిచ్చెదరట. స్వరాజ్యవిధానములను తయారుజేయు పద్ధతి నూతన మయినది గాదు. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములకు బూర్వము, కాంగ్రెసు లీగు విధానమును తయారుజేసి, పెక్కుమందిచే సంతకముల జేయించి, యంతకన్నను తక్కువసంస్కరణములను తా మంగీకరింప మని, నాయకులు దెలిపియుండిరి.

మాంటుఫర్డు విధాన గ్రంథకర్తలు, కాంగ్రెసు లీగువిధానమును అతిసులభముగ త్రోసివైచిరి. దీనియందు బాధ్యతాయుతప్రభుత్వలక్షణములు లేవనిరి. ఇటుల చెలుపుట విచిత్రము. కాంగ్రెసు లీగు విధానము బ్రిటీషు విధానము ననుసరింపక బోయినను, అమెరికా విధానమున కనుగుణ్యముగ నున్నది. శాసనసభల తీర్మానములను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుట విధియై యుండెను. అమెరికా యందు స్వపరిపాలనము లేదని ఎవరును వాదించజాలరు. కాంగ్రెసు - లీగువిధానమునందు లోపమున్నచో సవరించి స్వపరిపాలనమునకు త్రోవ జూపవచ్చును. అందుకు మారుగ నిరర్థక మగు ద్వంద్వప్రభుత్వ పద్ధతిని హిందూదేశమున కంటగట్టిరి. ఇయ్యది స్వపరిపాలనమునకు ప్రతికూలముగ పరిణమించునని దూరదృష్టి గలవారిదివరకే దెలిపియుండిరి. తుదకు ఫలిత మటులనే జరిగెను. స్వరాజ్య విధానముల దయారుజేసి సమర్పింప నెంచువా రిసంగతిని గుర్తింపవలయును. ప్రజలకు స్వయంనిర్ణయాధికార మొసగి, వారు తయారుజేసెడి స్వపరిపాలనావిధానమును తాము కొన

సాగించెద మని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు రభయ మొనగుచో, అప్పు డిందుకు గడంగిన ప్రయోజనముండును. నిర్ణయాధికారము బ్రిటీషు వారి చేతులలో నుండునంతవరకు, ప్రజలు తయారుజేసెడి స్వరాజ్యవిధానముల కెట్టివిలువ యుండదు.

అట్టివిధానములం దేదియో లోపము గలదని పాలకులు దెలిపి నిరాకరించుట తటస్థించును. భారతీయులకు తమకు కావలసిన దేదో తెలియదనియు, పాలకు లిచ్చెడి వరములను గైకొనుటకన్న వేరు మార్గము లేదనియు జూపుటకు ప్రయత్నింతురు. కాంగ్రెసు లీగువిధానమునకు బట్టినగతియే, ఇతర విధానములకు గూడ బట్టుట సహజము. మౌలానా మహమ్మదాలీగారు సూచించినటుల, భారతీయుల స్వరాజ్యవిధానమును భగ్నము గావించుటకు ప్రతిపక్షులకు అనుకూలాపకాశముగలుగును. భారతీయులలో నేకీభావము గుదురుటకు, తమకు ఎట్టి విధాన మనుకూలముగ నుండునో యని నాయకులు తమలో తాము విచారింపవచ్చును. స్వరాజ్యవిధానమును స్వయంగా ముకొరకు తయారుజేసికొనుచో నష్టము లేదు. కాని, పాలకులకు సమర్పించునమిత్రము స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేయుట మాత్రము, ప్రస్తుతస్థితితో సమంజసము గానేరదు. మున్ముందుగ బ్రిటీషువారు ప్రజల స్వయంనిర్ణయాధికారమును గుర్తించునటుల జేయవలయును. ఆపిమ్మట రౌండుటేబిలు సమావేశమునందు గాని, వేరొక ద్వారాగాని, ప్రజలకోర్కెలను వెల్లిబుచ్చవచ్చును. ప్రజలహక్కును తృణీకరించెడి సమయమున, స్వపరిపాలనవిధానములను తయారుజేసి సమర్పించుట వలన, వ్యవహారము మరింత చులకన యగుటదప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు.

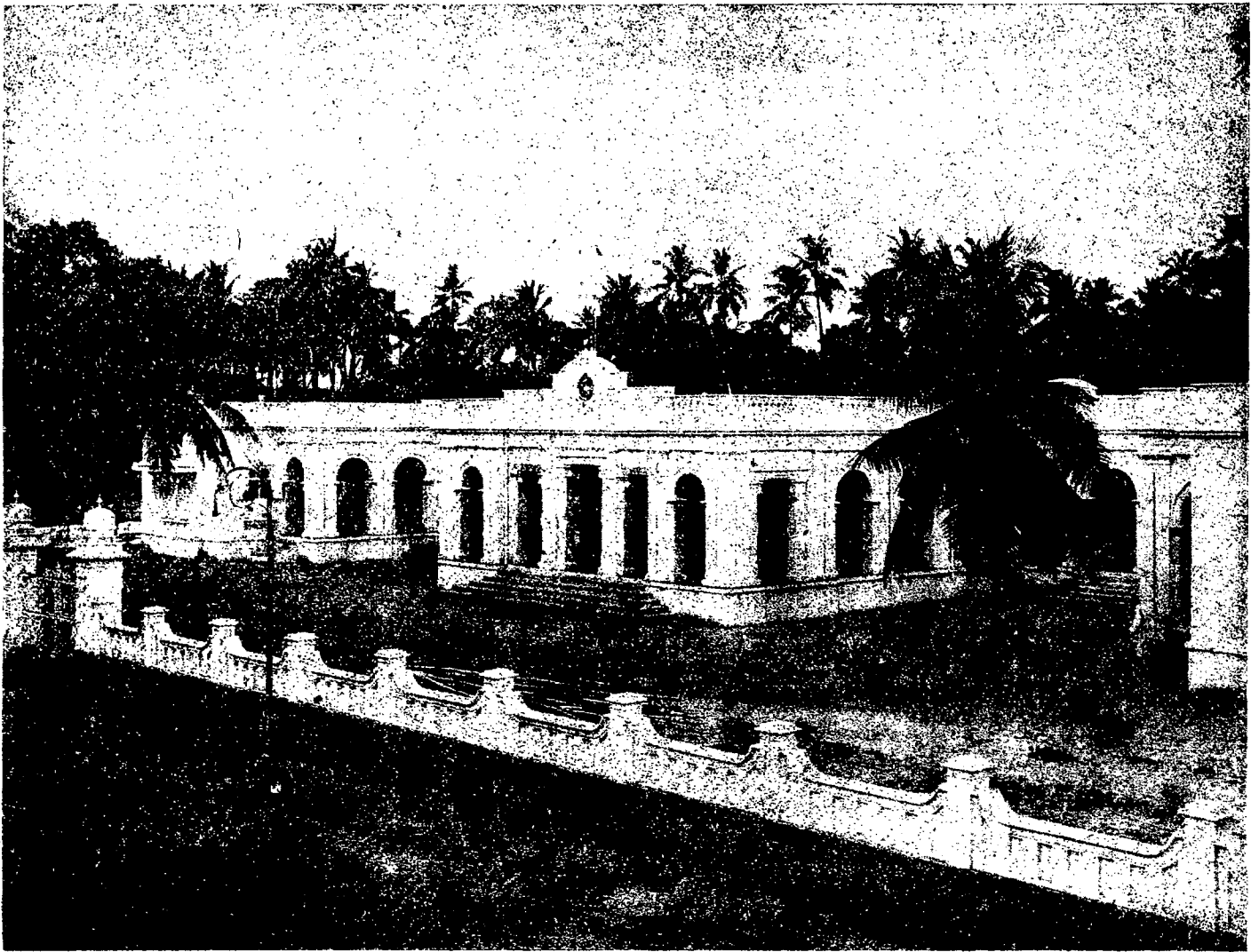
సంస్కరణముల నుపయోగించి విజయము గాంచుడు, లేనియెడల నభివృద్ధి గలుగదు, అన్ని పక్షములతో గూడిన బ్రిటీషువారి నిశ్చయమిదియే యని, బర్మేశాహ్లా ప్రభువుగారు ఖండితముగ బలకుచుండ, స్వరాజ్యవిధానములను సమర్పించుటవలన నేమిఫల ముండును? వీనివలన ప్రజలకోర్కెలు గొంతెప్పుకోర్కెలని తెలుపుట సంభవించును. బర్మేశాహ్లా ప్రభువుగారి నుడువులను లేబరుపక్షమువారు నిరాకరింపరయిరి. తమ నిశ్చయము వేరనియు, భారతీయుల స్వయంనిర్ణయాధికారమును తాము గుర్తించెద మనియు ప్రకటింపరయిరి. మీదుమిక్కిలి, భారతీయుల కేమి కావలయునో తమకు తెలియలేదనిగూడ కలనల్ వెడ్డివుడ్డుగారు సూచించిరి. వెడ్డివుడ్డుగారివాక్యములు కడు చిత్రముగ నున్నవి. భారతీయులకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము కావలయును. అందుకు స్వయం నిర్ణయాధికారమును ప్రసాదించవలయును. స్వయం నిర్ణయ మనినను, స్వపరిపాలన మనినను, వెడ్డివుడ్డుగారి కర్థముగానిచో, వారిని జూచిన జాలియగును. స్వపరిపాలనము గూర్చియు, స్వయంనిర్ణయము గూర్చియు, లేబరుపక్షమువారు రధికారమునకు రాకముందు తీర్మానముల గావించియుండిరి. అప్పుడు తెలిసిచేసిరా? తెలియకుండ తీర్మానించిరా? వెడ్డివుడ్డుగారి ఊమాజీణ, వారి యనమర్థతను చాటుచున్నది. ఇంపీరియల్ భావములు, లేబరుపక్షము వారి ని విడువలేదని,

విదిత మగుచున్నది. ఇంగ్లండులో మాత్రము ప్రజలు తమ కేమిగావలయునో చెప్పగలరా? బ్రిటీషుపక్షము లన్నియు గలసి ఇంగ్లండుకు సరిపోవు రాజ్యాంగ ప్రణాళికను తయారుజేయగలవా? హిందూదేశమునుమాత్రము తలతోకలేని కోర్కెలను చెల్లించుటని కోరు టేల? స్వరాజ్యవిధానములను తయారుజేయవలసిన సమయ మరుదెంచి నపుడు జేయవచ్చును. ప్రస్తుతసమయమున, ప్రజాశక్తిని బలపరచుటయే ముఖ్యము. ప్రజల స్వయం నిర్ణయాధికారమును ఇంగ్లండు తప్పక గుర్తించునటుల చేయవలయును. స్వరాజ్యవిధానములను తయారుజేయుట సుకరమే. ఆయవ్యయాధికారము ప్రజలకు లభించుటయే, స్వరాజ్యమునకు మూలాధారము. ప్రజలు తయారుజేసిన విధానమును పార్లమెంటుసభవారు రంగీకరించెద రను వాగ్దానము ముందుగ వెలువడవలయును. సంస్కరణ శాసనపు పీఠిక, స్వపరిపాలనాంతరముల నిర్ణయమును కాల నిర్ణయమును పార్లమెంటుసభయందు నిచ్చినది. ఆ విషయమై బర్మేశాహ్లా ప్రభువుగారిటీవల గోరంతలు కొండంతలు చేసిరి. సంస్కరణ శాసనపీఠిక యందలిషరతును భారతవర్ష మంగీకరింపజాలదు. ఆ షరతును ఇంగ్లండు వదలుకొననంతవరకు, హిందూదేశము సంతృప్తి జెందజాలదు.

హార్డింజ్ ప్రభువు: వంగదేశ విభజనము

వంగదేశవిభజనమును రద్దుజేసి, హార్డింజ్ ప్రభువు దేశమునందు శాంతిని నెలకొల్పిరి. హార్డింజ్ ప్రభువుగారి దూరదృష్టి నెంతని కొనియాడినను తనివీటిరదు. వంగదేశమంతయు వలదని నను వినక, వంగదేశమును విభజించి, కర్జనుప్రభువుగారు తమపంతమును సాగించుకొనిరి. హిందూదేశమునందు, అప్రతిమాన మగు జాతీయభావమును మాత్రము జ్వలంపజేసిరి. మార్లే ప్రభువువంటి విశాలహృదయులుగూడ, వంగదేశ విభజనము సిగ్గునిర్ణయ మని పలికిరి. దానిని కదలంప వీలులేదని చాటిరి. ప్రజాందోళనకు లొంగి తామెట్టిమార్పును జేయజాలమని, మింటోగారు చాటియుండిరి. ఇట్టి సందర్భములలో వంగదేశ విభజనమును రద్దుజేయుట కెంతటిధైర్యము గావలయునో యూహింపవచ్చును. ప్రతిష్ఠను వెనుకకుబెట్టి, ముఖ్యావసరమగు మార్పును గావించుటచే, హార్డింజ్ ప్రభువు భారతీయులకృతజ్ఞుకు బాత్రులై, హిందూదేశమున ప్రబలిన తీవ్రమగు నశాంతిని పారద్రోలగలిగిరి. యుద్ధము ప్రారంభ మయినపిమ్మట, ప్రజలలో ప్రబలిన గాఢ మగు రాజభక్తికి, హార్డింజ్ పరిపాలనమే ముఖ్యకారణమయ్యెను. స్వల్పసైన్యమును హిందూశమునం దుంచి, మిగిలిన సైన్యమును యుద్ధభూమికి పంపుటకు, హార్డింజ్ ప్రభువు అవలంబించిన సామ్యపద్ధతులే కారణమయ్యెను. వీరిపద్ధతులను పిమ్మటి వారు అవలంబించియున్నచో, నేడింతటి దుస్థితి ప్రబలిడెదిగాదు. కాని అన్యధా జరిగెను. కర్జను ప్రభువుమాత్రము వంగదేశ విభజనమును రద్దు జేసిన సందర్భమును మరువలేదు. వారి కది చిన్నతనముగ దోచెను. కలకత్తా ఖ్యాతిని సమర్థించువ్యాజమున, తమ మనోభిప్రాయములను "ఇండియాలో బ్రిటీషు,

నాటుకోటి నాగరతాయి విద్యాల

రామకృష్ణ సంఘమువారి యాజమాన్యమున సుమారు 1½ లక్షల రూపాయలు వ్యయముతో కట్టబడినది.

మహాత్ముడు స్వరాజ్యపక్షమువారికి

గావించిన సూచన

బర్మెను హెడ్ ప్రభువు ప్రసంగమునకు

తగు ప్రత్యుత్తరము

ఆసపు ఆలిగారి అభిప్రాయములు

డెల్లీ, జూలై 23:—స్వరాజ్యవాదియగు ఆసఫ్ ఆలీ బారిష్టరుగా శ్రీ క్రిందివిషయము ప్రకటనార్థము పంపిరి.

“మహాత్ముడు పండితునిచేతికి జాతీయమహాసభను ఒప్ప గించుట, స్వరాజ్యపక్షముతరపున పండితుడు దాని సంగీకరించుట, సంపూర్ణముగ పశ్చిమరాజనీతిపద్ధతుల నవలంబించుటను ద్యోతకపఱచును. ఇది పశ్చిమవిజ్ఞానముచే బెంపొందినవారలకు సులభముగా బోధపడును. బర్మె హెడ్ ప్రభుని యుపన్యాసమునకు విరుద్ధమైన పనిచాలఁగల మని యోచింపవలసినదే. మనము పాశ్చాత్యపద్ధతుల నవలంబించునంత కాల మార్గశయాలకు మన యుద్యమముల బలము సులభముగా దెలియు రీతి నుండవలయును. స్థితిగతులు మాస్తవత మగునట్లులు రాజకీయ మగు పలుకుబడిని హెచ్చించునట్టి సంస్థలన్నిటిని మనము పరీక్షించుకొని వీలయినపుడు సహకార మొనర్చి, లేనియెడల ప్రతిఘటన నవలంబించియు కార్యక్రమము నడుపవలయును. ఆవృత్తసరపు మహాసభలోని పద్ధతులను గొనసాగించుటకు వచ్చే వత్సరమందు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి నే యధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనవలయును. కాని వనయెడల నిజరకు జూపు యభిమానమే గాక మన పక్షమందు సంపూర్ణముగ పని నేయు నెడల సరోజినీ దేవిగారి నే యధ్యక్షురాలుగా నెన్నుకొనవచ్చును. ఎవరైనను వచ్చేసంవత్సరమందు విశేషముగ నుద్యమమునకు బలము గలుగును, వారిసహాయమున పక్షమును బలపరచి వచ్చేసంవత్సరమందు దన్నికలందు సంపూర్ణ జయ మందునట్లు ప్రయత్నింపవలెను.

(అ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ

మునిసిపలు శాసనసభ చట్టము

పునః, జూలై 23:— బొంబాయి శాసనసభ నేడు న సమావేశమయ్యెను. బొంబాయి మునిసిపలు శాసనసభాచట్టము

శ్రీ శ్రీ కవలప్పర ముప్పిల్లు

నాయరు గారు

డా॥ నాయరుగారితో కూడ జ్యిస్టుపక్షమున బని చేసిరి. ఇండియన్ డిఫెన్సు దళములో నాక్ కమిషన్ యుద్యోగిగానుండిరి. స్టేటుకాన్సిలులో మదరాసు తరపున సభ్యత్వము వహించిరి.

మూడవసారి శాసనసభయందు చదువబడెను. బొంబాయి రాజధాని సహకారసంఘ శాసనమును సవరణ గావించుటకు చట్టమును గౌరవనీయులగు మంత్రి దేవ్ లాల్ గారు రెండవసారి ప్రతిపాదించిరి. సెలెక్టుకమిటియందు మరొకపర్యాయము చట్టమును విచారించుటకు బంపవలయునని పి. జి. శోషిగారు తీర్మానమును

ప్రతిపాదించిరి. కాని శాసనసభ యీసవరణను అంగీకరించలేదు. రెండవసారి చట్టము శాసనసభయందు జరువబడెను. ఒకప్రకరణము తరువాత మరియొకప్రకరణము విచారించబడెను. తేబడిన సవరణలపై చర్చజరిగెను. చర్చతో శాసనసభ సమావేశమునాటికి సంపూర్ణ అయ్యెను.

(అ. ప్రె.)

బి. యన్. శస్త్రాలుగారు

స్వరాజ్యపక్షపుసభ్యుడు కాడు

కలకత్తా, జూలై 23:— మిష్ట ప్రమునుండి దేశబంధు చిత్రంజనదాసు స్థానమున నెన్న కొనఁబడిన బి. యన్. శస్త్రాలుగారు తన స్వరాజ్యపక్ష సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చెనని వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షాధ్యక్షుడగు నేనుగు ప్రగార తెలియఁబడుచున్నారు.

(అ. ప్రె.)

ఓడలు

బొంబాయి, జూలై 23:— ‘రాజ్యకు’యొడ 16 వ తేదీ ని లండనుతెహలులో బయలుదేలి 22 వ తేదీ యుద్ధయము గం5 లకు పొట్టునెడ్డు రేవు చేరి మరల గం 11 ల కనటినుండి బయలుదేలిను.

లండనుకుబోవు ‘యెలీసియా’యొడ నూయజువద్దకు 22వ తేదీని రాత్రి గం1-30లకు చేరెను.

(అ. ప్రె.)

షియాకేసు

సర్ ఆలీఇమామ్ గారు రాజీకివచ్చుట

పాట్నా, జూలై 23:— పాట్నా హైకోర్టులో షియాకేసు చిత్రముగా ముగిసినది. షియా మసీదు మొదలైన వానిని రిపేరుచేయుట క్రింద 8000 రూపాయలను వానిని పోషించుటకు సాలుకు 3000 రూపాయలను గ్రాంటు చేసినట్లు యిన కేసు నెత్తివేయుట కంగీకరింతు మని ఫిర్యాదుల తరపున వాదించుచున్న సర్ ఆలీఇమామ్ గారు తెలియజేశిరి. న్యాయమూర్తి దాసుగారు ప్రభుత్వమువారి కిసంగతి తెలియజేయవలెననియు తప్పక అంగీకరింపవలెనని శిఫారసుజేయవలెననియు ఇండియా మంత్రియొక్క న్యాయవాది యగు మనూక్కుగారికి తెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారి జవాబుకొరకు కేసు నిలిపివేయబడినది. తిరిగి సెలవులైనతరువాత ప్రారంభింపబడును. (అ. ప్రె.)

కానికలు ప్రశ్నలు

- లాలాహరికృష్ణలాలుగారి జవాబులు
1. ఇప్పటి కాంగ్రెసుక్రిడువిషయమున నా కాక్షేపణ యేమియునులేదు.
  2. కాంగ్రెసుసభ్యులు (నూలురూప మునగాని ధన రూపమునగాని) చందాచెల్లింపవలెనను నియమమే యుండ గూడదు.
  3. కాసనసభలలోను దేశమునందును జరుగదగిన రాజ కీయ ధానమును కాంగ్రెసువారే నిర్ణయింపవలెను.
  4. కేవలము కాసనసభను అందోళనమును మాత్రమే జరిపినచో బ్రిటిషువారు స్వరాజ్యమునియ్యరు. బ్రిటిషువారి భారతీయులపై నుండు గౌరవముపైననే వారియొద్ద ఆధార పడును.
  5. స్వదేశీద్రవ్యమునందు అన్ని దేశీయపరిశ్రమలును చేరవలెనుగాని కేవలము ఖర్చుమాత్రమేకాదు.
  6. నే నిదివరకు మంత్రిగా పనిచేయుచుంటిని. కాన నాకు మరల మంత్రిపదవి నియ్యరు. అందువల్ల నా ఆభిప్రాయ మును తెలుపుట అవసరము.
  7. మన వికాసకార్యమును బలమును స్పష్టపరచుటకు ఏవ నివి చేయవలసివచ్చినను నేను వెనుదీయను గాన అవసరమైనచో ప్రతిఘటనమునుగూడ చేసెదను.
  8. ఇప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువా రొక్కరే రాజకీయ ములో నిజమైన కృషి చేయుచున్నారు. కాన వారే కాంగ్రెసు ప్రతినిధులుగా నుండవలయు.

వల్లభాయిపటేలుగారి జవాబులు

1. ప్రస్తుతమున్న కాంగ్రెసుక్రిడు చాల బాగుగా నున్నది.
2. వికాసకార్యము కలుగుటకు నూలుచందా యొక్కటి మాత్రమే అభ్యంతరకరముగా నున్నచో దానిని తీసివేయుటకు నే నంగీకరింతును.
3. కాసనసభలకు వెళ్లుటతప్ప తక్కిన పనుల నన్నిటిని చేసెదను.
4. నిర్యాణ భిక్షానమును సాగించుటయే కాసనసభల లోను దేశమునందును గూడ దేశీయులకు ముఖ్యవిధిగా నుండ దగను.
5. కాసనసభలను ఆందోళనమును మాత్రమే చేయు మన్నచో బ్రిటిషువారు స్వరాజ్యము నియ్యరు.
6. విదేశీ బట్టలను పూర్తిగా బహిష్కరింపవలెను.
7. కాసనసభల, ఎన్నికలకు నిలచినంతమాత్రమున పన్ను లను చెల్లింపకుండ గల శక్తి దేశీయులకు కలుగదు. అట్టి శక్తి యే కలిగినచో కాసనసభలకు నిలచ వసరమేలేదు.
8. నేను కాసనసభ్యుడనుగా నుండుట జరుగదుగాన మంత్రిపదవుల ప్రసక్తి కలుగనేకలుగదు.
9. రీడింగు- బర్మెను హెడుప్రభువుల సంభాషణలవలన లాభము కలుగునని నే నెన్నడును ఆశించనేలేదు. పొల్లమాలల నలన పనులు జరుగవు. స్వాతంత్ర్యమున కొక నిర్ధారణయగు సాధనము లేదు. విదేశీబట్టలను పూర్తిగా బహిష్కరింపవలెను

అలహాబాదునందు పీఠవండుగ

గత్రరి జరుగకుండ ఏర్పాట్లు చేయుట

అలహాబాదు, జూలై 28:—భయమున కవకాశము గ న్నించకపోయినను, ముందుజాగ్రత్తకొరకు రాబోవు షీర్ల పం డుగ సందర్భమున అధికారులు కట్టుదిట్టములను గావించిరి. జిల్లాయందు, నగరమందు కట్టలు దీసికొని పెడలుటకు వ్యక్తులు నిరోధింపబడెను. ఊరేగింపు విషయమున గూడ నిబంధనచేయ టడెను. కాంతిసంరక్షకార్థమై పియా, సున్నీసు కాఖా నాయకులుచే జామీను దీసికొనబడెను. (అ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు దేవస్వం

కీమీషనరు

ఆర్. కృష్ణపిల్లెగారు నూతనముగా నియమింపబడిరి
తిరువేంగళము, జూలై 28:—సంస్థానమందలి దేవస్వ ము కాళి పరిపాలనను దివానుగారి బాధ్యతనుండి మహారాజీ రీశేంటుగారు దొలగించిరి. ఆర్డింగు దివానుగానున్న ఆర్. క్రిష్ణపిల్లెగారు మాసమునకు రూ 1000 ల మీద దేవస్వం కమీష నరుగ నూతనముగా నియమింపబడిరి. (అ. ప్రె.)

మౌలానా మహమ్మదాలీ గారి ఆరోగ్యము

మౌలానా మౌళికతాలీగారి లేఖ

నాసోదరు దేవిషయమునందును ఒకరు చెప్పినట్లుల వి నువాడు గాడు. ఆతనికి ఆరిఫ్ మౌళికతాలీగారి కలయ. దానికి మందు లేదు. గాని కఠినపత్యమున్నది. ఘర్షణపదార్థములను తినగూడదు. పండ్లపైన కొద్దిగా తినవలెను. ఈరీతిగ యావజ్జీవమును పత్య ముచేయవలెను. విస్తారముగా శరీరవ్యాయామముచేయవలెను. కడలకుండ నొకచో కూర్చుండి పనిచేయవలెనచో వ్యాధి యొకను పెరుగును. ఈవిషయమున మాత్రము నాసోదరుడు యింద్రియములను పూర్తిగా స్వాధీనము చేసుకొనగలిగెనుగాని అపుడపుడు జీవ్యాకుస్వేచ్ఛ నిచ్చుచుండును. ఈవ్యాధి ఒక హెచ్చరికయే. రోజుకురొజు వాక్యకృమ వచ్చుచున్నదిగాని యవ్వ నము వచ్చుచుండలేదు. పనిలోను యితరవిషయములలోను గూడ ఆతనికి సహాయము ముఖ్యపరముగా నున్నది. కాన విత్య లాలోచించి తన ఏర్పాటు చేయవలెను. ఒక విత్యడు వచ్చి ఒక సంవత్సరముసాటు కామ్రేడు హాండ్లకు పత్రికలిపి యమున సహాయముచేయునట్లు ప్రాత్యక్షపరచవలెనని నేను మహాత్ముడుగూడ వ్రాసితిని. ఆతడు వచ్చి సహాయము చేయు నని నమ్మెను. నాసోదరునియందు దెన్ని లోపములున్నను ఆతని యందు దధికముగ అభిమానముగల విత్యలుపలువురున్నారు. వారే యిదివరకుగూడ సహాయము చేయుచుండిరి. ఇప్పుడుగూడ వారే వెంటనే సహాయము చేయవలెనని నేను కోరితను. నేను సోదరు డు నగుటచే విత్యలు ప్రకటించెడురీతిని ప్రకటించజాలను. కాని నా సోదరుని ప్రజ్ఞాతికేయములు సహాయము లేకపోవుటయను కారణమున ధ్యంసము కాగూడదు. కొందరు విత్యలు రహస్య ముగా ధన సహాయము గూడ చేసియు న్నారు. ఇట్టి సహాయ మింకను హెచ్చుగా జరుగవల సియున్నది. చందాదారులుగా నుండియు, పత్రికలలో ప్రకటిం చియు ఆంగ్ల ఉరుమాభావలలో ఆచ్చువేయించు పనినిన్నియు, యధాశక్తిగా విరాళముల నిచ్చియు పలువురు సహాయము చేయవచ్చును. నాసోదరు డెన్నడును ధనికుడుగాడు. నేడు చాల దీదృశిలో గూడ ముగ్ధుడు. తనకును తనభార్యకునుగల ధనమునంతయొక ప్రాణాలకొరకు వినియోగించియున్నాడు. కాన విత్యలందరును వెంటనే తోడ్పడగోరెదను. (కామ్రేడు)

భారత కాంగ్రెసు

స్థాయి సంఘ సభ

మహాత్ముని సూచన

“అట్టి బరు నెల మొదటి తేదీని జరుగు సభలో నూలుచం దావరతునుగూర్చి ఆలోచింపబడునుగాన సభ్యులందరును ము ఖ్యముగా రాగోరెదను. ఆసభలో జరుగగల పరిష్కారము ఏక గ్రీవముగానే జరుగవలెను. కాసనసభలకు వెళ్లుటకు ఆక్షేపణ లేనివారందరును వెంటనే స్వరాజ్యపక్షమున చేరి దానినిబలపరు పవలెను. ముఖ్యమగుమార్పు జరుగవలసియున్నది. సాధారణపరి షీరులలో భారతకాంగ్రెసు సంఘమువారణ్ణిమార్పును చేయగూ డదుగాని ఆసాధారణపరిషీరులలో అట్టిమార్పు చేయకుండుటయే దోషము. దేశీయులలో హెచ్చుమంది అత్యవసరముగ మార్పును కోరినచో భారతకాంగ్రెసుసంఘమువారు దైర్యముతో అట్టిమార్పు ను చేయుటయే ధర్మము. పిమ్మట మహాసభలో దానిని రద్దుపరచినను సరే వారిని మంజూరించినను సరే గాని యిప్పుడు మాత్రము జంకగూడదు. ఎప్పుడును ప్రతినిధి కర్తవ్య మిదియే. ఆందువలననే ఆతనికి సాహస మవసరము.

కోవున భారత సంఘ సభ్యులలో హెచ్చుమంది యిట్టి మార్పును కోరుచుండినచో వారు సంకీర్ణాత్ములై మూడునెలల వరకును కాలమును వృధచేయగూడదు. ఈ సర్పతో కాన్నా రులో మహాసభవారికి వృధా కాలయాపనము కలుగకుండుటకు యిప్పుడే స్థాయిసంఘమువారే దీనిని పరిష్కరింపవలెను. ఇటు వైని కాంగ్రెసు మహాసభ ప్రధానముగా రాజకీయ సంఘముగా గూడ మారవలసియున్నది. స్వరాజ్యపక్షమువా రిటువైని కాం గ్రెసు లో ప్రధాన భాగముగా నుండుటకు బదులు స్వరాజ్యపక్షమే కాంగ్రెసు కావలెను. బర్మెను హెడుప్రభువు ప్రసంగమునకు భారతకాంగ్రెసుసంఘ మువా రొనంగదగిన అల్పతనమును ప్రత్యుత్తర మిదియే.”

(ఎంగుయిండియా-జూలై 28)

భారత స్వరాజ్యపక్ష స్థాయిసంఘసభ

ఒక ముఖ్యవిషయము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు మొన్న 22 వ తేదీని కలకత్తానుండి బయలుదేరి వెల్లిరి. బర్మెను హెడు ప్రభువు ప్రసంగమునకు తగిన ప్రత్యుత్తరము నొసంగుటకు మహాత్ముడు చూపిన బౌదాధ్యమునకు అధికముగ కృతజ్ఞతను నెహ్రూగారు వెల్లిడించిరి. నూలుచందా మరతును మార్చవలెనని మహాత్ముడే మొదట సూచించెను.

స్వరాజ్యపక్షమువా రందరును ఆమోదించుటకు కొలస నట్టితిర్యానమును వ్రాయుడని స్వరాజ్యపక్షసభలో పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు మహాత్ముని కోరిరి.

మహాత్మునియందు నెహ్రూగారి కట్టివిశ్వాసము కలదు. మహాత్ముడు దానిని వ్రాసెను. సభ్యు లేకగ్రేవముగా దానిని నామోదించిరి.

“మహాత్మాజీ! మీరు వ్రాసిన తీర్మానమును సభ్యులందరునుగూడ నామోదించిరి. కాన మీరే ఎల్లప్పటికి నాయకులుగా నుండి మమ్ములను సజ్జి పింపుడు” అని నెహ్రూగారు నుడివిరి. అందులకు మహాత్ముడు నవ్వుచు సభ్యులకు వందనముల నొసరిం చెను. మహాత్ముడేదో గొప్ప మార్పు చేయునని ఎల్లవారును అ ప్పటినుండియు నూహించెసాగిరి. “అభినంద్వి నూలుచందా అ భ్యంతరముగా నున్నదని మీరు తలచుచున్నచో దానిని రద్దుప రచుటకు నేనంగీకరించెదను.” అని మహాత్ముడు సూచించెను.

నెహ్రూగారు దాని భావమును గ్రహించిరి.

“నూలు చందా మరతును డిజింబరు నెల వరకును గూడ ను పరీక్షింపవలెను. నిర్యాణభిక్షానము గూడ సరిగా జరుగుట న్నచో మాకు బలము తగ్గిపోవును.” అని నెహ్రూగారునుడి విరి.

మహాత్మునకును నెహ్రూగారికిని జరిగిన తేలిక ప్రక టింపబడిన దినమునకు ముందురోజు రాత్రి మహాత్ముడు నె హ్రూగారితో చాలనేపు మాటలాడెను.

22 వ తేదీ రాత్రి నెహ్రూగారు బయలుదేరి బోంబే పురు దాసుగారి కుటుంబము వారిసంగరిని సందర్శించి ఆమెని తిని బహు విల్లిరి. ఆగస్టునెలలో వంగరాష్ట్ర కాసుబాధి జరుగు నుగాన సభ జరుగుటకు ముందే అనగా ఆగస్టునెల 10 వ తేదీ ని నెహ్రూగారు మరల కలకత్తా నగరమునకు వచ్చి సంకీర్ణ గ్రమ్మలనున్న స్వతంత్రపక్షమువారికి ప్రాత్యక్షమును కలుగ జేసెదరు.

ఈకారణము వలననే గాంధీమహాత్ముడుగూడ ఆగస్టు 15వ తేదీవరకును వంగరాష్ట్రమును వదలకుండుటకు నిశ్చయించెను. (తంతి వార్త)

వర్ష పాతము

సిమ్లా, జూలై 28:—గంగా మైదానమును, హిమాల యకొండలదిగువను, పంజాబునందును వర్షము దురుకుగ గురి యుచున్నది. బొంబాయి, డక్కనులందు వర్షము సీరముగ గురియుచున్నది. దక్షిణ బర్మా, బీహారు, ఉత్తరప్రదేశము, సంయు క్తపరగణాలు, తూర్పు ఉత్తర పంజాబులు, తూర్పు మధ్య రాష్ట్రములు, మదరాసు డక్కను, ఉత్తర మదరాసు తీరియ లందు వర్షము సర్వసామాన్యముగ సర్వత్ర గురిసెను. అస్సాము, మధ్య యిండియా, పశ్చిమ మధ్యరాష్ట్రములు, బొంబాయి డక్కను, కూర్గలం చచ్చుటచ్చుట వర్షించెను. ఉత్తర బర్మా, తూర్పు రాజపుత్రస్థానము, ఘాట్నరము, మళయాళము, దక్షిణ హైదరాబాదు, ఈశాన్యపు మదరాసులందు స్వల్పముగ వాన గురిసెను.

మార్చి 1, ఆక్వాలు, రంగూను 1½, బెస్సీను, క్యా ప్పు 2, దుర్రి, సోచారు 1, ఛిరపంకి, వార్డింగు 8, చిప్పి గాంగు, జల్పగిరి 2, నాఖాలీ, తాల్పనుగంజీ 1½, వైశావా, హజారీబాగు, చర్కంగా 1, పాస్నా, రూక్మి 1½, లక్ష్మణపు రం 2, అంబాలా 4, సియాలుకోట 1½, సిమ్లా, డోహ్వాసీ 2, శుట్నా 1½, మార్కగోవా, మంగురూరు 2, హనుమకొం, మదరాసు, కడప 1½, గోపాలపురములందు 1 అంగుళము వర్ష ము గురిసెను.

సూచన:—విశేషముగ మార్పు గానబడదు. (అ. ప్రె.)

ప్రభుత్వ" మను కడపటి గ్రంథమున స్పష్టముగ చెల్లిరి. హార్డింజి ప్రభుత్వ కార్యమునకు కాలుదువ్వ స్వభావము గలవారు గాకబోయినను, కర్జను ప్రభుత్వగారి మరణమునకువారెంత చింతించినను, తమ చర్యను సమర్థించుకొనకున్న దురభిప్రాయములు వ్యాపించు నని ఎంచెను. హార్డింజి ప్రభుత్వ గారు ప్రచురించినవ్యాసము, వారి సుహృద్భావమును దూరదృష్టిని చాటుచున్నది. "కర్జను ప్రభుత్వగారు చేసిన విభజనము, ఆందోళనమునకును, అశాంతికిని బీజములను నాటెను. వారికి పిమ్మట వచ్చినవారు దానిఫలము ననుభవించవలసి వచ్చె" నని హార్డింజి ప్రభుత్వ వ్రాసిన వాక్యము లతిశయోక్తులు గావు. "మింటింగారిపాలనము నందు, వంగదేశములు రెంటియందును పరిస్థితు లధ్వాన్న మయ్యెను. విభజనమును రద్దుజేయ వలయుననుకోర్కె మరింత ప్రబలమయ్యెను. 1910 సంవత్సరాంతమున నేను కలకత్తాకు వచ్చినపుడు, తీవ్రస్థితి నెదుర్కొనవలసి వచ్చెను. బందిపోటులు, హత్యలు, మున్నగు నవి దినచర్యలయినవి. వంగదేశ విభజన నమే యందుకు కారణమని ప్రతివారును తలచిరి. త్వరలో నవి యంతరించెడియాశ గనుపించలేదు" అని హార్డింజిగారు వ్రాసిరి. హార్డింజిగారు ఎట్టి ప్రతిష్ఠను గమనింపక, కేవల పైపైచిహ్నములను నిర్మూలించుటతో కాలము గడువక మూలకారణమును నివారించబూనెను. ఇప్పుడు గూడ అట్టి రాజనీతికోవిదులు గావలసియున్నారు. అశాంతికి గలమూలకారణములను నివారించవలసియున్నారు. ప్రజల కోర్కెలను సఫలపరచుటయే యుత్తమమని గ్రహించగల విశాలహృదయులు గావలసి యున్నారు. వెనుకటివలె, మరల స్థిరనిర్ణయములను ప్రతిపాదించుటచే లాభము లేదు. బర్మో హెడ్డు ప్రభుత్వగారి స్థిరనిర్ణయము ఎన్నిటికయినను అసీరము గాకమానదు. హార్డింజి ప్రభుత్వగారు, వంగదేశవిభజనమును రద్దుజేసి డిల్లీని ప్రధానపట్టణము గావించుటలో, దూరోద్దేశ్యముగూడ కలదని వారు ఇండియామంత్రికి పంపిన యీక్రిందివాక్యములలో గనుపించును. "మార్గమొక్కటే గనుపించుచున్నది. రాష్ట్రముల కెక్కుడు స్వపరిపాలనమును క్రమముగ నిచ్చుట ముఖ్యము. అటుపిమ్మట హిందూదేశము స్వపరిపాలనాసంస్థలు గల రాష్ట్రముల క్రింద ఏర్పడును. ఇండియా ప్రభుత్వము, వీని యన్నిటిపైనుండి పరిపాలనము చేడిపోవుచున్నపుడు మాత్రము జోక్యముకలుగజేసికొనుచు, సామాన్యముగ యింపీరియల్ వ్యవహారములను మాత్రము నిర్వహించుచు, మెలగును." హార్డింజి ప్రభుత్వగారు వెనుక సూచించిన రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము, ఇప్పటి కింకను సిద్ధింపలేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమునే సాగించవలయు నని, ఇండియా మంత్రిగారు తీర్మానించుచున్నారు. మాంటుఫర్డు సంస్కరణములు, రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదించెనని, హార్డింజి ప్రభుత్వగారు తలచుట మాత్రము మిక్కిలి పొరబాటు.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభ 26 వ తేదీయందును, స్థాయిసంఘసభ 27 వ తేదీయందును గుంటూరుపురమున సమావేశమగునని,

చదువరు లెరుంగుదురు. స్థాయిసంఘసభ సందిగ్ధ స్థితియందు గూడుచున్నది. దాసుగారి మరణము వలన గలిగిన మార్పులు కలకత్తా సభలలో ను వ్యక్తమయ్యెను. కాంగ్రెసునందు స్వరాజ్యపక్ష ప్రాబల్య మింకను హెచ్చెను. కలకత్తా తీర్మానములనుగూర్చి ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమువారు యోచించి, కర్తవ్యమును నిర్ణయింపవలయును. కాంగ్రెసు నిర్ణయములపై ఆంధ్రులకు గల భక్తి సువిధితము. కాంగ్రెసును ధిక్కరించి పనిజేయుటకు, ఆంధ్రదేశమంతవరకు బూనలేదు. నాయకులు గలసి నిర్ణయించెడితోవను ఆంధ్రులు నడుచుటకు సంసిద్ధులుగ నున్నారనుటకు సందియము లేదు. ఆంధ్రదేశమునందు కాంగ్రెసు పనులు వెనుకబడి యుండుటకు కారణము, పద్ధతులలో భేదమని తలంప వీలులేదు. దురదృష్టవశమున వ్యక్తులమధ్య ప్రబలిన మనస్పర్థలు పూర్తిగ దొలగిపోవందుకు చింతింపవలసియున్నది. వీనికి స్వరాజ్యబహిష్కార పద్ధతుల భేదములుగాని, మరి యితరవివరములు గాని కారణము గాక, వ్యక్తుల ప్రాముఖ్యమును గూర్చి తగాదాలే మూలమని గన్పట్టుచున్నది. ఆంధ్రదేశము అంతఃకలహములచే నిండియుండుటచే, పనులు చురుకుగ జరుగలేదని, గాంధీమహాత్ముడు చింతింపవలసినవాడయ్యెను. ఇతరరాష్ట్రములు వెనుకడుగు వైచినను, కద్దరువిషయమున ఆంధ్రదేశము తనసంకల్పము నీడెర్చు నని నమ్మిన మహాత్మున కెంతటి యాశాభంగము గలిగెనో యూహించుట సులభసాధ్యము. 'ఏకమత్యము, ఏకవత్స' మను 'కేకతో' దేశము ప్రతిష్ఠించుచున్నది. కాంగ్రెసుపక్షములమధ్య నెట్టి వియోగము గలుగకుండుటకు, మహాత్ముడు ఆత్మార్పణ శక్తిని వినియోగించుచు పాటుబడుచున్నాడు. బర్మోహెడ్డు ప్రభుత్వగారికి తగిన జవాబు చెప్పటకు, ప్రజలలో నైకమత్యము పెరుగుటయే మార్గమని, మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. ఇట్టిస్థితిలో ఆంధ్ర ప్రముఖులు ఏకమనస్కులై తమధర్మమును నెరవేర్చజాలరా? ఆంధ్రదేశమున కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుల సంఖ్య జూచిన విచారమగును. ప్రతినిధిసంఘముల సభ్యులు నూలు వడుకవలయు నని అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము కోరినపుడు, పలువురు సంచేహ మనస్కులైయున్న సమయమున, ఆంధ్రదేశ మెట్టి యుత్సాహము జూపెనో కనుగొనవచ్చును. కార్య నిర్వాహకసభ్యులే గాక, తదితరులుగూడ అత్యుత్సాహముతో నూలుదీయసాగిరి. గుజరాత్ మండలమును ఆంధ్రదేశము మించుననిగూడ తలంపబడెను. కాని, నూలుదీయుట కాంగ్రెసు సభ్యులందరకును విధియైనపుడు, ముందుండవలసిన ఆంధ్రదేశము వెనుకబడుట, నిరుత్సాహకరము. నాయకు లుత్సాహముతో కలసి పనిచేసిన, ఆంధ్రదేశస్థితి ఎక్కు డనుకూలముగ నుండి యుండెడిది. రాబోవుసభలో వివాదపరిష్కారము జరుగవలయును. ఇంతటితో మనస్పర్థ లంతరింపవలయును. దేశభక్తియం దితరవివాదము లన్నియు లీనము గావలయును. ప్రస్తుత దుస్థితిని తొలగించుటకు, ఇతర రాష్ట్రముల తోబాటు ఆంధ్రదేశముగూడ నడుముగట్టవలసి యున్నది. కాంగ్రెసుసంఘములు చురుకుగ బనిచేయుచున్నగాని, స్థానికసంఘములను వశపరచుకొనుటగాని, శాసనసభలలో పతి

ప్రభుసము సలుపుటగాని, గ్రామపునర్నిర్మాణమునకు పూనుటగాని దురటమగును. దేశబంధు దాసుగారు తలపెట్టిన గ్రామపునర్నిర్మాణము జరుగవలయుననిన, గ్రామసంఘములచే చురుకుగ బనిచేయింప వలయును. గ్రామమే పునాది యని గుర్తించి, స్వరాజ్యసాధము నట్టి పునాదులపై నిర్మింపవలయును. ఈవిషయమై దూర మాలోచించి, కార్యప్రణాళికను నిర్మింప నవసరము గలదు. నిర్వహింపవలసిన భారము మహాత్తరయినది. ప్రతికూలశక్తులు రానురాను విస్తరించుచున్నవి. ఇట్టి విషమసమయమున స్వప్రయత్న సాధనల నెల్లరును కలసి నిర్వహించుట సర్వోత్తమము. అట్టి శుభసమయము త్వరలో లభించుగాక!

శ్రీ శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య శివగారు

సుబ్రహ్మణ్యశివగారు చనిపోయి రని వినుట కెంతయు చింతించెదము. వీరు జాతీయవాదులు. స్వార్థత్యాగులు. వంగదేశవిభజనసమయమునందు వీరు గావించిన రాజకీయాందోళనకు ఫలముగ దీర్ఘకారాగృహపానశిక్ష ననుభవించిరి. చిదంబరంపిల్ల గారితో కలసి పనిచేయుచు, అమితోత్సాహము జూపుచుండిరి. పిమ్మట ప్రబలమగు శరీరవ్యాధిచే బాధపడుచు, వీరు వెలుపలకు పాజాలకయుండిరి. అట్టి సందర్భములలో గూడ, వీరి కార్యదీక్ష తగ్గలేదు. తుదిరోజులలో, వీరు భారతమాత దేవాలయమును నిర్మించుటకు విశేష ప్రయత్న మొనర్చిరి. తమిళభాషలో గ్రంథములను రచించిరి. వీరు గొప్పవక్తలు. వీరి మరణమువలన, తమిళదేశము సుప్రసిద్ధ దేశభక్తుని కోల్పోయెననుటకు సందియములేదు. జాడ్యపీడితులు గాకున్నచో నేటి రాజకీయరంగమునందు వీరెక్కుడు ప్రాముఖ్యము వహించియుండెడివారు. వీరి ఆత్మకు శాంతి గలుగుగాక!

క్రొత్తయస్థాయము

దేశబంధు దాసుగారి స్థానమున, సాస్నాలు గారు వంగదేశ శాసనసభకు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడిరి. అట్టిముఖ్యస్థానమున కెన్నుకొనబడినవారు స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు తమకే క్షీణతను వినియోగించెదరని ప్రజలెంచుట సహజము. కాని, సాస్నాల్ గారు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చిరని, నేను గుప్త గారు ప్రకటించుచున్నారు. దాసుగారి స్థానము నాక్రమించినవారిట్లు మెలగుట దురదృష్టము. స్వలాభముకొర కేదియోపక్షము నవలంబించి, తమ పని యయినపిమ్మట జారిపోయెడివారి నెన్నుకొని ప్రయోజన ముండదు. ఈయస్థాయమును స్వరాజ్య పక్షమువారు కనిపెట్టి పనిజేయుట యవసరము. పైవాక్యము లచ్చుపడినపిమ్మట, సాస్నాలుగారు స్వరాజ్యపక్షమున తిరిగి చేరినట్లు, తెలిసినది.

మదరాసు ఇరిగేషను బిల్లు

గవర్నరుజనరలుగారి పరిశీలనార్థము నిలిపియుంచుట మదరాసు ఇరిగేషను బిల్లును శాసనసభవారు 1914 డిసెంబరు 5 వ తేదీన ఆమోదించిరి. ఈబిల్లునందు గవర్నరు జనరలుగారు పరిశీలించవలసిన విషయములు కొన్నియున్నట్లు గవర్నరుగారికి దోచుచున్నది. కావున యూనిబంధనలను గవర్నరు జనరలుగారు పరిశీలించుటకై చట్టనియమముల ప్రకారము గవర్నరుగారి బిల్లును నిలిపి వేయుచున్నాడు.

ఇ.దబ్బిలి, లి, ప్ర. కార్యదర్శి.

అల్లయన్న బ్యాంకు మోసము

మక్వెడగారి సాక్ష్యము

లండన్, జూలై 22:—1920లో బోల్ట్లను సోదరులు జేయుచున్న బ్యాంకు వ్యవహారమును తొన్ని భాగములను ఎంచి అల్లయన్న బ్యాంకుగారు దీసికొనిరి. 1921 జూనుమాసమునకు అన్ని సంగతులను, 610,000 పౌనుల విషయమై గూడ నాకు తెలియును.

బ్యాంకు ఆధికపరిస్థితులు తృప్తికరముగనున్నదని మక్వెడగారు చెప్పిన సంగతులను కొన్నిటిని న్యాయవాది జదివి వినిపించెను.

నాకు చెప్పినంతవరకు రాబట్ట బోల్ట్లగారు తన సర్వస్వమును బ్యాంకువరకు చేసెను. సంగతులన్నిటిని పరిష్కారము జేయుటకు తన సహాయమును మంత్రిపుగారిచ్చిరి. బ్రతుకుగారు బ్యాంకు డైరెక్టరుగ ఎన్నడును లేరని మక్వెడగారు నిరీ.

బాల్ఫూరు ప్రభుని సాక్ష్యము

1912 లో బోల్ట్ల సోదరులతో, జేరిననియు భాగముగ నుండలేదనియు 1914 లో డైరెక్టరుగనుండిననియు 1914—1919 లో బ్యాంకు వ్యవహారమును జూచుచుంటినియు బోల్ట్లను సోదరులవగగర బ్యాంకు సొమ్ము విస్తారముగ నిలవ యుండెననియు ఈ మొత్తము చాల విస్తారముగనుండెననియు మక్వెడగారు రాబట్ట బోల్ట్లనుగారితో చర్చించితినియు 1920 జూను 30 తేదీ న రి కి బ్యాంకు కు బోల్ట్లను సోదరులు 15,00,000 పౌనులు ఇచ్చుటకును, మిగిలిన సొమ్మును తరువాతి పరిష్కారము జేయుటకును ఏర్పాటు జేసెననియు అప్పటికి తాను బోల్ట్లను సోదరుల క్రింద పనిజేయుచుంటినియు కొంతకాలమైన తరువాత మాను కొనెదనని జెప్పితినియు తాను ఇంగ్లాండుకు వెళ్ళునానని పొత్తి ననియు 1920 జూనులో 1919 శిశుబుగ 81 తేదీ వరకు బోల్ట్లను సోదరులపని తాలూకు నిలువపట్టిని జూపిరినియు, 1000000 పౌనులు పైగా ధనమును నన్ను టుల గాని ఎంతైననియు దానిని జూచి వ్యవహారము తృప్తికరముగనున్నదని అనుకొంటినియు కాని అసంతయు తప్పుగనుండెనని ఇప్పుడు కనుగొంటినియు బోల్ట్ల సోదరులు బ్యాంకుకు గావలసిన మొత్తము నీయజాలరనియు అల్లయన్న బ్యాంకువారు బోల్ట్లను సోదరులకు బాకీపడిరినియు ఇది ఆశ్చర్యముగనుండెననియు వ్యవహారమంతయు సరిగాలేదని తెలిసి క్రెడ్టర్ల కనికరములకు బూనుకొంటినియు 1922లో డైరెక్టరు పదవిని వదులుకొంటినియు బాల్ఫూరుప్రభువు జెప్పెను, లెక్కలపుస్తకమును తనిఖీజేయుటకు వాయిదా చాలకాలమువరకు జేయవలెనని గోరిరి. సర్ హెన్రీ మ్యాడెక్సుగారు వాయిదా చేయగూడదనిరి.

కర్నూలు క్రిస్తుగారిపై సాక్ష్య మేమియులేదనిరి. వ్రాసి కూచునువారి వైఖరి ఏమియు బాగలేదనిరి.

సెప్టెంబరు 14 తేదీవరకు వాయిదా వేయబడెను.

బ్రిటిషు వర్ణకు సర్వీసు

ఏర్పాటులు

లండన్, జూలై 22:—పారిశ్రామిక కష్ట మేర్పడుచో ప్రజలకు, ప్రభుత్వమున కిబ్బందిలేకుండ ఏర్పాటుజేయుటకు ప్రభుత్వమువారి సంగమముగ ఏర్పడిరి. అందులకు గావలసిన ఏర్పాటులను జేయుచున్నారు.

ఆంగ్లో-హైందవుల కష్టములు

రీడింగు ప్రభునితో జెప్పకొనుట

లండన్, జూలై 22:—ఆంగ్లో-హైందవులు ఇండియాలో పడుచున్న కష్టములను రీడింగు ప్రభునితో ఒకగంట ఆంగ్లో-హైందవ రాయబారులు చెప్పుకొని, సావకాళముగ వినిరి. రీడింగు ప్రభువు ఇండియాకు బయలుదేరుటకు ముందుగ బ్రిష్టు-హెడ్ ప్రభునితో ఈ విషయమై మాట్లాడెదరట.

మరాఠో పరిస్థితులు

స్వేయిను సైనికులకు శత్రువులు ఒత్తిడిని గలుగజేయుట

మ్యాడ్రిడ్, జూలై 22:—శత్రువులు ఆర్మిస్టిక్యా, అయినేయికామధ్య దండువిడిసి స్వేయినుసేన లున్న స్థానములకు ఆహారపదార్థములను రానీయకుండ జేయుచున్నారనియు అయినప్పటికిని స్వేయినుసేనలు కాపాడుకొనుచున్నారనియు తెలియుచున్నది. పూర్వము జర్మను సైన్యములోనున్న తురుష్క సేనానులు అబ్దులు కరీంగారికి సహాయము జేయుచున్నారు.

రిపులు మొండికట్టును పట్టుట

లండన్, జూలై 20:—రిపులపై దాడివెడలుటకు ప్రెంచి, స్వేయినువారు ప్రయత్నించుచున్నారు. మనము చర్యను దీసి కొనవలసినకాలము వచ్చెనని పెయిన్ట్లగారు నిరీ. అంతయు సిద్ధముగన్న గాని అవస్థాంధవమును ప్రారంభించుననిరి. కాని ఒకే పర్యాయము ఏదో తేల్చి మరాఠోలో సంపూర్ణకాంతిని సెలకొల్పగలమని ఆశించుచున్నారు మనిరి.

పెటెయినుసేనాని పేజుపాపుటచేతను సహాయ సైన్యము వచ్చుటచేతను ప్రెంచిసేనలకు ధైర్యముగల్గెను. కాలబలములు చిరిగిపోయిన దుస్తులను ధరించుచున్నారు.

అబ్దుల్ కరీంగారు ఇంకను జయించితిరెవనను నమ్మకము తోనే యున్నారు. అసధికారలకు ప్రెంచి రాయబారులు చాలమంది ఆయననుగినికొనిరి. కాని తానుసంధికరతులను ఆలోచించు సూచన లేంతమాత్రముచెప్పలేదు. అందుచే మ్యాడ్రిడునగరంలో జేసిన ప్రాంతాల్ స్వేయినువరతులను తెలుపలేదు. కాని తనకు కావలసినపుడు దొరుకునని అబ్దుల్ కరీంగారికి చెలియును.

* * *

అబ్దుల్ కరీంగారి సంధిషరతులు

లండన్, జూలై 23:—నెట్టుమిన్స్టరు గజటుపత్రిక అబ్దుల్ కరీంగారి రిట్లయినచో సంధి కొడంబడుచురని చెబుచున్నది.

(1) రిపుల రాజ్యమును గుర్తించవలెను. ఆఫ్ఘనిస్తాను కిచ్చిన ప్రతిపత్తిని జాతీయమితిసభవారు అభయ మొనగవలెను. అబ్దుల్ కరీంగారికి అమీరుదీరువము నీయవలెను.

(2) మరాఠోనులను తమ ఏలికగ రిపులు ఆంగీకరించెదరు.

(3) జబల్ నంతను రిపురాజ్యములో జేర్పవలెను. వెర్గానది ఉత్తరపుగట్టు రిపురాజ్యమునకు దక్షిణ సరిహద్దుగ నుండవలెను.

(4) క్వీటా మెపీలాను స్వేయిను స్వాధీనములో నుంచుకొనవలెను. మెపీలాకు దక్షిణముగ నున్న శుభ్రము జేయని ఇనుపగనులను అనుభవించవలెను.

(5) రిపురాజ్యములో కొంత స్థాయిసైన్యము నుంచుకొనుట కంగీరించవలెను.

ప్యారిస్, జూలై 23:—పెజుపై అబ్దులు కరీంగారు మరల ఆస్థానంధవమును తలపెట్టక పోవుటచేతను, తూర్పు పడమటి భాగములందు తీవ్రముగ ఘోరములుచేతను ముందు ప్రళయము రానున్నదని పొడగట్టుచున్నది. పడమట నున్న కష్టము ప్రదేశములకు, తూర్పుననున్న తాబాను, అబ్దుల్ కరీంగారు మట్టిడించెగడెనియు ఫ్రెంచివారు ప్రతిక్రియల జరిపెవరనియు చెలియుచున్నది.

తూర్పు ప్రదేశమునందున్న ఫ్రెంచి సైన్యములు రిపులను తాబాను వాయవ్యముగ తిరిమివేసిరి. ఈ ప్రదేశములోనే యున్న మెయిలా అను స్థానమును ఫ్రెంచివారు ఖాళీజేసిరి.

నాల్జే సేనాని పెజుకు బయలుదేరిరి.

అమెరికను నౌకాదళము

సిడ్నీ నేటియుదయము 28 తేదీని జేరెను. చూడ సాంపుగనుండెను. 5 విమానములు నౌకాదళమువెంట జనెను. సముద్రతీరములందు జనాకీర్ణమైయుండెను. అమెరికను నౌకాదళమునకు గొప్పసత్కృతిని జరిగెను.

బ్రూసుగారు నావికసంఘమువారిని గూర్చి నిందగమాట్లాడిరినియు ఆమాటలను పునఃసారింహకొనవలెననియు అందుచే బ్రూసుగారు నౌకనుండి వెడలిపోవలెను, లేదా తుపాకీ జెప్పవలెననియు లేనిచో బయలుదేరజాలమనియు తెలియజేసిరి. తుదకు ప్రయాణమును మానుకొనిరి.

మంత్రివర్గములో

భిన్నా భిప్రాయములు

తగాయిదా పోయి రాజి ఏర్పడెను

లండన్, జూలై 22:—ఇటీవల ఆరుపర్యాయములు మంత్రివర్గమువారు సమావేశమైరి నేటిసభతో తగవుపరిష్కార మున ననుకొనుచున్నారు. రెండుగంటలుకూర్చుండిరి గాని వ్యవహారముకుదురలేదు. పరిస్థితులు సందిగ్ధావస్థయందేయున్నవి. బాల్ఫూరుప్రభువు బ్యాంకుగారికి ఈ విషయమై తోడ్పడ నున్నారు.

నౌకానిర్మాకార్యక్రమమునుగూర్చి రాజీ కుదరెనను డిశంబరులో 4 క్రూయిజరులను, 1926 లో మూడు క్రూయిజరులను నిర్మించెదరు. 1925 లో 2 క్రూయిజరులను 1926 లో 8 క్రూయిజరులను కట్టవలెనని చర్చిలుగారును కోశాధికారి యు గోరిరి.

కోశాగారమువారు నౌకాదళవర్గమువారు పరిపాలకవ్యయమును తగ్గించి నౌకాదళములను మరల ఏర్పాటుజేసిన బిల్లు కొనెద మనిరి.

23 తేదీని కామస్సు సభలో బ్యాంకుగారు రుపన్యసించెదరు.

ఈజిప్టులో వైమానిక ప్రచారము

లండన్, జూలై 20:—ప్రజలు, సైనికులు విమానములను పయోగించుకొని పయనముజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు 150000 పౌనులను ఏర్పాటుజేసిరి. యుద్ధములకి దీనికి కావలసిన ఏర్పాటులన్నిటిని తయారుజేసిరి. కెయిరోలో తక్షణము వైమానికపాఠశాలను సెలకొల్పవలెను. యూరపుకు కొందరిని ఎన్నుకొని తరఫీసు బంపవలెననిరి. అనుయితులగగర వైమానకదళము నేర్పాటుజేసి అలగ్జాండియా, నూయిజాదగర పటాలముల నేర్పాటుజేసెదరట.

రూరుగనుల గోల

పని ఆగిపోవలెను భయము

కొలోను, జూలై 22:—రూరులో పని అంతయు ఆగిపోవునని భయముగుచున్నదనియు గనులలో పని విషమావస్థయందున్నదనియు ప్రభుత్వమువారు జోక్యము కలుగజేసికొనవలెననియు ఆయావర్తకసంఘమువారు ప్రధానామాత్యునకు ఇతర మంత్రులకు తంతి సంపిరి. ప్రతిదినము లెక్కలేకుండ భర్తరపు జేయబడుచున్నారట. గనులన్నిటిని నీటిమయము జేసెదమనియు నీటిని పైకి తోడిపోయజాలమనియు విందలపబ డైరెక్టరులు చెలియజేసిరి.

జోకంలో మరల తగవు బయలుదేరెను. గనులలో పనిజేయువారిని భర్తరపు జేసిరి.

పారిశ్రామిక తగవులు

నేతపనివాండ్లు సమ్మె గట్టు భయము

200,000 నేతపనివాండ్లునేతపనిములను తగ్గించెద పని ప్రకటించుటచే వీరందరును ఆచకటనను రద్దుజేసినగాని సమ్మె గట్టెననుచున్నారని కామస్సుసభలో చెలియజేసిరి. సమ్మె జరుగకుండ ఏర్పాటుజేయుచున్నాడ ననియు ఉభయపక్షములవారు ఇంకొకపర్యాయము ఆలోచించవలె నని చెప్పితినియు సర్ ఆర్చర్డు స్టీలుమెయిల్లుండుగారు చెలియజేసిరి.

గనులపనివాండ్ల తీర్మానము

రాయబారులు ప్రారంభముగట్టుకు ముందుగ బొగ్గయజమానుల ప్రకటనలను రద్దుజేయవలెనని గనులపనివాండ్లు వారు గోరినవిషయమై అపొహములులేకుండగ జేయుటకు ఇద్దరును సమావేశము గావలెనని గనులపనివాండ్ల కార్యనిర్వాహక వర్గమువారికి బొగ్గయజమానులు చెలియజేసిరి. యజమానుల ఏర్పాటులను, రద్దుజేసినపుడే బహిరంగసభలో యజమానులను గినిసికొని మాట్లాడెద మని గనులపనివాండ్ల కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు ప్రత్యుత్తరమందిచ్చిరి.

రైల్వేపనివాండ్ల వైఖరి

లండన్, జూలై 22:—ఇదివరలో రైల్వేపనివాండ్ల కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు చెలియజేసినటులు పరిష్కారము జేసికొన్న గాని కార్మిక ఒడంబడికకు చిక్కులుగల్గుననిరి. కాన మరల ఒకసమష్టి ఉపసంఘము ఆలోచించవలె ననిరి.

ఇండియాను బయలుదేరిరి. రైలుదగ్గర బాడ్మిన్, బ
 ర్మిన్హామ్ ప్రభుదంపతులు, వింటర్టౌన్ ప్రభువు, ఇంచీక్
 ప్రభువు మున్నగునా రెండవో కలిసికొని వీడ్కోల్చిరి.

ఉత్తర మంచూయాలోనున్న రంచిని 20 తేదీని కొంగలు ముట్టజించిరి. ఇది అమెరికను మేజరు పావరుకు జెందినది. నిరొగ్ధమును జూపిరి. పావరును దొంగలు చంపిరి. ఆతని స్నేహితుని డాక్టరు హవర్డ్ గారిని బట్టుకొనిరి. పికింగులో నున్న రాలిపెల్లరు జైద్యాలయమున సేత్రచికిత్సయందు ఇతను ప్రత్యేక నిపుణుడు. ఈ సేరమును ఆతేదినయిది అమెరికను కాపురు చాంగ్స్కో గారితో మాట్లాడుటకు వెళ్లిరి. హవర్డ్ గారిని విడిపించవలెననిరి. డాక్టరునువట్టిని జిల్లాలనుండి వచ్చి శరణజొచ్చినవారినిమిలము రంచిని పావరుగారు అభివృద్ధిజేయుచున్నారు.

కేపుటపుకా, జూలై 28:—దక్షిణ ఆఫ్రికా కాసనసభ లో దేశీయమంత్రి ప్రభుత్వమువారి ఆసియా విధానమును చిలు పుచు ఒక చట్టమును ప్రవేశపెట్టెను. ఈచట్టమును ఇంత ఆలస్య ముగ ప్రవేశపెట్టుటచే ప్రజలకు ప్రభుత్వవిధానమును గనుగొనుటకు అవకాశము గలుగుటయే గాక ప్రభుత్వమువారు గూడ మంచి యుద్దేశ్యములతో ఉపయోగకరమగు విమర్శలను ప్రజలు చేసిరేని దానివలన లాభమును బొందెదరని దేశీయమంత్రి నుడివెను. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో ఆసియా సమస్య చాల మిక్కిలముగ నున్నది. అది ఏదో ఒక్క పక్షమునకే యుండరాదు. అన్ని పక్షములును అంగీకరించునటులుండవలెను. చట్టము యొక్క సిద్ధాంతములను మాలనుగారు సంగ్రహముగ చెప్పిరి. తాను మధ్యమార్గమును దొక్కుటకు ప్రయత్నించుటచే ఇయ్యది అతిమాదులకు తృప్తిరముగ నుండజాలదనిరి. కొందరు ఈవిషయమై చాల ఎక్కువగ జోక్యము గలుగజేసికొంటిననెదరు. కొందరు చేయవలసిన రీతిగ జేయలేదనెదరు. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో భారతీయులు విదేశీయులుగ ఎంచుకుచున్నారను సిద్ధింతముతో ఈబిల్లు నుద్దేశించినది. భారతీయుల సంఖ్యను విస్తారముగ తగ్గించుచో దేశములో ప్రజలు దీనితో తృప్తిపడెదరు. బలాత్కారముగ తగ్గించరాదు. భారతీయులు దేశమునుండి వదలిపోవుటకు ఇదివరకున్న ప్రేరణలకంటె ఎక్కువ లాభములను జూపించి తగ్గించవలెను. కొంతవరకు ఈచట్టమును పున్నప్రభుత్వమువారి పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టిరి. కాని ఆసియాసమస్య విచారణసంఘమువారు చేసినసిఫార్సును అమలుజరుపుటలో ఈబిల్లు ఎక్కువగ పనిజేసెను. కాపురమున్నవారిని, వర్తకముజేయువారిని ప్రత్యేకముగ గూడెములలో నుంచుటనుగూర్చి ఆలోచించుచున్నగాక భూమినిగడించు విషయమై హడ ఏర్పాటుజేసిరి. ముఖ్యముగ నేలాలలో భూసంపాదనవిషయమై ఆలోచించిరి. (వినుడు, వినుడు) వలసనిబంధనల ఆప్తునుగూడ భారతీయులను రానియకుండ జేయుటకు సవరాజేయ నుద్దేశించితి. ముఖ్యముగ పురుషులను రానియకుండ జేయవలంచిరి. ఇంకను వలసవచ్చుచున్నారు. చాలవరకు వర్తకపులైసెస్సులనుగూర్చి బిల్లులో ఏమియు జెప్పలేదు. సాధ్యమైనంతవరకు భారతీయులనునమును నొప్పించక వారిభావములను గౌరవించుటకు ప్రయత్నించితిననిరి. బిల్లులో ఆసియావాసులందరిని ఒకతెగగ జెప్పలేదు. తప్పనిచోట్ల అట్లు ఒకతెగగానే ప్రస్తావించిరి. ఈబిల్లులను దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రభుత్వమునకును, ఇండియాప్రభుత్వమునకు రాయబారములను, ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుటకు అవకాశము అంతరించెననుకొనరాదు. ముందుజేయ నలయుకొన్న రాయబారములకు ప్రభుత్వమువారిపు డెలియజేసిన విధానము మరింత తోడ్పడును. ఇంతవరకు జరిగిన రాయబారములను గూర్చి ఇపుడు ప్రస్తావించుట సమంజసముగావని స్పష్టముగారికి మాటకాదు. ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. బిల్లుఎప్పుడు ఆమోదింపబడినను 1925 ఆగస్టు 1 లేదీ నుండి అమలు జరుగును. దీనికి కారణము కొన్ని స్థలభములను బిల్లు ఆమోదించుటయే. ఈజాగ్రతను దీసికొన కున్నచో భారతీయులకుగూడ ప్రత్యేక లాభములను గలుగజేయుడని ప్రాకులాడుదురని భయముగచున్నదనిరి. మొదటిపర్యాయము బిల్లు ఆమోదించబడెను. ఈకాలములో మరల దీనినిగూర్చి తలపెట్టరు.

ప్యారిస్, జూలై 28:—నిన్నటిసాయంకాలము ఉపద్ర
 వకరముగ ఉరుములు పిడుగులు వీర్యదైను. ద్రాక్షతోటలు పా
 డైనవి. ధాన్యముపంట పాడాయెను. గర్భానునదిపొంగుచేసె
 దచే కర్మాగార మొకటి గొట్టుకుపోయెను. రెండువంతెనలు
 నాశనమైనవి. రైల్వేబండి ధ్వంసమైనది. అందులోనున్న నలు
 గురు గన్యింపులు లేదు. చాలమంది మెరుపుచే చనిపోయిరి.

శంకరలాలు బాంకరుగారు స్వరాజ్యపక్షమున చేరలేదు

బి. ఎస్. భారతాచారి తంతువార్త

“క్రొత్త మేయరు సేనుకు ప్రగతికి అభినందనవార్త లభి కముగా నచ్చుచున్నది. సర్వజనీయంగా రిసల్యూట్ గాంధీతో పన్యాసముల నొసలచున్నారు. వికలభాయి సఖేలుగారు నా యకులతో సంభాషించుచున్నారు. వండిర మోతీలాలు ప్రహలా గారికి జబ్బుగానన్న నాయకులతో ఆలోచించుచునే యు న్నారు. ఎంగయిండియా నవీనము ప్రతికారిస్తూను, దేశ బంధునిధి, ఖిద్దరు, రాట్టము మున్నగు పనులలో మహాత్ముడు నిహ్నమై పోయినాడు. ఆచార్య ప్రభులచంద్ర రాయగారు ఖిద్దరువిషయము అధ్యధికముగ దీక్షతో పనిచేయుచున్నారు. సతీశబాబుగారు క్రొత్తరకము రాట్టమును తయారుచేసిరి.

శంకరలాలు బాంకరుగారు స్వరాజ్యపక్షమున చేరరనువార్త నిజముకాదు

బెంగాలుకొఠాగారు కేజ్రీబంధునిధికి చాలసమయము సమకర్చుచున్నారు. ఒక మార్వాడీ ప్రముఖుడు 25000 రూ పాయలను ఒక వారాంతమునకు 5000 రూపాయలను యిచ్చిరి. అన్ని మతములవారును శ్రద్ధగా ధనమును సమకర్చు చున్నారు. 24 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు మహాత్ముడు పాశ్చాత్య సంఘసభలో నుపస్థాపింతురని” బాధుచాగారు కలకత్తానుండి తంతువార్తనవేరి. (బొంబేక్రాంతికలు)

ఆల్వారునందలి కాల్పులు

సంస్థాన పులిచారణ-మహారాజు సమర్థనము

ఆల్వారు జూలై 23:-ఆల్వారు మహారాజుక కర్నూలు చేరినది. ఆల్వారులో రియచానాలో జరిగిన కాల్పులవిషయ ముయి సంస్థానపు విచారణ సంఘమువారి నికేడికి ప్రకటించ బడెను. చాలకాలమునుండి వ్యవసాయదారుల కాందోళనపరు లచే దుర్బోలు కాయలను నిమిచానా యొక్క సంకేతస్థలముగా చేర్చడెను. అప్పుడ సంస్థానపు వైశ్యమండోళనపరులను బంధించుటకు పంపబడెను. ఆ సమయమున వారు వైనికలపైతుపాకుల ప్రేర్చిరి. కావున వైనికలుకూడ స్వచ్ఛతాధ్యక్షులు తుపాకుల నుపయోగింపవలసివచ్చెను. దానివలన 13 వందల మరణించిరి. 12 వందలకి గాయములు తగిలెను. కరువున శ్రీమగూడ దానిలో కిలరు. పిల్లలెవరునందు భేరు. మృగియొక్క సమాచారమేమి యు చెలియుటలేదు. గ్రామములకులకులకు గారామేమన తుపాకిగుండొకటి గడ్డిపప్పుయందు, నొక త్రాటిమాకింటి వైనను బడెను. వారివలన నా ప్రమాదము తిరుగించెనేగాని, బుద్ధిపూర్వకముగ తొలగివైచెడు. నష్టము సుమారు 11,000 లుండును. ఈ నష్టమును మహారాజు భరించుట కేర్పాటులు చేసెను. వైనికరిచ్చ నార్దుమీనుటకు ను తులనంకి నీగు చెప్పి కొనుబు కడ్యంతకును చేయలేదు. గ్రామమును కొల్లగొట్టెను లేదు. ప్రజలగు కాలి కలకొల్పబడినదియు, వారు మర్యాదలకు చెవియొగ్గకు మారేములంబడినందులగు విచారించుచుండి గనియు సంఘమువారు చేరిపిరి.

మహారాజు సమాధానము

మహారాజు తాను స్వయముగ నీవిషయమును విమర్శించితినినియు, న్యాయము గనుగొనుటకు స్వాతంత్ర్యమును విచారణనుంచితినినియుచెప్పిరి. ఆందోళనపరులచే నిమిచానాల్ల రులకు మూలకానమును జేసిరి. అదిజయ్యారసంస్థానమునకు రెండుమైళ్ళదూరముననుండి కులభముగాపోవుటకు మీ లేకుండవలె వైపులపక్షింపబడినది. వైశ్యవృద్ధికాగల రూజులను మాత్రమే నిర్వహించెను. వారేవైన తప్పుజేసినదెవల శిక్షించుటకు జంకు నారుగారు. కానికొందరచ్చకులను సంతోష చేట్టుటకు మాత్రము వారి మర్యాదకు భంగముగావింపను. ఈసంవత్సరమున నాంగ్ల భారతమునుండి విచారణకు మనుష్యులను చెప్పింపవలయునని కొందరుకోరినదానికి విస్మయము నొందుచున్నాను. అట్టిదానివలన సంస్థానము విచారణనీయుటకు చెరిగానినియు, న్యాయ నిర్వహణ విషయమున లోటుగా నున్నదనియు భోధపడుట యేగాక సంస్థానమునకు గతకలముగూడవచ్చును. ఎట్టిన్యాయము నలవరాని, బంధులనులనగాని యింబుల కట్టియధికా గలుగూడలేదు. భారతప్రభుత్వ మీవిషయమున గలుగజేసి కొనినంగుల వారికెంతయు ప్రజలయం దనుగ గనును తగ్గింప రని ప్రజలకు ప్రార్థననములు నుడిచెను. (అ. ప్రె.)

వందేమాతరం మాననప్రస్తావన

మూల్యాను సభాజ్యోతిర్ము

అమిర్షుదుగారు మాన్యసభయందు శిక్ష ననుభవించుమంకినపుడు వైదీలమర్యాదనుగూర్చి ఆయన తోచిన ఆచయములను వందేమాతరంపత్రికలో ప్రకటించిరను కారణముననే యిమాననప్రస్తావన చేయబడెను. జయిలరు రాయసా హెయి యమునాదాసుగారు యాదానాచేరి.

“పత్రికలో వ్రాయబడిన సున్నితములను లన్నియును నిజమని ప్రతివాదులు గ్రహనపరచిరి. వారు గ్రంథపగుపజల. పోయినవి మిక్కిలి అల్పాంశములు. సాక్ష్యమిచ్చుటలో మేజరు వాడికూ గారును మేజరు బ్రట్టూ గారును కేవలమును పాక్షికమును చెల్లడించిరి. అందువలన పారిసాక్ష్యముయొక్క విలువతగ్గిపోయినది. చెవిపట్టుకొని నులు ప్రమ పప్పు చెబ్బుకొట్టె పప్పుది జయిలలోనున్నదని 20 మంది సాక్ష్యమిచ్చిరి. దానిచే గు కాను (చెవి) తెరేకు, అనివారు తెలిపిరి. వారిలో 12 మంది స్వయముగ ఆక్షి ననుభవించినవారే. (ఖయిలలో నెవరైన పనిని సరిగా చేయనివో చెవులు పట్టించెదరు. ఒకప్పుడు నిజమండియు ఒక పుడుకాల్గడమన నుండియు చెవులుపట్టుకొనునటల చె నెదరు.) అనివాది సాక్షియగు అలూన-గునూడ తెలిసెను.

స్థల వివరణ తేకుండ కేరీరముపై న్నిచ్చటలను తన్నుట, గుద్దుట, కొట్టుట, అను శిక్షను ‘నిదారుకటు’ అని పేరు. వైదీలలోనే కొందరు లంబారు దారులు (పెన్సెట్లె డీలు) అనబడుదురు. వీరు తక్కిన కైడిలను యాకీటిగా కొట్టెగగు, అని 48 వందల సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారిలో సగమునంద స్వయముగా యిట్టి చెబ్బులను తిలినవారే. పత్రికలో కొంత అధ్యయనముగా వరింపవలెనదే గాని యాపర్ణతి యన్నుల బహుత్రము నిజమేమని తేలికెను.

కోట్టిలో ఉమ్మటును గూర్చి వానా అను కైడి నొటిలో ఉమ్మిని మాత్రమే తిలిన సాక్ష్యమునచ్చిరి. కెక్కిరివారి విషయమున తగినరీతి సాక్ష్యమురా లేదు. వాది అటుల ఉమ్మె చనుటకు ఒక నివర్తనమును మాత్రమే చూపినచో చాలనిదియే నేను తలచెదను.

కైడిల ఆహారమును గూర్చి గూడ తగిన సాక్ష్యము రా లేదు.

లంచగండి తనమున్నదని రుజువైనది. వెనుక పంజాబు దొరతనమువారు నియమించిన సంఘమువారు గూడ లంచగండి తన ముచ్చదని వివరించెరి. జయిలరు ప్రతికలయును కైడిల బంధుల యొద్దనుండి కొంత సొంత పుచ్చుకొనుచుండును. కైడిలకు సదుపాయము చేయుటకు వారిని బాధించుటకులు తును బంధుకులెటల లంచము చెప్పుచుండురు. దీని నిర్బంధము వలననే బంధువు చెప్పెదరు. ఏలననగా క్రొత్తగా నొకడు బైదులోకి రాగానే వానిని అధ్యయనముగా బాధించి ప్రతిల యును వాడు లంచమిచ్చుచుటల నిర్బంధించెదరు. వాడు భయపడి అంగుల కంగీకరించి తన బంధువులను తోయజేయును. వాది అంబల లంచము పుచ్చుకొనుటకు ప్రయత్నించె నని రుజువైనది.

ఇందువలన ప్రతివాది నామామాత్ర మున నష్టపడివారము నిచ్చనటుల మాత్రమే తీర్పుచెప్పితిని” అని సభాజ్యో తీర్పులో వ్రాసెను. ఈ తీర్పు చెప్పబడిన పిమ్మట జయిలలకు ఫిర్యాదు యిచ్చి పనిలోనుండి తొలగించిరి.

లాలాజీ అధిప్తాయము

పంజాబు చెరసాలలో జరుగ భూగతులలో సహస్రాం శమైనను యీ దావాలో పెల్లడికా లేదు. వానిని తొలగించుటకు దొరతనమువారికి చాల యిచ్చునకు లున్నమాట నిజమే. నేనీవిషయమున శక్తిండున పోండు తోడ్పడెదనని లాలా లజ పతిరాయగారు వ్రాసిరి. (పీఠుల పత్రిక)

చి. య. చింతామణిగారు

అలహాబాదు, జూలై 24 :- చి. య. చింతామణి గారు నుటల రీతరపత్రికాసంపాదకత్వము వహించిరి. (అ. ప్రె.)

జయపురమందు రాజప్రతినిధి

కోట, జూలై 24 :- జయపురము రెసిడెన్సీయరు రాజప్రతినిధియగు కిట్టున ప్రభువువారి సతీమణితోగూడ విందు గుడుడు భాగ్యము కర్నూలు మెక్కుర్నను దంపతులు, మేజరు ఫీల్డుంపతులు, మేజరు అగ్గిపు, షెత్రిసానులగు రాజా అవరు సింగుబహదరు, షెంకిమసను దంపతులు, కవెల్లెద్రెదంపతులు, ఓన్నెదంపతులు, విక్టోరియా కాలము దంపతులు మొదలగువారొక గరిగినది. (అ. ప్రె.)

వైశ్యుల తేఖలు

బెజినాడు

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

కృష్ణానది

జూలై 28:-కృష్ణానది ఆనకట్టపైని 12 అడుగులనీరు ప్రవహించు చున్నది. కాలువల నిండా నీరు వదలబడుచున్నది. ప్రతిరోజు వర్షము కురియుచున్నది. వర్షమువలనను, కృష్ణాకాలు వలనను కావలసినంత నీటి సప్తయ ఉండుటచే ఈసంవత్సరము పంట చక్కగ ఫలించునని భావించుచుండగ నారుమల్లలో మితులలు బయలుదేరి నాశనము చేయుచున్న వని వినుచున్నాము.

వైశ్యుల ధర్మములు

ఈ యూరిలోని వైశ్యబృందమువారు ఆషాఢ బహు అమావాస్యనాడు దుర్గామల్లేశ్వరస్వామివారి ఆలయము నందు సమావేశమై వైశ్య విద్యార్థులకు కన్యకా పరమేశ్వరీ స్మరణమందు భోజనము పెట్టుటకును వారి శీలముల నిమిత్తము విగువం దల రూ పాయలు ధర్మము సచ్చటకు తీర్చానిం చి న్నారు. ఈ ధర్మకార్యమును నెరవేర్చుటకై మ-శ్రీ అద్దేపల్లి వెంకటప్పయ్య, పొట్టిస్వామి, కాకరపర్తి భావనారాయణగార్లు ఒక కమిటీ క్రింద ఏర్పాటు చేయబడినారు. మరియు శ్రీభ్రమరాం బుచ్చేశ్వర గ్రంథాలయమునకు గ్రంథుల నిమిత్తము వెయ్యి రూపాయల నిచ్చుటకు మాది ఈవైశ్యసంఘమువారు తీర్మానించినారని వ్రాయాటకు సంతకమునచున్నది.

బండరు

(ఒకవిలేఖరి)

లక్ష్మీపూజ

మా యూర దాదాపు రెండుమాసములనుండి దేవీమహా పాసకులగు కే. పి. రామచంద్రరావుగారు నివసించుచుండిరి. దాదాపు యిరువదియైదు సంవత్సరములనుండి విజయలక్ష్మీఅమ్మ వారిని నిరంతరము ధ్యానించి పూజించుచుండె యీ మహానుభావుల తావు యిచ్చి తీగ ప్రసాదములచేతనే కొంతమంది కోగలను ఆరోగ్యవంతులుగ చేయగలుగుచుండిరి. భూతగ్రహ సంబంధ వైన విషయములలో వీరు నిధియై యున్నాడు. పురజనులలోకి కష్ట గతి ఆవివారమునాడు మహావారి మేడమీదనున్న విశాలమైన హాలులో రామచంద్రరావుగారిచే విజయలక్ష్మీపూజనలుప బడెను. ప్రార్థన దొనెమిది గంటలుమొదలు రాత్రి యెనిమిది గంటలవరకును తీగ పసానములు తాదోర్తులు పంచిపెట్టబడెను. దాదాపు అయిదు ఆరువందల కొబ్బరికాయలు కొట్టబడెను. బహు ఆనందదాయకముగ ఆ రోజు జరిగెను. వేలకు వేలజనము ఆరోజుమాసిరి. వారు ఒక్కసమ్మిడి అయినను ఆశించరు. వారు బాడోగి టిచి గుడివాడకు ఏతెంచినని వినుట కెంతయు శోచనీయము. ఆదాలో రిటలో నన్న రోగులుకూడ ఈ అవకాశమును పొందెట్లుకొన కుండుదురుగాత.

వెంకటేశ్వరనిధి

మాపుర నట శేఖరులలో సుఖులగు వెంకటేశ్వర గారు మూడుకెలలక్రిందు చనిపోయిరి. ఈనిల లక్ష్మీస్వామి గారి కాలమునుండి వీరు ఆంధ్రరంగస్థలమున ప్రధానపాత్రల ధరింపుచుండిరి. పది సంవత్సరములక్రింద ఏర్పాటుచేయబడిన చిత్రసలీయ నాటకపాఠశాలలో ఆంధ్రదేశమునుండి ఎందరెందరో వచ్చినను సశ్రీ, బాహుకపాత్రలకు ఏర్పాటుచేయబడిన బంగారు పతకమును వీరే గలుపొందిరి. తెలుగునాటగనులలోనే గాక హిందీ నాటకములలో గూడ వీరు నాయక పాత్ర ధరించుచుండిరి. వీరి వరజానంతరము వీరికుటుంబము ధనలేమితే చిక్కులలో నుండ వారిసోదరనటుల సహాయముచే వారిన్నీ పీఠులు నాటకములాడి ధనసహాయముచేయ నిశ్చయించి కట్టె రోజులక్రిందుచే చిత్రసలీయ నాటకప్రదర్శనము గావించిరి. శ్రీ అద్దంకి శ్రీరామ మూర్తిగారు, మద్దాలి శేషగిరిరావుగారు, ముప్పిడి జగ్గరాజు గారు ప్రధానపాత్రల ధరించిరి. వానచే గన మెక్కినగా కూడ కపోయినను యీ యుద్ధమునకును ప్రతివారును ప్రోత్సహింప వ్రాగితులు. నాటకాభినానము సలూలగు సర్వ క సహాయము జేయవలెను.

చిత్రరంజన దాసు

[అనపు ఆలిగారు ఫార్వర్డుప్రతికయం దిట్లు వ్రాయుచున్నారు:]

కడన 6 సంవత్సరములలో క్రిత్యేమైన మహానాయకుని జీవితమునందలి విశేషములను నాకు తెలిసినంతవరకు వ్రాయనుద్దేశించితిని. 1919 సంవత్సరమున దాసుగారిలో వృత్తి విషయసంబంధము నాకేర్పడెను. ఢిల్లీ వాస్తవ్యులును జాతీయవాదులలో ప్రముఖుడగు అస శంకరలాలుగారి పైనను మరి కొందరిపైనను బంధిపోటు దొంగతనము నేరము మోపబడెను. ఒక సౌరసభయందు శంకరలాలుగా రుపవ్యసించుచుండిరి. సభలో దుండగిల్లుకొందరు పోలీసుఉద్యోగిపై దౌర్జన్యముసరిపి ఆతనివద్దనున్న పిస్తోలునులాగుకొనిరి. పోలీసువారుఈదుండగిల్లడను శంకరలాలుగారిని కఠిని వీరందరు బంధిపోటు, దొంగతనము గావించినని కేసుతెచ్చిరి. శంకరలాలుపక్షమున నేను అభ్యంతరుగా రు న్యాయవాదులగునంటిమి. పిమ్మట ఈ కేసుజరుపుటకు దాసుగారు పూనుకొనిరి. న్యాయవాదవృత్తియందు వారికి గల అద్భుతసాధ్యమును చూచుటకు నాకప్పు డవకాశము కలిగెను.

ప్రథమమున మారుపలకక నేను కేసువిషయమై చెప్పిన వివరములన్నిటిని వినిరి. తన నోటుపుస్తకమును తీసికొని ముఖ్యముగ అంశములను గుర్తువ్రాసికొనిరి. ఆదినమే వారు కేసు వాదించవలసియుండెను. లాపాయింటులు అనగా కేసును మొదట నే కొట్టివేయుటకు అనుకూలముగ ఆంశములను వరుసగ ముందువ్రాసికొనిరి. పిమ్మట మిగిలిన వివరములను వ్రాసికొనిరి. 9 గంటలయ్యెను. కొద్ది వేళ్లు సమయమయ్యెను. కేసుకు స్పష్టముగ లాభకరము కాని విషయము లన్నిటిని వారు వదలివైచిరి. ఈయంశమును గునము ఆధారముగైకొనిన ప్రతి పక్షముల ఆక్షేపించుటకు అవకాశమేర్పడును. ప్రపక్షముల నోరెత్తనివిధమున మనకు అనుకూలముగ విషయముల మీదనే ఆధారపడి వాదము సలుపవలయును' అని దాసుగారు చెప్పిడివారు. సందేహపడుటకు వీలగు విషయములను, తప్పు సాక్ష్యమును సంపూర్ణముగ వారు తిరస్కరించిరి. న్యాయమూర్తికి ముందు వీరే న్యాయస్థితితో కేసును పరిశీలించెడివారు. కేసు నందలి ముఖ్యవిషయముల నీ విధమున సంపూర్ణముగ గ్రహించి కేసును వాదించుటయందు నిరుపమానముగ అద్భుత ప్రతిభావిశేషములను ప్రకటించుచుండెడివారు.

ఆదినను కొద్దికు వెళ్లితిమి. సివిలు సర్జను కడవటిసాక్షి, దాసుగారు నన్ను పిలిచి ఆసాక్షి విచారణలుపనుని కోరిరి. తన క్రిందనుండు వకీలు జూనియరులను ఈవిధమున ఆదరించుచు ప్రోత్సాహ మొసగుచుండెడివారు. కేసు వాదించుసమయము వచ్చెను. కొద్ది అంతయు న్యాయవాదులతోను ప్రేక్షకులతోను క్రిక్కిరిసియుండెను. దాసుగారు లాపాయింటులను చెప్పటయందు నిరుపమానముగ ప్రతిభను ప్రకటించిరి. ఉపన్యాసధోరణి శత్రువుల వైనను వశపరచువిధమున నుండెను. కాని కేసును చదువుటకు తన అవకాశము లేనందున చిత్తుచూచి వాదము జరుపవలసివచ్చెను. జూనియరురెచ్చు సలహాలను సాదరముతో అంగీకరించుచుండెడివారు. ఎట్టిచిరాకుపడెడివారుకాదు. న్యాయవాదులలో ప్రముఖుడు దాసుగారికిని నాకును ఈవిధమున ప్రథమపరిచయ మేర్పడెను.

హంటరు కమిటీ

1919 అల్లరులు జరిగిన పిమ్మట ఢిల్లీలో హంటరుకమిటీ వారి ఎదుట సాక్ష్య వివ్వవలసివచ్చెను. దాసుగారు సాక్ష్య మిచ్చునట్లు అంగీకరింపబడెను. నన్ను సాక్ష్యమునకు వివరములను తయారుచేయుమని మహాత్ముడు కోరెను. ప్రథమమున నేను చిత్తువాసితిని గాని ఆదిత్తు మిగుల దీర్ఘముగ నున్నదని మహాత్ముడు దానిని నిరాకరించి అరేజిలో ముగియు విధమున మరి యొక చిత్తును తయారుచేయుమని కోరెను. సంస్కరణముల విషయమై తన సూచనల నన్నిటిని అరేజిలో వ్రాసియివ్వవలయునని మార్గప్రభువుగారు గోకలేగారిని కోరియుండిరియను అవిషయమును గోకలేగారు తనకు చెప్పిరి. నియు మహాత్ముడు పలికెను. నేను కష్టపడి వివరములన్నిటిని అరేజిలో ఇమిడ్చితిని. మరుసటిదినము దాసు, మాశస్య, ఆంధ్రూసుగార్లు ప్రెసిస్సాలు రుద్రగారి ఇంటియందున్న మహాత్ముని చూడవచ్చిరి. దాసుగారు మహాత్మునితో సాక్ష్య వివ్వవలసిన విషయములను గురించి చర్చించి ఇట్లు అడిగిరి: "హంటరు కమిటీవారు నేను సాక్ష్య మిచ్చుటకు అంగీకరించకున్న ఏమి చేయవలయును" ఈప్రశ్న మిగుల ముఖ్యమైనది. ఢిల్లీ వారు స్వయముగ సాక్ష్య వివ్వవలయును గాని న్యాయవాదిద్వారా సాక్ష్య వి

చ్చుటకు కమిటీవారు అంగీకరించుచున్న ఏమి చేయవలయును? మహాత్ముడు తనలో కూడ యుండవలయునని దాసుగారుకోరిరి. కాని అట్లు జరుగుటకు వీలుకాకుండెను. ఆకాలమున పాశ్చాత్య వేషములపై మోహము అంతమొందకుండెను. నేను ఇంటికి వెళ్లి ఉడుపులు మార్చుకొనివచ్చెదని సెలవుకోరితిని. "నా ఉడుపులు ఇంకను కలకత్తానుండి రాలేదు. నే నీ ఉడుపులతోనే విచారణకు రావలెను. కావున మీరుకూడ కొత్తఉడుపులను ధరింపగూడదని దాసుగారు నవ్వును చెప్పిరి. అదే ఉడుపులతో కమిటీ ఎదుట సాక్ష్య మిచ్చుటకు వెళ్లితిమి. ఇట్టి సమయములందు దాసు గారు తడవకధ్యానముతో ఒక్క విషయమును గురించి ఆలోచించుటయందే నిమగ్నులైయుండుట సహజము. ఇతర విషయముల ప్రస్తావన వచ్చినపుడు వారు తడమాడు చుండెడివారు. ఢిల్లీవారి పక్షమున తాను సాక్ష్యమిచ్చుటకు హంటరు ప్రభువుగారు అంగీకరించునంతవరకు వారికి శాంతి లేకుండెను. అటుపిమ్మట గొప్ప నేర్పుతో ప్రతిపక్షముల తప్పు పట్టుటకు వీలులేనివిధమున సాక్ష్యముసగిరి. తన భావములను ప్రకటించుటయందు వారికున్న నేర్పు, ప్రజ్ఞ అద్వితీయము.

అసాధారణ దేశీయమహాసభా సమావేశము

స్వేచ్ఛలు కాంగ్రెసు జరుగుటకు పూర్వము నోచేంజరులు ప్రోచేంజరులను తీవ్రముగ ఖండించుచుండెడివారు. ఇది దాసుగారికి కొంత కష్టముగ నుండెను. నానిటలులో పండితి సెప్రూగారు తనపక్షమువారి సభ జరిపెను. స్వేచ్ఛలుకాంగ్రెసుకు అనుచరులందరితో వచ్చుట అవసరమని దాసుగారిని వేడుటకు నేను నియమింపబడితిని. ఇతరులపై ఆధారపడియుండుట అనవసరమనియు స్వతంత్రించి పనిచేయుచుండవలయు ననియు దాసుగారు చెప్పుచుండిరి. పండిత సెప్రూగారు ఇతరులు తమవిధానమును కాంగ్రెసువారు ఆమోదించునట్లు చేయవలయు నని అభిప్రాయపడుచుండిరి. దాసుగారిని చూచితిని. సెప్రూగారు పంపిన తంతివార్తలు జాబులు నాకు చూపి దాసుగారిట్లనిరి: "మీరు నానిటలులో కూర్చొని దీర్ఘము జాబులు తంతివార్తలు పంపుటతో తృప్తిపడుచున్నారు. మీ రేదో ఉత్తరపులిచ్చుట నేను వాటిని కొనసాగించుటగ నున్నది. నా కిట్టిసభలు రాజీలు అనిన తలనొప్పి. నారాష్ట్రమునందు నాకు తోచినవని చేయుటకు నన్ను వదలివేయుట, కాంగ్రెసుతో మీ కష్టము వచ్చిన విధమున మీరు ప్రవర్తించ వచ్చును. బెంగాలులో జరుగనున్న ఎన్నికల విషయమై తగు పని చేయుట, విశాఖపట్నమునందు జరుగనున్న సభలకు వెళ్లుటకన్న అవసరమైనదని నా అభిప్రాయము" ఈవిధానము తాత్కాలికముగ నుండుననియు కొంతసేపటికి వారు సరసముగ మాట్లాడెదరనియు నాకు తెలియును. ఆదిన మంతయు వారు చెప్పుచున్న మాటలకు తల ఊపుచుంటిని.

ఆసియాసమితి

ఆదినను సాయంకాలము టర్కీవారు విజయముగాంచి నందులకు వారిని అభినందించుటకు కలకత్తాలో ఒకసభ జరుగ నుండెను. దానికి వారు అధ్యక్షత వహింపవలసియుండెను. పురమందీరమునకు మేమిరువురము కలసి వెళ్లితిమి. ఉపన్యాసమేమివ్వవలయునో, ఆలోచించుటకు నాకు అవకాశమే లేకుండెను మీరు కొన్ని సూచనలు గావించుటదని దాసుగారు నన్ను కోరిరి. తుర్కీవిజయము ఆసియా పునర్విజృంభణమును సూచించుచున్నదనియు కావున భారతదేశము సంతరింపవలయుననియు వారి అభిప్రాయము. ఆసియాసమితి నేర్పరచవలయునను సూచన వారికి స్ఫురించెను. ఆలోచించుటకు పదినిమిషములుమాత్రమే యుండెను. ఇంతలో పురమందీరము చేరితిమి. సభప్రారంభమయ్యెను. వారి ఉపన్యాసము అద్భుతముగ నుండెను. నేను ఉరుదుభాషయందు తర్జుమా చేయుచుంటిని. మరుసటిదినము రెండుగంటలకాలము వారితో కలసి యుంటిని. స్వేచ్ఛలు కాంగ్రెసునందు విజయము గాంచుటకై ప్రయత్నించుట అవసరమని వారు అంగీకరించిరి. కాని బొంబాయిలో కాంగ్రెసు జరుగుటకు వారు అంగీకరింపలేదు. కడకు ఢిల్లీలో జరిగెను. రాజి కుదిరెను.

అహమదాబాదురాజి

ఢిల్లీలో దాసుగారి విజయము వారిపక్షమునకు బలము కలుగజేసెను. అహమదాబాదులో యావద్భారత కాంగ్రెసు సంఘ సమావేశమునకు స్వరాజ్యపక్షము వారిని అధికముగ రప్పించువిషయమై ఎట్టిప్రయత్నములు జరుగలేదు. మహారాష్ట్రనాయకులు సరసముగ ప్రవర్తించునట్లు చేయుట కష్టముగ నుండెను. మహాత్మునితో కుదిరినరాజీ ననుసరింప అందరు అంగీకరించిరి. సాహితీర్యాసము విషయమై దాసుగారు పట్టునల వహించియున్నను ధాని నొక పార్టీవిషయముగ

వారు పరిగణించలేదు. స్వరాజ్యపక్షమువారిలో అనేకులు పండితసెప్రూగారిలో సహా తీర్మానముసంబర్పమున తలెత్తులై యుండిరి. అయినను విజయముగాంచగలమును భార్యము వారి కుండెను.

కవిత్వము

1919 సంవత్సరమువరకు దాసుగారు కవిత్యలు లను విషయము నాకు తెలియదు. ఒకదినము హంటరుకమిటీవారియెదుట సాక్ష్యమిచ్చి మేమిరువురము బసకుపోవుచుండ, వారు నన్ను తన బసవద్ద నిలిపిరి. భోజనముచేసి లోకాభిరామాయణము చూట్టాడుమంటిమి. టాగోరు, సోలోజీనీ నాయుడు, టోరుడత్తు, మధుసూదనదత్తు, మనమోహనగోసుమున్నగు వంగరాష్ట్రపుకవుల విషయమై మాట్లాడుచుంటిమి. నేను వంగభాషయందు వ్రాసిన పద్యములను మీరు చూడలేదాయని దాసుగారు నన్ను ప్రశ్నించిరి. రెండు పుస్తకములను తెచ్చి వారిచేవ్రాలు దానియందుచేసి నాకిచ్చిరి. ఆపుస్తకములలో కొన్ని భాగమునకు చదివి ఇంగ్లీషు తర్జుమాచేసి చెప్పిరి. వ్యవధిలేని న్యాయవాదికి ఇట్టి గొప్పకవిత్వము వ్రాయ అవకాశ మెట్లుండెనాయని నేను ఆశ్చర్యపడితిని. తాను సెలవు దినములలో వూరిలో ఈకవిత్వము వ్రాసినట్లుచెప్పిరి. వారిచ్చిన పుస్తకముల నింతవరకు భద్రముగనుండుకొని యున్నాను. వారు వ్రాసిన 'సాగరసంగీతము' ఒక అమూల్యమగునిధిగ నేను భావించుచున్నాను. తాగోరుగారి కవిత్వమునకు ప్రతిగ ప్రబలుచున్న కవిత్వములో తనగ్రంథమును చేరుచున్నదని వారు అభిప్రాయపడిరి. కాని పరిశీతులు వేరువిధమున నుండుటచే వారి కవిత్వాకృతి వికసించుటకు అవకాశము లేకుండెను. కాని తనకవిత్వముద్వారా భారతదేశమున కొక సందేశమును ప్రకటింపవలసి యున్నదని వారు తలచెడివారు.

ఢిల్లీలో మహాత్ముడు దీర్ఘపవాసవ్రతము పూనినపుడు నేను మరల దాసుగారిని కడపట పర్యాయము చూచితిని. ఐకమత్య మహాసభకు వారు వచ్చి యుండిరి. కాని అప్పటికే వారి ఆరోగ్యము చెడియుండెను. కుటుంబము సెప్రూగారితో వెళ్లిరి. దాసుగారి కృశించిన శరీరమును చూడగానే నాకు చింతకలిగెను. సెప్రూగారుకూడ అస్వస్థులై యుండిరి. దాసుగారి ఆరోగ్యము చెడియున్నను వారిబుద్ధి తీక్షణత ఎంతమాత్రము ఊహించియుండలేదు.

మానస్తోల్లాసినిమాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

నెలసులభము! (ప్రొద్దుభిరులుప్రత్యేకము) గుణమధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైర్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యావృత్తిము. అక్షిరము, అరుచి, ఆవునింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, శ్రేష్ట, అడ్డులు మొదలగువానియందు గలిగెడి నొప్పలను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పలను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధముగలచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

దీడక్రన్ మిల్లు స్టోర్సు కంపెనీ

లిమిటెడ్, బెజవాడ.

నెం 118 రు, ఆర్మీయన్ స్ట్రీటు, మదరాసు.

రవ్వను, ఫీల్డింగు, క్రాసి, ఆయిల్ యింజనులుగాని లాంబ్రి మొదలైన స్టీంఇంజనులుగాని కావలసినవారు మాకు వ్రాసిన, సరసమైన ధరలకు బడయగలరు. పంపులు, పిండిమిషనులు, ఖాల్లరులు, ఇంగ్లీషుమేకరు హెల్లరులు, యింకా మిల్లులకు కావలయు యాంత్రసామానులకు మాకు వ్రాసి ధరలు తెలిసికొన గోరినాము బొంబాయి, కలకత్తా, పట్టుచులలో మాకు విక్రయస్థానములు కలవు. ఎవరి కేసామానులు కావలసినను మాకు వ్రాసినచో యింకాభరుమేవ్ యివ్వబడును.

వి. యస్. చిన్నస్వామి, బి. ఏ.

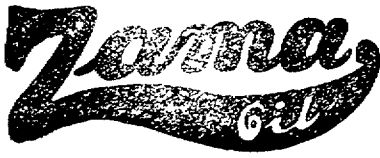
జనరల్ మేనేజరు,

నూలు చందా

మే మెన్నగును నూలుచందా విషయమై వివరితపు టుత్సహమును చూపియుండలేదు. ఖద్దరుప్రచారము విదేశ వస్తుబహిష్కారము వ్యాపారసరిణిని కొనసాగవలయునని మా అభిప్రాయము. ఖద్దరువల్ల ఆర్థికముగ ఏర్పడులాభములను మేము చక్కగ గుర్తెరిగియున్నాము. కాని బెల్లామునందు కాంగ్రెసు నందలి రెండుపక్షములవారు అంగీకరించిన ఒడంబడికను ఒక సంపూర్ణముగ పనిచేయుట దేశీయుల ధర్మము. స్వరాజ్యపక్ష మువారు కాసనసభలయందు చేయవలసిన పనుల అధికముగ నున్నందున ఈ ఒడంబడిక విజయముగాంచుటకు తగు విధమున పాటుపడలేదని చెప్పవలసియున్నది. అయినను నూలుచందా కొంతవరకు విజయము గాంచినవనియు ఇంకను 6 నెలలు అమలుచందున్న ఇంకను అధికముగ లాభము కలుగుననియు స్వరాజ్యపక్షపు సభయందు గాంధీమహాత్ముడు పలికెను. బెల్లాము కాంగ్రెసునందు ఆశాదీపింపజేసిన ఒడంబడికకు తాము బద్ధులై యుండవలయునను న్యాయమును స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడును పండిత నైహూగారు గుర్తెరిగినందులకు సంలేపించుచున్నాము. కాని స్వరాజ్యపక్షములో కొందరు, ఇండిపెండెంటులు, విల వారులు నూలుచందా వరకు అంతమొందవలయు ననియు, అప్పుడుగాని అన్ని రాజకీయపక్షములవారు కాంగ్రెసునందు చేరి పనిచేయుటకు వీలుండవలయు అభిప్రాయపడుచున్నారు కాంగ్రెసునందు అన్ని పక్షములవారు కలిసి పనిచేయవలయునను కోరిక మహాత్ముడు ఇంగ్లండును అధికముగ నున్నది. నూలు చందా వరుగునైన రద్దుచేయుటకు మీరు అంగీకరించుట ఈ నిషయమై నాటికల ఉత్సాహమును ప్రకటించుచున్నది. నూలు చందావిషయమై రాబోవు యావద్ద్యారత కాంగ్రెసుసంఘమున నిర్ణయించును.

స్వరాజ్యపక్షపు సభయందు మహాత్ముడిట్లు చెప్పెను:- దేశీయద్రవ్యాదులను గౌరవార్థమునను, బర్మిసువెడ్ ప్రభువు గారికి ప్రత్యక్షతరముగను కాంగ్రెసు మహాసభను రాజకీయ ప్రతినిధిపనుగ మార్పుల అనవరమని నాఅభిప్రాయము. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు వడకువారి సమీపిగ నున్నది. స్వరాజ్యపక్షము వారి కీకాంగ్రెసునందు ప్రాముఖ్యముండవలయును. వడకువారు కాంగ్రెసునందుండి తమ పని తాము చేయుచుండెదరు. నోచేం జరుగు ప్రాచేంజరులు తమ భేదములను విడనాడి ఐక్యత్యైతో చభుత్వమువారిని ఎదిరింపవలసిన అవకాశమేర్పడినది. గాంధీ మహాత్ముడు ఈ సందర్భమున దేశీయులందు ఐక్యత్యైయు కుదురుటకు దారి చూపి యున్నాడు. ఇకను ఇండిపెండెంటులు, విలవారులు ఏవిధమున ప్రవర్తించెదరో చూడవలసియున్నది. కాంగ్రెసునందు అన్ని రాజకీయపక్షములవారు చేరుట సాధ్యమా అనుచున్న ముఖ్యముగ ప్రశ్న. ఇందులకు తగుసాధనముల నన్వేషింపవలయును. ఈవిషయమై ప్రజాభిప్రాయమును శ్రద్ధాకరించుటకు మేము నాయకులను ప్రశ్నించిన పండితివి. కొందరు ప్రత్యక్షతరములను పండియున్నారు. ఆగ్రహ్యతరములను ప్రతిదినును కొన్ని ప్రకటించుచుండెదము. (బొంబాయి క్రాంతికలు)

(ఆంధ్రపత్రికలో గాంధీమహాత్ముడు గా|| శ్రీనివాస కామ్రైగాడు ఇచ్చిన ప్రత్యక్షతరములను క్రాంతికలు పత్రికనుండి గ్రహించి ఇంగ్లండునుండి ఆంధ్రపత్రికయందు ప్రకటించబడినవి)

విజయం కావలెను

తలనొప్పి, యికాపుయంబా, కేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక కక్షణములో పోగొట్టుకల భ్యాతిజేందిన "జామాలైలమునకు" సమమును మందు వేరేది యు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను సాందియున్నది. బుడ్డి 1, కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు

యంగ్లీషుమందు వలసరకు సల్ఫారిక్, నైట్రిక్,

మొర్రాటిక్, ఆసిట్టిక్, ఫోస్ఫోరిక్, రసములు,

నెం. 63 నైస్సనాయనిపిపి, మదరాసు.

గొండులు సంస్థానమున దౌర్జన్యము

ఒక బ్రాహ్మణ విలేంతువును మహమ్మదీయుడు వివాహమాడుట

[భావనగరునుండి బొంబాయి క్రాంతికలు పత్రికావిలేఖ కును ఆపత్రికకు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు]

ఒక విలేంతుస్త్రిని అపహరించిన విలేంతులు, గొండులు సంస్థానమునుండి తెలియవచ్చుచున్నవి. గొండులువాస్తవ్యురాలగు జమ్నాబాయి అను బ్రాహ్మణ విలేంతువును మంగళయను కూతురుగలదు. ఈబాబిక 9-వ సంవత్సరముననే విలేంతువయ్యెను. అందకత్తై. వయసు 16 సంవత్సరములు. ఇంకను చదువుకొనుచు న్నుది. ఆమె ఇంటికి ప్రక్కనే కష్టముపావును యున్నది. పురప్రముఖులు ను గొప్ప పలుకుబడిగల మరూ ను నూరు మహమ్మదు గారి కుమారులు కష్టముపావును నందు దినమునకు కొన్నిగంటలుండెదరు. నూరుమహమ్మదుగారు ప్రభుత్వపుకంట్రాక్టరు. గొప్పవర్తకులు. జూలై నెల 10 న తేదీ ఒక స్త్రీమంగళకు మంచుపాటులుచెప్పి పికారుకు పిల్చుకొనిపోయెను. మరల మంగళ ఇంతవరకు తల్లిగృహము చేరలేదు.

మంగళ పోలీసువారికి ఒక బాబు వ్రాసినట్లుగ చెప్పబడుచు న్నుది. పోలీసువారికి మంగళ స్వదస్తూరితో బాబురా లేదు. మంగళ వ్రాసినబాబుకు నకలుపంపబడెనట. ఆబాబునందు తాను మహమ్మదీయు మతమునందుచేరి నూరుమహమ్మదు కుమారుడగు అజీజును వివాహమాడ ఉద్దేశించునట్లు అందులకు నూరు మహమ్మదుగారి అనుమతి వేడినట్లు వ్రాయబడినది. ఇంతకుముందే తనకు అజీజుకు పరిచయమున్నట్లు ఈబాబునందు నూచింపబడినది. ఈవివాహము జరుగకుండేన తాను జీవించుటకే ఇష్టము లేదని కూడ అందువ్రాయబడినది.

నూరు మహమ్మదుగారు వివాహమునకు అంగీకరించినట. అర్ధరాత్రి అజీజునకు మంగళకును వివాహము జరిగెను. దేశభాషజ్ఞానములేని ఆప్త నిస్థానము వాస్తవ్యుల పీరుసాపేబుగారు వివాహము జరిపిరి. మసీదునకు బాబిక తీసికొనిపోబడలేదు.

వివాహముజరిగినదను వార్త ప్రజలకు తెలియగానే నగరమునందలియు కల్లాలము వ్యాపించెను. మంగళ అన్న తల్లి మూర్ఛ చెంది 9. హిందువులు మహమ్మదీయులు ఈ విలేంతు వార్త విని చింతించిరి. ప్రజలు హఠాత్తము జరిపిరి. మంగళమాత్రము రాత్రింబవళ్లు దుఃఖించుచుండెననియు తల్లి నద్దకు పోవలయునని పలుమారు నేడుచుండెననియు తెలియుచున్నది. మంగళ అన్న కోర్టుకుకేసు దాఖలుచేసెను. సోమవారం సాయంకాలము మంగళకోర్టునకు తీసికొనిపోబడెను. సాయంధులకు పోలీసుభటులు ఆమెను రక్షించుచుండిరి. నూరు మహమ్మదు భార్యతో మంగళకోర్టుకు వచ్చెను. రహస్యముగ మంగళ సాత్వము పుచ్చుకొబడెను. బాబిక అన్నగాని వక్రీలుగాని సాత్వమిచ్చునప్పుడు దగ్గర లేకుండిరి. నూరుమహమ్మదు అచ్చట యుండెను.

ప్రజలలో అశాంతి అధికముగనున్నది. 6000 మంది ప్రజలు భామారు సాపేబుగారిని దర్శించి విలేంతులను తెలుపుకొనిరి. సంస్థానాధీశుని పుత్రుడు రాజకోటనుండి గొండులుకు వచ్చియున్నాడు.

బీహారు-బరిస్టార్సామ్మల గవర్నరు

పాట్నా, జూలై 23:—సర్ హేనీలరుగారు రెండువెర్లు 26 న జూలై నాటికి చేరి తమ గవర్నరుపదవిని నలు స్వీకరింతుని యూహించుచున్న ప్రస్తుత మాస్థానంకున్న 57 హూమెక్సెస్సుగారు కాసనసభాకార్యనిర్వాహకవర్గమున తమ ప్రధానసభ్యత్వోద్యోగమునకు గడంగుచును. (ఆ. ప్రె.)

నచ్చనివో! సామ్యవాదము చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యదృశ్యగ్రంథము. లగ్న స్ఫుటము, భావస్ఫుటము, గ్రహ స్ఫుటము, అష్టకవర్గ, పోడతం నర్గ, ద్వాదశభావసభితములు, దశాంతర్దశాసభితములు, మున్నగు పెక్కుమాంశములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిగి ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవద్యబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషము. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టల్ ప్రత్యేకము. గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, కళింగోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

బొంబాయి నేతయంత్రములందలి

సమై

పారిశ్రామికలకును యంత్రాలయాధికారులకును సంధిప్రయత్నములు

బొంబాయి, జూలై 23:—బొంబాయి యంత్రాలయాధికారులు, తమ సంఘమందు పారిశ్రామిక రాయబారులతో జరిగిన సంభాషణల ననుసరించి యేవివిధమును నిశ్చయము చేయుటకు గూడదురు. పారిశ్రామికల దృష్టి యాహుగ్య మాతీనదని యూహించుట కెట్టి యవకాశములును లేవు. ఏలన వారు భృత్యములను దగ్గించుట నావేషించుచు సభలను జేయుచునేయున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

అల్లాబాదు మ్యునిసిపలుబోర్డు కేసు

సెషన్సుజడ్జిబోర్డు నిర్వహణమును నిందించుట

అల్లాబాదు, జూలై 23:—పన్నుల శాఖలోని పదివేల రూపాయ లపహరించినాడని అల్లాబాదు మ్యునిసిపలుబోర్డు గమాస్తా కెవబాదాను జై నీకి విధించిన 9 తు ను తొలగించి, అల్లాబాదు సెషన్సు జడ్జి డి. సి. హంటరుగారు కార్య నిర్వహణమును నిందించుచు నిట్టచిరి. కార్యాలయములో కార్యదర్శి నుండి ప్రతివాడును నియమనిబంధనలను పాటించుటయే లేదు. నియమనిబంధనలను పాటించుచున్న కార్యాలయమై వ్యవహార మంతయు వొక్కతీరుగ సాగుచున్నట్లయిన గుమాస్తా తప్పజేసి యుండవచ్చునని అనుకొనవచ్చును. అట్లుగాక పైవానినుండి క్రిందివానివరకు ఎచ్చట జూచినను అక్రమమే గనబడుచున్నప్పుడు ఎవ్వరిగురించియు నేమియు చెప్పబడుట వీలులేదు. (ఆ. ప్రె.)

పూనా క్రొత్తల్వేషము

పూనాలో జి. వి. పి. కె. ల్వేవారి క్రొత్తల్వేషమును (సరిగా నాగపూరులో దానివలేనే యుండును) 27 తేదీన గవర్నరుచే తెరువబడును. (ఆ. ప్రె.)

పూనా గుట్టపు పండెములు ఆగస్టు 4 వ తేదీ మంగళవారమునాడు ప్రారంభ మగును. (ఆ. ప్రె.)

రాజద్రోహపు ఉప్పీయ త్రోసివేయబడెను.

అల్లాబాదు, జూలై 23:—“పరమా” పత్రిక సంపాదకుడును ముద్రాపకుడును ప్రకాశకుడును నగు రామ్ మంగర అవధీ యను వాని అప్పీలును అల్లాబాదు హైకోర్టులో ప్రధాన న్యాయమూర్తియను న్యాయమూర్తి ముఖర్జీయను త్రోసి వేసిరి. కాన్పురు మేజిస్ట్రేట్ టీతనికి ఇండియన్ పీసెల్కోడ్ 124 సెక్షనుక్రింద 8 నెలలు కారాగృహవాసాసక్షయము రు 100 జరిమానాయను విధించెను. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రగీర్వాణ విద్యాలయము

కొవ్వూరు - గోదావరితీరము

ఈవిద్యాలయమునకు సంస్కృతమున బి. ఏ. గాని ఎమ్. ఏ. గాని కృతార్థులైనవారు ప్రధానోపాధ్యాయ పదవి నిన్ని మరియొకరు సంస్కృత వ్యాకరణమునేర్చి ఆంధ్రవ్యాకరణములు సమగ్రముగ పాఠములు చెప్పగల ఆంధ్రపండిత పదవికి ని ఉపాధ్యాయులు కావలసియున్నార గాన తగు వారు దరఖాస్తులు యీ నెలాఖరులోగా పంపవలెను. వారి జీతములు యోగ్యతలనుబట్టి యుండును. కోరెడు వేతనములను దరఖాస్తులలో చెల్లపవలెను.

కొవ్వూరు } వల్లూరి సూర్యనారాయణ రావు గారు, 22-7-25 } ఉపాధ్యక్షులు.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లవస్త్రమును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలేహ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లవస్త్రమైనను పారదోలునని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈలేహ్యమువల్ల వచ్చినవర్గ, మూత్రకోగములుకూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 4-0-0.

శగలేహ్యం:—ఏజాతి శగనైన కుదుర్పు అద్భుతమందు. డబ్బీ రు. 1-8-0 లు.

పూర్ణచంద్రోదయము

క్షయరోగములు, శుక్రమేహము మొదలగు సమస్తరోగములు తగ్గించు రాజౌషధము. తు 1 కి రు 14 లు. పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరిజిల్లా(రాయవరం)

చెన్నై బజారుధరలు

1920. 12. 24-న తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు			
దనియాల బా 1-కి ర 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు			
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు			
కుసుమ లేనా " ప 48 గలవి ర 14 0 0 45 8 0			
సెల్లూరివి " డిటా " 15 8 0 17 0 0			
డిల్లి " డిటా " 16 0 0 18 0 0			
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి " 8 12 0 9 0 0			
సువ్వులు " " 20 0 0 24 0 0			
2. పప్పుధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 " 12 8 0 13 8 0			
సెనగలు " డిటా " 11 12 0 12 4 0			
పెసలు " డిటా " 14 0 0 15 0 0			
మినుములు " డిటా " 15 4 0 16 8 0 0			
ఉలలు " ర 164 " 8 8 0 9 0 0			
3. నూనెవస్తువులు			
సువ్వులనూనె బా 1-కి " 154 0 0 155 0 0			
సెయ్యి మ 1-కి " 14 0 0 25 0 0			
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి " 55 0 0 60 0 5			
ఇతరప్రదేశము " " 50 0 0 58 0 0			
వేరు సెనగనూనెగానూనెబా1-కి ర 186 మి.కొ.నూనె 182 0 0			
ఆముడు బా 1-కి " 128 0 0 130 0 5			
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి " 100 0 0			
కూరపసుపు " " 45 0 0 50 0 0			
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి " 100 0 0 110 0 0			
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి ర 50,50			
కాళహస్తపాయకట్టు " " 70,75			
చెల్లము బా 1-కి ర 35 0 0 45 8 0			
చింతపండు బా 1-కి " 40 0 0 60 8 0			
5. ఇనుము			
పట్టారకం బా 1-కి " 30 0 0 31 0 0			
చదరం " 30 0 0 32 0 0			
రవుండు " 30 0 0 40 0 0			
6. లోహములు			
వెండి 100 తులంగము " 71 0 0 74 0 0			
బంగారము, చలము 1-కి " 21 10 0 21 12 0			
సవరము 1-కి " 18 7 0			
ఇత్తడి బా 1-కి " 263 0 0 264 0 0			
రాగి డిటా " 285 0 0 288 0 0			
అస్కాచక్కెర 226 పౌ గలవి 31 8 0 32 0 0			
7. రంగులు అలిజలైన			
అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు " 72 0 6			
తొట్టికృష్ణుడు డిటా " " "			
సింహం డిటా " " "			
గుర్రం డిటా " 70 0 0			
8. దూది			
బో వస్త్రబారువ 1-కి " 300 0 0			
ఎల్లాడు దూది " 215 0 0			
9. నూలు			
కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి " 7 4 0			
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి " 4 12 0			
పుట్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి " 7 4 0			
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి " 7 4 0			
నూళయేనుగ నెం 20 " 9 8 0			
జపాన్ నెం 20 " 9 8 0			
" నెం 40 ఏ లేబులు అయినను " 12 0 0			
వడ్డాక్ నెం 24½ " 10 0 0			
14½ క్విలక్ పక్షి " 7 6 0			
నెం 20 బెన్ని సింహం యీలె " 10 8 0			
నెం 22 " " 10 12 0			
నెం 12½ బెన్ని సర్కుసు " 8 0 0			
నెం 14½ " " 8 12 0			
నెం 12½ అలెస్సు " 7 4 0			
నెం 12½ కొయిలపట్టి " 7 4 0			
నెం 22½ రంగవిలాస " 9 10 0			
నెం 14½ రాదాకృష్ణుడు " 7 4 0			

గౌరవములతో శ్రేష్ఠము! బజారునందలి రకములన్నిటికంటె మేలైనది!! వెలలో సరసము!!

రాజేశ్వరి

చర్మవ్యాధులకు

బొర కృష్ణబుచ్చి

వజ్రాయుధము

మైనపువత్తులు, అన్నిరకముల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావలెను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండ్లీ వర్క్స్. బెజవాడ.

క్రీరబలాత్మకము

వాతరోగములకు వజ్రాయుధము నంటిది. మలబాదుదేశమునంది ప్రఖ్యాతిని పొందినమందు. ఆంధ్రులు ఇదివరకు అనుభవించి యెరుగని దగుటచేత శ్రీ

ముక్త్యాలరాజుగారు బహుధనము వ్యయించి, తమ సంస్థానవైద్యులచే తయారుచేయించి ఆందరికి లభ్యమగునట్లు చేసివారు. ఈతైలము అన్ని వాతవ్యాధులను బోగొట్టును. మనోవ్యాధిగలవారికి, పిత్తప్రకృతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది. నరములకు బలమునుగలిగించి శరీరదృఢ్యమును పెంపొందించును. చచ్చుబడిన శరీరము గలవారికి, ముఖవ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి కోల్పోయినవారికి మంచిది. వాతరోగులు అనేకమంది దీనిని నేపించి విముక్తులయినారు. మాయనుభవమున, వాతవ్యాధులకు ఇంతటి మందులేదని నమ్మకము గుడిరినది. డాక్టరు కోమసుగారుగూడ మెచ్చుకొన్నారనుటను బట్టి దీని ప్రాశస్త్యము తెలియగలదు. సంస్కారాధిక్యమునుబట్టి మాడువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాహతునుబట్టి ఏదికావలసిన వారు దానిని తెప్పించుకొనవచ్చును. జ్వరము వాడువిధము మందుతో పంపబడును. ఇది వైద్యులనువలె గాక లోపలికి వుచ్చుకొనుటకు నుపయోగించును. 7 సార్లు ఆవర్తనమైనది. 4 అవున్సులు 2-0-0. 21 సారి ఆవర్తనమయినది 4 అవున్సులు 5-0-0. 101 సారి ఆవర్తనమయినది 1 అవున్సు 3-0-0 4 అవున్సులు 12-0-0 ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కపాహము లేదు. పోస్టుఖర్చులు వేరు.

అడ్రసు:— మేనేజరు, ఆర్వర సాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణాజిల్లా.

జర్మనీ వారికి మూల వ్యాధిని నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను వేరకులేకుమంది హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారణి. బర్లిన్ నేట విశ్వవిద్యాలయ క్లినిక్ నందు మూలవ్యాధికి గల జ్వరము హడెన్ సాన్ యొక్కటియే. హడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండబెట్టి, రాలునట్లు చేయును. మరి యొక్కతరముకూడ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుడు. ధర 1 కి రు 2-4-0 ప్రత్యేక స్పాట్లతో పెద్దపైకాది గలదు. పూర్తిగా తృప్తిచేసిచో వైకము వాపనీయబడును.

చురుకుగా పనిచేయునట్టి ఏజంట్లు కావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,
1961 Sankdi Sheri. Telegram.—"Special. AHMEDABAD

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraga, Post Vissakoderu, Tp. Bhimavaram Kistna Dt

Agents for Madras Presidency:—
Messrs, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS

Agents for Mysore & Goorg:—
Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—
KRISHNA & Company, Trivandrum.

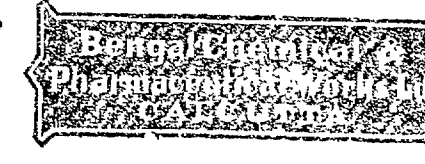
అశ్వన్

అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన సంజీవి.

బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు, ఈ అమోఘమైన ఔషధము

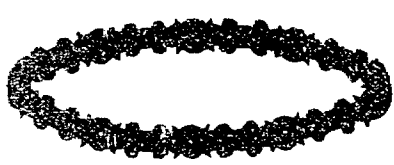
శతావరి, బల, తల్మూనా, గ్లిసెరాఫాస్ఫరేటులు, ఇతర మామూలు ఓషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు ఇది తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును.

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు. కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో సహా నీసా 1-కి రు. 0-10-0; డజన్ 1-కి రు. 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

న చ్చ ని వి వా ప ను తి ను కొ న బ డు ను

మానవ పలురకములగాజులు, గొలుసులు, నంకీలు. వాగనత్తులు. చైత్ర అడ్డిగలు ఉంగరములు, వెండి కంచములు, చంబులు, పట్టెగొలుసులు, టంబులు, కేలాగొలుసులు మొదలగునవి నిధముగానున్నవి. కాను బంగారుకు కత్తిలేని వెండికి, రత్నములకు కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి శనగపాటి కోటయ్య, ప్రొవైటర్లు.

(2)

ఆంధ్ర జ్యోతిరీ మాన్య ఫాక్చరీంగు కంపెనీ
హెడ్డాఫీసు బెజవాడ. బ్రాంచి 51 చైనాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

క ర ం చ ం దు చ బి త్ దా ను

బంగారు, వెండి నగలవర్తకులు, సావుకారువేట, మద్రాసు. 1911
దరఖాస్తు పంపిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

కామినియా నూనె
వెంట్రుకలే అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు
వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర
పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగ
పాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామి
యా నూనెను వాడి సత్వరముగా
శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకలకే
జాడ్యమున్నను మాన్సి ఈ దివ్యోషధము
వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు
చేయును ఒక పరిశీలనల మీకే తెలియగలదు.
మీ శిరోజముల నతి శుభ్రపరచును బుడ్డివెల
1 రూపాయి. 3 బుడ్ల ఖరీదు రూ. 2-10-0.
వీశీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటో దిల్ బహారు

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న
ఆటో దిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0

1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ చేతిరుమాలునందు

చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటో దిల్ బహారు మందునరకులను ప్రతివోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న సోల్ ఏజెంట్లుగః—

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జుమ్మామసీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

మనోహర తైలము

గౌరీశంకర్ సోల్ ఇండ్స్ట్రీయల్ వర్క్సువారి
చే తయారుచేయబడు నీతైలము పార్శ్వపునోష్ణలు,
తలనోష్ణలు, కంఠముంటలు, నీరుకారుట, పుసులు
దుర్ఘాసములు మొదలగు సర్వశిరోనేత్రవ్యాధు
లను నిర్మూలముచేయుచు మంచి సువాసనగలిగి
యుండును. మెదడును చల్లబరచి పెండ్లుకలను పెం
చును. శరీరమునకు చరిమిన సకల చర్మవ్యాధులు
నశించును.

(రిజిస్టరు చేయబడినది.)

గొల్లపూడి బ్రదర్స్,

సోల్ ఏజెంట్లు, బంగోలు.

వ్యాపారస్తులకు మంచి కమిషన్ యివ్వబడును.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

1 టో భాగము:— వ్యాధుల స్వరూపమును, వాటికి
అనుభవనిధముగా సులభముగా చేయదగిన 600 యోగములును
గలవైద్యగ్రంథము. ప్రతిపారియొక్క నుండగినది.

1-కి రు. 1-4-0; వి. పి. 0-6-0

2 భాగము:— శుద్ధులు, భస్మములు, చంటిబిళ్ళి జౌష
ధములు, ఆసవములు, అరిష్టములు, ద్రావకములు, చూర్ణములు
కషాయములు. మొదలగునవి అనుభవపూర్వకముగా చేయుపద్ధ
తులతో వ్రాయబడియున్నది. ప్రతి వైద్యునికి ముఖ్యమయిన
గ్రంథము. 1-కి రు. 1-12-0; వి. పి. 0-6-0

ఆయుర్వేదపరిచయ:— ఆయుర్వేద, ఆరోగ్య, వస్తుసాగ
చిక్కి, శారీర, అనుభవయోగ మొదలగు అనేక విషయములను
విపులముగా వ్రాయబడుచుండు మానవప్రతిక. సంగ్రహం 1-కి చంబా
రు. 2-8-0. మాదిరి యుచితము. 3 ను ఏకకాలముందు
గోరిన రు. 5-8-0 లకు పంపబడును.

పి. సి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసూత్రం

పెరిజెసి. (కొల్లూరుబిల్లా)